FAUNA BOHEMIAE SEPTENTRIONALIS

SBORNÍK ODBORNÝCH PRACÍ
ZOOLOGICKÉHO KLUBU, o. s.
A ZOOLOGICKÉ ZAHRADY
ÚSTÍ NAD LABEM, p. o.

TOMUS 39/2014

SBORNÍK ODBORNÝCH PRACÍ
ZOOLOGICKÉHO KLUBU, O. S.
A ZOOLOGICKÉ ZAHRADY ÚSTÍ NAD LABEM, P. O.

FAUNA BOHEMIAE SEPTENTRIONALIS

ABREVITATIO BIBLIOGRAPHICA:
FAUNA BOHEMIAE SEPTENTRIONALIS
ISSN 0231-9861

TOMUS 39
2014

Sborník odborných prací
Zoologického klubu, o. s.
a Zoologické zahrady Ústí nad Labem, p. o.
Fauna Bohemiae septentrionalis
Tomus 39, 2014
Náklad 200 kusů
Sazba a zajištění tisku: Jasnet, spol. s r. o., Moskevská 1365/3, 400 01 Ústí nad Labem
Redakční rada: Ing. Věra Vrabcová, Pavlína Slámová
Za věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři.
Uzávěrka dalšího sborníku je 15. 3. 2016
Vydala Zoo Ústí nad Labem za podpory Ministerstva životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

V roce 2014 uplynulo 155 let od narození

Heinricha LUMPEHO,

zakladatele ptačí rezervace,
ze které během let
vznikla dnešní zoologická zahrada.

OBSAH

ZVÍŘATA CHOVANÁ V ZOO ÚSTÍ NAD LABEM K 31.12.2014 **7**
CAPACITY OF ANIMALS AT THE USTI NAD LABEM ZOO BY 31.12.2014

HLEDÁ SE KAHAU! ANEB POSTŘEHY Z EXPEDICE PODÉL POBŘEŽÍ BERAU **15**
PROBOSCIS MONKEY WANTED! NOTES FROM THE EXPEDITION
ALONG THE COAST OF BERAU
Stanislav Lhota

ŠELMY PŘED OBJEKTIVEM **21**
CARNIVORES EXPOSED TO THE LENS
Petr Slavík

PUTOVÁNÍ PO JIHU AFRIKY **25**
TRAVELLING SOUTH AFRICA
Jiří Bálek

NAŠI PAVOUCI **31**
CZECH SPIDER FAUNA
Pavel Krásenský

JAK SE DAŘÍ BŘEHULÍM NA ŽATECKU A RAKOVNICKU? **35**
HOW BANK SWALLOWS THRIVE IN THE ŽATEC AND RAKOVNÍK REGIONS
Milan Tichai

DESET LET SLEDOVÁNÍ HNÍZDNÍCH POPULACÍ LEJSKA BĚLOKRKÉHO NA KŘIVOKLÁTSKU **41**
TEN YEARS OF WATCHING NESTING POPULATIONS
OF THE COLLARED FLYCATCHER IN THE KŘIVOKLÁT´REGION
Milan Tichai

PŘEDBĚŽNÝ PRŮZKUM PTACTVA PÍSEČNÉHO VRCHU U BŘVAN – LN/MO **47**
PRELIMINARY BIRD SURVEY OF THE HILL OF PÍSEČNÝ VRCH NEAR BŘVANY
(LOUNY AND MOST DISTRICTS)
Herbert Tichý

IMIGRACE BĚLOZUBEK (*CROCIDURA*) DO RODINNÉHO DOMKU **53**
IMMIGRATION OF WHITE-TOOTHED SHREWS *(CROCIDURA)*
INTO A FAMILY HOUSE
Herbert Tichý

JEDINÁ „BAŽANTÍ“ STÁTNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE NA OKRESE LOUNY **55**
THE ONLY NATIONAL NATURE RESERVE DEDICATED TO PHEASANTS
AND LOCATED IN THE DISTRICT OF LOUNY
Herbert Tichý

TŘI ORNITOLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI Z LOUNSKA **57**
THREE ORNITHOLOGICAL FACTS TO NOTE IN THE REGION OF LOUNY
Herbert Tichý

DATLOVITÍ V ÚSTECKÉM KRAJI **59**
WOODPECKERS IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION
Jiří Vondráček

VÝR VELKÝ V ÚSTECKÉM KRAJI **79**
EAGLE OWL IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION
Jiří Vondráček

VZÁCNÁ POZOROVÁNÍ 2014 **89**
RARE SIGHTINGS IN 2014
Jiří Vondráček

ČESKÉ NÁZVOSLOVÍ STŘEVLÍKOVITÝCH *(CARABIDAE)* **103**
THE CZECH NOMENCLATURE FOR CARABID BEETLES *(CARABIDAE)*
Sestavil Václav Vysoký

MRAVENCI NA LABSKÝCH OSTROVECH U LITOMĚŘIC *(HYMENOPTERA: FORMICIDAE)* **117**
ANTS ON THE RIVER ELBE ISLANDS NEAR LITOMĚŘICE
(HYMENOPTERA: FORMICIDAE)
Václav Vysoký

PŘÍSPĚVEK K ROZŠÍŘENÍ MINUJÍCÍCH MOTÝLŮ V OKOLÍ ŽATCE *(LEPIDOPTERA)* **121**
PAPER REGARDING DISTRIBUTION
OF LEAF-MINING BUTTERFLY SPECIES *(LEPIDOPTERA)*
IN THE SURROUNDINGS OF ŽATEC
Václav Vysoký & Jindřich Černý

Ara arakanga (Ara macao) - Scarlet Macaw

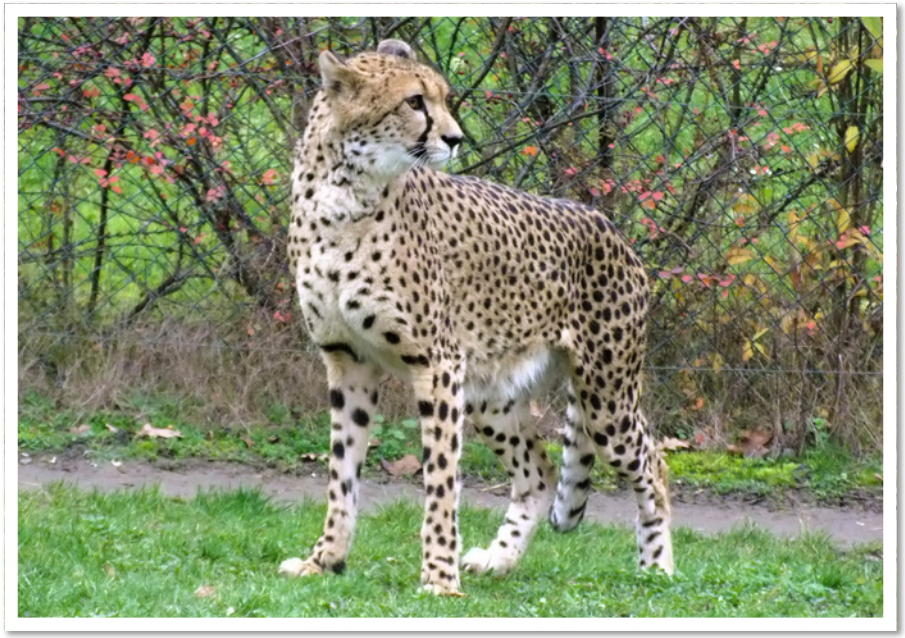

Gepard štíhlý (Acinonyx jubatus) - Cheetah

ZVÍŘATA CHOVANÁ V ZOO ÚSTÍ NAD LABEM K 31.12.2014

CAPACITY OF ANIMALS AT THE USTI NAD LABEM ZOO BY 31.12.2014

		Druhů *Species*	**Jedinců** *Specimens*
Bezobratlí	*Invertebrates*	5	53
Paryby	*Chondrichthyes*	1	1
Ryby	*Fish*	34	352
Obojživelníci	*Amphibians*	18	106
Plazi	*Reptiles*	39	145
Ptáci	*Birds*	49	171
Savci	*Mammals*	70	328
CELKEM	*Total*	216	1156

ZVÍŘATA ZAŘAZENÁ V PROGRAMECH EEP

ANIMAL SPECIES INCLUDED IN EEP´S

2.0	**adax**	*Addax nasomaculatus*
2.1	**anoa nížinný**	*Bubalus depressicornis*
1.1	**ara červenouchý**	*Ara rubrogenys*
1.1	**ara hyacintový**	*Anodorhynchus hyacinthinus*
1.1	**ara kaninda**	*Ara glaucogularis*
1.2	**gepard štíhlý**	*Acinonyx jubatus*
1.2	**gibon bělolící**	*Nomascus leucogenys leucogenys*
2.3	**hulman jávský**	*Trachypithecus auratus*
2.1	**chvostan bělolící**	*Pithecia pithecia*
1.1	**irbis**	*Uncia uncia*
1.1	**jeřáb mandžuský**	*Grus japonensis*
2.1	**kakadu molucký**	*Cacatua moluccensis*
2.1	**kakadu palmový**	*Probosciger aterrimus*
1.1	**kočka rybářská**	*Prionailurus viverrinus*
1.1	**kočka slaništní**	*Oncifelis geoffroyi*
1.2	**korovec mexický**	*Heloderma horridum*

3.0	**kotul veverovitý**	*Saimiri sciureus*
1.2	**levhart mandžuský**	*Panthera pardus orientalis*
2.4	**levhart obláčkový**	*Neofelis nebulosa*
4.2	**lvíček zlatý**	*Leontopithecus rosalia*
1.0	**majna Rothschildova**	*Leucopsar rothschildi*
1.7	**mandril**	*Mandrillus sphinx*
0.1	**nosorožec tuponosý jižní**	*Ceratotherium simum simum*
1.0	**orangutan**	*Pongo pygmaeus*
2.2	**orangutan bornejský**	*Pongo pygmaeus pygmaeus*
2.5	**osel somálský**	*Equus africanus somalicus*
1.1	**panda červená**	*Ailurus fulgens fulgens*
1.1	**rosomák sibiřský**	*Gulo gulo sibirica*
3.14	**sika vietnamský**	*Cervus nippon pseudaxis*
0.2	**slon bengálský**	*Elephas maximus bengalensis*
1.3	**tamarín pinčí**	*Saguinus oedipus*
1.1	**tapír jihoamerický**	*Tapirus terrestris*
4.1	**vari černobílý**	*Varecia variegata*
0.1	**vlk hřivnatý**	*Chrysocyon brachyurus*
3.12	**zebra Hartmannové**	*Equus zebra hartmannae*
3.3	**zoborožec vrásčitý**	*Aceros corrugatus*
1.4	**žirafa Rothschildova**	*Giraffa camelopardalis rothschildi*

ZVÍŘATA ZAŘAZENÁ V PLEMENNÝCH KNIHÁCH ESB A ISB

ANIMAL SPECIES INCLUDED IN ESB AND ISB STUDBOOKS

ESB

1.1	**ara vojenský**	*Ara militaris mexicana*
3.6	**gueréza pláštíková**	*Colobus guereza caudatus*
4.7.5	**jelen bělohubý**	*Przewalskium albirostris*
2.2	**kočkodan Brazzův**	*Cercopithecus neglectus*
1.1	**korunáč vějířový**	*Goura victoria*
1.4	**lemur kata**	*Lemur catta*
1.5	**lenochod dvouprstý**	*Choloepus didactylus*
2.3	**medvěd malajský**	*Helarctos malayanus*
0.1	**mirikina bolivijská**	*Aotus azarae boliviensis*
0.1	**serau malý**	*Naemorhedus crispus*

1.3	**tamarín bělohubý**	*Saguinus labiatus*
2.0	**tamarín žlutoruký**	*Saguinus midas midas*
1.1	**turako fialový**	*Musophaga violacea*
3.3	**voduška červená**	*Kobus leche kafuensis*
3.0	**želva amboinská**	*Cuora amboinensis*
0.1	**želva tlustohrdlá**	*Siebenrockiella crassicollis*

ISB

1.1	**ara vojenský**	*Ara militaris*
1.1	**leguán kubánský**	*Cyclura nubila nubila*
0.1	**tygr malajský**	*Panthera tigris jacksonii*
1.1	**vydra malá**	*Amblonyx cinerea*

DALŠÍ VZÁCNÉ A OHROŽENÉ DRUHY ZVÍŘAT - RDB, CITES

OTHER RARE AND THREATENED ANIMAL SPECIES (RDB, CITES)

RDB

0.1	**aguti středoamerický**	*Dasyprocta punctata*
1.1	**aligator americký**	*Alligator mississippiensis*
1.0	**amazoňan modročelý**	*Amazona aestiva*
2.5	**antilopa jelení**	*Antilope cervicapra*
1.1	**ara arakanga**	*Ara macao*
2.3	**ara ararauna**	*Ara ararauna*
1.1	**ara zelenokřídlý**	*Ara chloroptera*
1.1	**aratinga sluneční**	*Aratinga solstitialis*
2.2	**berneška rudokrká**	*Branta ruficollis*
1.1	**čírka dvouskvrnná**	*Anas formosa*
0.2	**čírka kropenatá**	*Anas versicolor*
1.2	**čukvala zavalitá**	*Sauromalus obesus*
0.0.25	**danio pruhované**	*Danio rerio*
0.0.6	**drápatka vodní**	*Xenopus laevis laevis*
0.0.17	**drsnokožka thajská**	*Theloderma stellatum*
1.1	**emu hnědý**	*Dromaius novaehollandiae*
1.1.1	**felzuma madagaskarská**	*Phelsuma madagascariensis*
1.1	**guanako**	*Lama guanicoe*
1.1	**holub chocholatý**	*Ocyphaps lophotes*

1.0.2	**holub zelenokřídlý**	*Chalcophaps indica*
0.1	**hroznýš Dumerilův**	*Acrantophis dumerili*
0.2	**hulman stříbrný**	*Trachypithecus cristatus*
1.2	**husička vdovka**	*Dendrocygna viduata*
1.1	**jeřáb panenský**	*Anthropoides virgo*
0.0.8	**ježek západní**	*Erinaceus europaeus*
1.3	**kachnička mandarinská**	*Aix galericulata*
1.1.	**kachnička šedoboká**	*Callonetta leucophrys*
1.1.	**kajmánek malý**	*Paleosuchus trigonatus*
2.2	**kaloň pobřežní**	*Pteropus hypomelanus*
2.0	**karetka novoguinejská**	*Carettochelys insculpta*
1.1	**kočkodan diadémový**	*Cercopithecus mitis*
1.1.	**korálovka mexická**	*Lampropeltis mexicana greeri*
0.1	**korela chocholatá**	*Nymphicus hollandicus*
2.2.3	**kosman zakrslý**	*Callithrix pygmaea*
0.0.1	**kožnatka čínská**	*Pelodiscus sinensis*
1.1.	**krajta královská**	*Python regius*
0.0.2	**krátkokrčka červenobřichá**	*Emydura subglobosa*
2.2	**křepelka korunkatá**	*Rollulus rouloul*
1.0	**kuandu obecný**	*Coendou prehensilis*
0.1	**létavka obecná**	*Polypedates leucomystax*
1.2	**lev konžský**	*Panthera leo bleyenberghi*
0.0.1	**listovnice pestrá**	*Phyllomedusa hypochondrialis*
1.1	**lori zelenoocasý**	*Lorius chlorocercus*
3.2	**makak kápový**	*Macaca radiata*
2.0	**mara stepní**	*Dolichotis patagonum*
1.1	**morčák bílý**	*Mergus albellus*
3.2	**muntžak malý**	*Muntiacus reevesi*
2.1.1	**nandu pampový**	*Rhea americana*
4.5	**nilgau pestrý**	*Boselaphus tragocamelus*
3.0	**nosál červený**	*Nasua nasua*
0.0.2	**ostnovec**	*Ctenopoma kingsleyae*
0.0.1	**pakeříčkovec obecný**	*Heteropneustes fossilis*
1.1	**papoušek senegalský**	*Poicephalus senegalus*
12.12.26	**papoušek vlnkovaný**	*Melopsittacus undulatus*
0.0.16	**parmička purpurová**	*Puntius nigrofasciatus*

0.0.8	**parmička žraločí**	*Balantiocheilos melanopterus*
0.0.1	**parosnička nádherná**	*Kaloula pulchra*
0.0.1	**parosnička srdíčková**	*Dyscophus guineti*
2.3	**páv korunkatý**	*Pavo cristatus*
0.2	**pekari páskovaný**	*Pecari tajacu*
0.0.6	**peřovec skvrnitý**	*Synodontis eupterus*
0.0.6	**pralesnička azurová**	*Dendrobates azureus*
0.0.10	**pralesnička barvířská**	*Dendrobates tinctorius*
0.0.7	**pralesnička batiková**	*Dendrobates auratus*
0.0.8	**pralesnička brazilská**	*Dendrobates galactonotus*
0.0.5	**pralesnička harlekýn**	*Dendrobates leucomelas*
0.0.5	**pralesnička pruhovaná**	*Phyllobates vittatus*
0.0.11	**pralesnička strašná**	*Phyllobates terribilis*
0.0.3	**ropucha argentinská**	*Bufo arenarum*
0.0.7	**rosnička bělopruhá**	*Hyla cinerea*
0.0.1	**rosnička včelí**	*Phrynohyas resinifictrix*
0.0.1	**sekavka zdobená**	*Botia almorhae*
2.2	**sovice sněžní**	*Nyctea scandiaca*
1.1	**sup himálajský**	*Gyps himalayensis*
6.6	**surikata**	*Suricata suricatta*
2.1	**šakal čabrakový**	*Canis mesomelas*
1.0	**trnucha skvrnitá**	*Potamotrygon motoro*
1.2	**tuleň obecný**	*Phoca vitulina*
1.4	**velbloud dvouhrbý - domácí**	*Camelus bactrianus*
1.0	**veverka Prévostova**	*Callosciurus prevostii*
1.3	**voduška jelenovitá**	*Kobus ellipsiprymnus defassa*
0.3	**volavka rusohlavá**	*Bubulcus ibis*
1.1	**žako šedý**	*Psittacus erithacus*
0.0.8	**žebrovník Waltlův**	*Pleurodeles waltl*
0.0.5	**želva anámská**	*Mauremys annamensis*
3.2	**želva čtyřprstá**	*Testudo horsfieldii*
0.0.3	**želva nádherná**	*Trachemys scripta elegans*
3.0	**želva ostruhatá**	*Centrochelys sulcata*
0.1	**želva zelenavá**	*Testudo hermanni*
2.0	**želva zubatá**	*Cyclemys dentata*

CITES

0.1	**hroznýš královský**	*Boa constrictor*
2.2	**hroznýšovec duhový**	*Epicrates cenchria cenchria*
0.0.1	**sklípkan kadeřavý**	*Brachypelma albopilosum*
0.0.1	**sklípkan plaménkový**	*Brachypelma auratum*
2.6.1	**trnorep africký**	*Uromastyx acanthinura*
1.0	**trnorep Thomassův**	*Uromastyx thomasi*
1.0	**varan modroocasý**	*Varanus doreanus*
4.4.1	**želva uhlířská**	*Chelonoidis carbonaria*
1.2.9	**želva pentličková**	*Cyclemys pulchristriata*

OHROŽENÉ DRUHY FAUNY ČR

THREATENED SPECIES OF CZECH FAUNA

1.1	**krkavec velký**	*Corvus corax*
2.2	**polák malý**	*Aythya nyroca*
1.0	**puštík bělavý pobaltský**	*Strix uralensis liturata*
1.1	**raroh velký**	*Falco cherrug*
1.1	**sova pálená**	*Tyto alba*
1.1	**sýček obecný**	*Athene noctua*
1.2	**výr velký**	*Bubo bubo*

CHOV VZÁCNÝCH A VYMÍRAJÍCÍCH PLEMEN DOMÁCÍCH ZVÍŘAT

RARE AND THREATENED BREEDS OF DOMESTIC ANIMAS

0.4	**ovce vřesovištní**	*Ovis aries aries*

Jelen bělohubý (Cervus albirostris) - Thorold´s Deer

Lemur kata (Lemur catta) - Ring-tailed Lemur

Tuleň obecný (Phoca vitulina) - Harbour Seal

HLEDÁ SE KAHAU! ANEB POSTŘEHY Z EXPEDICE PODÉL POBŘEŽÍ BERAU

PROBOSCIS MONKEY WANTED! NOTES FROM THE EXPEDITION ALONG THE COAST OF BERAU

Stanislav Lhota

(Přednáška pro členy ZK na setkání 15. února 2014 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 15 Februar 2014)

V posledních několika letech probíhá postupné předávání mých povinností a pravomocí v projektu Pesisir Balikpapan (in situ projekt Zoo Ústí nad Labem) mým indonéským kolegům, se kterými již několik let spolupracujeme v oblasti Balikpapanského zálivu na východním pobřeží Kalimantanu, tedy indonéské části ostrova Borneo. Současně s mým postupným „odcházením" z Balikpapanského zálivu postupně zvažujeme různé jiné lokality, na kterých bych mohl působit v budoucnu. V roce 2014 jsem takto nezávazně navštívil několik míst v distriktu Berau, několik set kilometrů severně od Balikpapanského zálivu.

Berau je nejsevernějším distriktem provincie Východní Kalimantan. Díky větší odlehlosti je jeho příroda lépe zachovaná než jak je tomu v okolí Balikpapanského zálivu. I zde však dnes probíhá masivní odlesňování v souvislosti s šířením plantáží akácií a olejných palem, hnědouhelnými doly a s industrializací. Ve vnitrozemí distriktu Berau doposud zůstávají zachované zbytky rychle mizejících tropických deštných pralesů, nejcennější přírodní bohatství distriktu však skrývají jeho pobřežní oblasti.

Turisticky nejznámější oblast Berau přestavuje ostrov **Derawan**. Bohužel, tento maličký písčitý ostrůvek v posledních letech velmi utrpěl rychlým rozvojem turismu a velmi rychle pozbyl všech svých přírodních i kulturních hodnot. Derawan je dnes prakticky celý zastavěný hotely, potápěčskými centry a jinou infrastrukturou a korálové útesy v jeho okolí jsou poničené neorganizovaným šnorchlováním, rybolovem a odpadky. Na zdejší pláže připlouvá klást vejce už jen nemnoho posledních želv – zato v místních obchodech se suvenýry můžete dodnes vidět spoustu výrobků z ilegální želvoviny, což je dokladem toho, že ochrana zdejší přírody daleko pokulhává za živelným rozvojem turismu. Ačkoli turistické průvodce o Derawanu stále mluví jako o tropickém ráji, většina návštěvníků je z jeho návštěvy zklamaná. Jejich zájem se postupně začíná obracet k jiným okolním ostrůvkům, které stále ještě rájem zůstávají, ale které může další neregulovanou expanzí turismu čekat stejný osud, jaký postihl Derawan.

Jedním z těchto doposud neobydlených ostrůvků je **Mataha**. Je ještě menší než Derawan a většina jeho území leží pod úrovní nejvyššího přílivu, takže ho dvakrát denně zaplavuje přílivová vlna. Většinu ostrova proto pokrývá mangrovový prales. Na rozdíl od mangrovů v Balikpapanském zálivu však tyto mangrovy nejsou zaplavované kalnou vodou Makasarského průlivu, nýbrž průzračnou vodou Celebeského moře, což dává možnost šnorchlovat a pozorovat podvodní život mangrovového pralesa za přílivu. Jde ale o riskantní zážitek, vzhledem k údajné přítomnosti mořských krokodýlů.

Úplně jinou podívanou nabízí další z malých ostrůvků Derawanského souostroví, **Sangalaki**. Zde mangrovy nenajdete, ostrov je kolem dokola obehnaný bílou pláží. Tyto pláže představují nejvýznamnější kladiště mořských želv karet obrovských v širokém okolí. Na jejich ochraně se podílela mino jiné i česká zooložka Hana Svobodová, se kterou jsem se na Sangalaki sešel. Nicméně želvy nejsou jedinou zajímavostí tohoto ostrova. Vnitrozemí malého ostrůvku pokrývá prales, jehož nejnápadnějšími obyvateli jsou hrabaví ptáci taboni. Samci tabonů zahrabávají svá vejce do obrovských kup z tlející vegetace a hlíny; některé takové kupy mohou dosahovat průměru několika metrů a výšky dospělého člověka. Zajímavé je i bezprostřední okolí ostrůvku Sangalaki, které tvoří rozlehlý mělký korálový útes, kde se při šnorchlování můžete potkat i s velkými rejnoky mantami. Bohužel, i tento doposud dobře zachovaný útes láká developery. I přes chráněný status ostrůvku zde dochází k spekulacím s parcelami a dokonce i samotná správa rezervace uvažuje o založení turistické vesnice přímo nad korálovým útesem, což by pro celý ekosystém neznamenalo nic jiného než postupnou zkázu.

Snad nejkrásnější ostrov celého Derawanského souostroví byste našli o několik kilometrů dál směrem na otevřené moře. Je to ostrov Kakaban, který společně s ostrovem Maratua představuje zbytek zaplaveného vápencového masívu. Jeho povrch tedy netvoří bílý písek, jako to mu bylo v případě Derawanu a Sangalaki, ale ostré zkrasovatělé vápencové skály, porostlé bujným pralesem. Zevnitř je tento skalní masív rozpraskaný ve složitou síť štěrbin a kanálů a v nich se mísí pronikající mořská voda se sladkou dešťovou vodou. Síť puklin zasahuje až do středu ostrova, kde sytí rozlehlou lagunu. V jejích zelených poloslaných vodách se ve velkých počtech vyskytuje několik druhů medúz. Žádná z nich nemá vyvinuté žahavé buňky a šnorchlování mezi nimi tak patří k hlavním turistickým atrakcím Derawanského souostroví. K laguně se dostanete po pohodlném dřevěném chodníku vedoucím pralesem, na jehož zábradlí můžete vidět odpočívat například i prudce jedovaté hady chřestýšovce. O nic méně atraktivní je však i šnorchlování a potápění v moři kolem ostrova **Kakaban**. Na rozdíl od předchozích ostrovů totiž nejde o mělké moře. Zdejší strmé vápencové útesy se propadají do temně modrých hlubin, porůstají je ty nejkrásnější korály a mezi nimi plují početná hejna nejrůznějších pestrých ryb. Projížďka kolem ostrova Kakaban se také vyplatí. Zdejší hluboké vody jsou totiž bohatým lovištěm tří druhů delfínů, kteří tu mohou vytvářet velká stáda.

Hlavním cílem mé cesty byl ovšem nejvzdálenější a největší ostrov celého Derawanského souostroví, ostrov **Maratua**. Důležitý je pro mě proto, protože pouze na tomto ostrově můžete potkat také volně žijící primáty. Konkrétně jde o endemický poddruh makaka jávského, známý pouze z tohoto ostrova, který je o poznání tmavší a údajně i o něco větší než zástupci stejného druhu z pevniny. Společně s kolegy z Univerzity v Yogyakartě jsme se tu pokusili tyto makaky najít a fotografovat. S místními vesničany jsme mluvili i o jejich vztahu k opicím. Marataua je totiž na rozdíl od Mataha, Sangalaki a Kakabanu obydleným ostrovem. Je zde několik vesnic, jejichž obyvatelé se živí nejen rybolovem, ale i pěstováním kokosových palem a některých dalších plodin. Makakové jsou na jejich plantážích považováni za největší škůdce a vesničané je proto soustavně hubí. Na poměrně malém území ostrova je soužití lidí a opic velmi problematické. Lovem však trpí i jiní obyvatelé ostrova Maratua, včetně velkých suchozemských korýšů poustevníčků palmových. Tito raci, kteří obývají vápencové jeskyně a živí se plody kokosových palem, jsou bohužel považováni za delikatesu a jejich počty se

proto velmi rychle snižují. Naopak k početným obyvatelům ostrova zatím stále patří létající savci – netopýři a kaloni. Netopýři obývají složité systémy podzemních prostor této krasové oblasti a jsou tak početní, že je v pralese běžně vidíte létat i během dne. Na palmách a vzrostlých stromech zase najdete velká hejna kaloňů pobřežních, která tu zatím na rozdíl od jiných částí Bornea nejsou ve velkém pronásledována pro jejich maso, kterému se tradičně připisují léčivé účinky. Kolem ostrova Maratua najdete rozsáhlé korálové útesy, z nichž některé jsou zachované v plné své nádheře, ovšem jiné jsou dnes již poškozené nebo úplně zničené nešetrnými metodami rybolovu, především používáním výbušnin a kyanidů. Problém představují i hromadící se plastové odpadky, které na některých částech jinak panenského pobřeží vytvářejí dnes již několik metrů široký pás. Moře je sem přináší i z velkých vzdáleností, převládají obaly výrobků prodávaných v Malajsii a na Filipínách. Největší hrozbu pro zdejší přírodu však opět představuje expanze turismu, kterou lze očekávat především po dokončení velkého mezinárodního letiště. Většina impozantního pobřeží ostrova Maratua je již dnes rozprodaná čínským investorům.

Berau se ovšem může pochlubit nejen rajskými ostrovy, i zdejší pevninské pobřeží stojí za návštěvu. Nejunikátnější místo zde představuje záliv **Labuan Cermin**, na jehož dně vyvěrá mohutný sladký krasový pramen. Slaná a sladká voda se tu ale nemísí, nýbrž se na sebe vrství. Hustší slaná voda se drží u dna, zatímco sladká vrstva tvoří horní dva metry vodního sloupce. Pokud se zde potápíte, můžete vidět dva úplně různé světy položené jakoby jeden na druhý. Hned pod hladinou je jezero se sladkovodními rybami. O dva metry níže ale proplujete ostrým a dobře viditelným rozhraním, jako kdybyste propluli olejovou vrstvou, a ocitnete se mezi pestrými korálovými rybami, ačkoli samotným korálům se v tomto extrémním světě přeci jen nedaří.

Půl dne cesty podél pobřeží směrem na jih dorazíte k dalšímu zálivu, **Teluk Sulaiman**. Pro mě bylo toto místo důležité, protože se zde opět můžeme setkat s primáty, a to hned s několika druhy včetně vzácného poddruhu hulmanů šedých, který byl donedávna považován za vyhubeného. Zdejší primáti jsou ale neobyčejně plaší, protože místní dajácké obyvatelstvo jsou dodnes náruživí lovci a opice zůstávají na jejich jídelníčku, některé druhy včetně orangutanů se díky nim v této oblasti dostaly na samý pokraj vyhubení. Dodnes přežívají jen díky tomu, že jde o velmi nepřístupnou krasovou oblast se strmými svahy a hlubokými údolími, kam nevedou žádné silnice. Pobřeží zde lemuje mělké moře, kde se střídají rozsáhle porosty podmořských luk s ostrůvky mangrovových pralesů. Zde žijí také kahau nosatí a je tak možné, že se v budoucnu Teluk Sulaiman stane místem našeho dalšího výzkumu těchto opic. I sem však pronikají developeři a v plánu je výstavba silnice a hotelu, což pro místní přírodu může znamenat začátek smutného konce.

Posledním místem pobřeží Berau je Mys Mangkubiang, nejzápadnější výběžek ostrova Borneo. Zde najdete poslední záliv, **Teluk Sumbang**, a přímo naproti němu poslední ostrov, **Kanjungan**. Moře se zde opět stává hlubším, dost hlubokým na to, aby tudy vedla migrační cesta velryb a jiných velkých kytovců. Můžete tu potkat stáda kosatek malých a několika dalších druhů delfínů a velryb. S místní komunitou zvažujeme možnost rozvoje ekoturismu, zaměřeného právě na pozorování kytovců. Je však otázkou, zda expanze neregulovaného masového „plážového turismu" nakonec nezhatí veškeré plány na rozvoj takových forem ekoturismu, které by během krátké doby nezničily

všechno to, za čím sem turisté přijíždějí. Zničený ostrov Derawan by pro nás měl být varovným příkladem toho, o jak reálné riziko jde!

Summary:

The author is a researcher at Ústí nad Labem Zoo and has been managing an in situ project entitled Pesisir Balikpapan since 2007. Over the last few years there has been a gradual transfer of duties and responsibilities as part of the project toward Indonesian colleagues with whom the author has been working in the territory of Balikpapan Bay on the east coast of Kalimantan, i.e. the Indonesian part of the island of Borneo, for several years. Along with the gradual "departing" from the bay he has been gradually considering various other locations in which he could operate in the future. This way he made several non-binding visits to places in the district of Berau in 2014, several hundred kilometres north of the bay. The northernmost district of East Kalimantan Province, the rather large remoteness makes the territory's natural systems preserved better than those around the Balikpapan Bay. Although massive deforestation takes place even in this area today, connected with the spread of plantations of acacia and oil palm trees, brown coal mining and industrialisation, the interior of the district has still preserved remnants of rapidly disappearing tropical rainforest. Nonetheless, the most valuable natural resources of the district are hidden in the coastal areas.

Adresa autora:

Stanislav Lhota, Zoo Ústí nad Labem, Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem

ŠELMY PŘED OBJEKTIVEM

CARNIVORES EXPOSED TO THE LENS

Petr Slavík

(Přednáška pro členy ZK na setkání 14. června 2014 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 14 June 2014)

K fotografování ho přivedlo cestování a jak sám říká, tehdy byl fotoaparát jen něčím v batohu k zaznamenání vzpomínek. *„Toulal jsem se po světě a užíval si volnosti a dobrodružství. Dnes mám expedice přesně plánované a tím, kdo velí nejsem já, ale fotoaparát."*

„Tuláctví", jak nazývá své cestovatelské začátky, se změnilo v přesně plánované a náročné expedice za vymírajícími druhy živočišné říše. Stal se fotografem šelem a divoké přírody, oblíbil si Afriku, kam se vrací rád třeba k horským gorilám do Ugandy. Pokud by měl zvolit nejoblíbenější místo černého kontinentu, tak je to Botswana.

V obtížné branži, vyžadující vedle odvahy i trpělivost a houževnatost, se musí však umět vyrovnat i s případným neúspěchem. Neúspěšně putoval s himalájskými pastevci za sněžným levhartem nebo marně hledal „šedého ducha pralesa" v zelené džungli Bornea.

S láskou k divočině se narodil a jeho nejčastějším fotografickým cílem jsou šelmy. Říká o nich: *„Myslím, že fascinují téměř celé lidstvo. Když se podíváme na různé automobily a boty a značky a reklamu, tak buď prodává krásná dívka nebo šelma. Ta fascinace šelmou je pro lidstvo typická po staletí. Myslím si, že je to směs strachu a obdivu. Když pracuji a někdy se mi daří pracovat i s kontaktními šelmami, tak tam ten strach musím absolutně odbourat, protože to zvíře ten strach z vás nesmí cítit."*

Fotografie, které přiváží ze svých expedic, představil v mnoha autorských výstavách, které však nebývají pouhým představením autorské tvorby. Výtěžek z aukcí, které jeho výstavy zahajují, bývá věnován na záchranné projekty chovu vzácných a ohrožených druhů zvířat. Osud zvířat chovaných v zajetí mu není určitě lhostejný. Úzce spolupracuje se Zoo Ústí nad Labem a je autorem knihy „Divoká srdce", která představuje její obyvatele. Zoologické zahrady považuje za zařízení sloužící k nápravě lidských chyb. *„Až člověk přestane narušovat životní prostor ostatních tvorů, nebude třeba mříží k záchraně druhů"*, říká.

Přestože je zaměřením fotograf divočiny, nevyhýbá se ani jiným tématům. Na jedné z jeho afrických cest vznikl humanitární projekt „Dětský svět bez hranic" a jeho stejnojmenná výstava podpořila pobyt sociálních pracovníků v zambijské Lusace.

Za svou tvorbu obdržel několik mezinárodních ocenění: Mezinárodní ocenění: Glanzlichter 2009 - highlights – Mammals, DPOTY 2010 - commended – Wildlife, Glanzlichter 2012 - highlights - Artists on Wings, Trierenberg Super Cirquit 2011 - Golden Medail, Oasis Photo Contest 2011 - Silver Medail, Veolia Environnement Wildlife Photographer of the Year 2013 - final round.

Summary:

The author details his profession of the wilderness photographer to which he was attracted through travelling. Wandering with a camera has turned into precisely scheduled and challenging expeditions to see animals at the brink of extinction. His photographs most frequently target carnivores, which in addition to courage requires patience and perseverance; coping with any failure is also the must.

Photos that the author brings from his expeditions have been presented as part of numerous displays, which are however not just events to show the author's work. Proceeds from the auctions, which begin his exhibitions, usually go to support conservation projects of breeding rare and endangered species. At the same time, however, he does not avoid other topics. For example, one of his African travels resulted in a humanitarian project entitled "Children's world without borders" with its eponymous exhibit supporting the stay of social workers in Lusaka, Zambia.

His work has received several international awards: Awards: Glanzlichter 2009 - highlights – Mammals, DPOTY 2010 - commended – Wildlife, Glanzlichter 2012 - highlights - Artists on Wings, Trierenberg Super Cirquit 2011 - Golden Medail, Oasis Photo Contest 2011 - Silver Medail, Veolia Environnement Wildlife Photographer of the Year 2013 - final round.

Kontakt na autora:

slavikpetr@centrum.cz

PUTOVÁNÍ PO JIHU AFRIKY

TRAVELLING SOUTH AFRICA

Jiří Bálek

(Přednáška pro členy ZK na setkání 4. října 2014 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 4 October 2014)

V dubnu a květnu 2014 jsem s režisérem Václavem Chaloupkem podnikl okružní cestu po jihu Afriky. Cílem bylo natáčení zvířat pro nový večerníčkový seriál, a to především v národních parcích. Po Jihoafrické republice, Botswaně, Zimbabwe a Namibii jsme za pět a půl týdne najeli 8647 km. Cestu jsme absolvovali terénním vozem 4X4 s úpravou pro kempování, včetně střešních stanů. Natáčeli jsme především v těchto lokalitách:

Khama Rhino Sanctuary *(Botswana)*

Bývalá dobytčí farma byla v roce 1992 přetvořena na rezervaci zaměřenou především na mizející nosorožce. Dnes chová 4 nosorožce dvourohé a 30 nosorožců tuponosých. Především druhý jmenovaný druh je možné často v parku potkat a pozorovat velmi zblízka. Nad parkem převzal patronát prezident Botswany Ian Khama, jehož jméno se tak dostalo i do názvu chráněného území.

Nxai Pan National Park *(Botswana)*

Makgadikgadi a Nxai jsou největší solné pánve na světě. Pozorovali jsme žirafy, antilopy skákavé, pštrosy, šakaly, psy ušaté, impaly a večer u napajedla velké stádo slonů. Zajímavou zastávkou byly Bainesovy baobaby, hájek tisíciletých obrů na okraji pánve Kudiakam, pojmenovaném po svém objeviteli, britském malíři (objev učinil v této nehostinné krajině již v roce 1862).

Moremi Game Reserve *(Botswana)*

Cenově nejdostupnější možnost, jak se dostat do delty Okawanga. Ve státní rezervaci je totiž možné pobývat výrazně levněji než v soukromých kempech a chatách, na které se často dostanete jen vrtulníkem. Mapy této rezervace jsou každoročně po deštích aktualizovány podle prostupnosti bažin. I tak se nám několikrát stalo, že údajně průjezdná cesta končila v močálu. Je to výborné místo k pozorování slonů, ale i lvů či supů. Natočili jsme i velká hejna marabu, volavek, dále kolpíky, zoborožce kaferské a vodušky. Z několika míst se můžete též vyplout lodí na Okawango a spatřit hrochy, krokodýly a vodní ptactvo.

Chobe National Park *(Botswana)*

Tento národní park navazuje na rezervaci Moremi náročnou cestou hlubokým pískem. Převážně rovinatou krajinu přerušuje u Savute několik pahorků s kresbami Sanů. K řece Linyanti večer přicházejí pít stáda slonů. Také přesun do dalšího kempu Ihaha znamená pomalou jízdu v hlubokém písku. Většinu zvířat jsme v západní části parku potkávali pouze na břehu řeky. Východní část u řeky Chobe je již v kamenitém terénu a potkávali jsme zde větší množství zvířat – slony, hrochy, krokodýly, varany, buvoly kaferské. Velkým zážitkem je pozorování slonů pasoucích se uprostřed řeky na zaplavené trávě.

Victoria Falls *(Zimbabwe)*

Po bohatých deštích na horním toku Zambezi jsme zastihli vodopády při tak vysokém stavu vody, že bylo možné pořídit pouze několik záběrů při příznivém větru u západního konce kataraktu. Jinak bylo vše zahaleno vodní tříští. K vodopádu patří i stejnojmenný národní park, kde je možné se projet buší na afrických slonech.

Hwange National Park *(Zimbabwe)*

Největší národní park Zimbabwe se nachází jižně od Viktoriiných vodopádů a hraničí s Botswanou. V táboříšti Kennedy 1 jsme byli jedinými návštěvníky, společnost nám dělali jen dva ozbrojení strážci. Ani v parku jsme moc jiných turistů nepotkávali. V okolí jsme potkávali velká stáda slonů a žiraf, zebry a impaly.

Mahango National Park *(Namibie)*

Po průjezdu Capriviho pruhem navštěvujeme malý a méně známý park, který je dnes vlastně připojen k NP Bwabwata. Jsou zde nově vybudovány cesty kolem horního toku řeky Okawango.

Etosha National Park *(Namibie)*

Hojně navštěvovaný namibijský park v solné pánvi jsme projeli od východu na západ. Těšil jsem se především na proslulé napajedlo u kempu Okakuejo, od mé poslední návštěvy před devíti lety bylo však jeho okolí zcela zastavěno luxusními chatami. Přesto bylo stále co pozorovat a během dne i noci se u napajedla střídali sloni, zebry, přímorožci, šakali a dokonce i nosorožci dvourozí.

Africat Foundation, Okonjima *(Namibie)*

Území, které od roku 1993 spravuje nezisková organizace zabývající se výzkumem a ochranou velkých šelem. Natáčeli jsme zde gepardy, levharty a hyeny. Velký důraz je zde kladen na výchovu dětí z okolních škol, dvě vzdělávací centra navštěvuje ročně 25000 školáků.

Brandberg *(Namibie)*

Horský masiv náhle vystupující z oblasti Jižního Damaralandu až do výšky 2606 m n. m. (nejvyšší hora Namibie - Königstein). Je populární především díky skalním kresbám a také v okolí žijící pouštní populaci slonů. Po několika incidentech však místní lodge již výpravy k nim nenabízí.

Pobřeží Atlantiku *(Namibie)*

Cesta od Brandbergu k pobřeží Atlantiku vede lokalitou bohatou na welwitschie. Rezervace Cape Cross chrání početnou populaci lachtanů jihoafrických. Oproti mé minulé návštěvě zde byla vybudována lávka pro návštěvníky, kteří již nemohou procházet přímo mezi lachtany. Někteří lachtani ale naopak lávku využívají k siestě. Ve Swakopmundu stojí za návštěvu Living Desert Snake Park s bohatou kolekcí živých plazů Namibie. Z Walvis Bay je možné podniknout 3 a půl hodinovou vyjížďku po zátoce a pozorovat pelikány bílé a lachtany jihoafrické (někteří se chvíli i svezou na lodi), kormorány a racky. Za výběžkem Pelican Point je prý možné výjimečně vidět nejen velryby, ale i měsíčníka (*Mola mola*). My to štěstí bohužel neměli.

Namib Naukluft Park *(Namibie)*

Stačí ujet 30 km od Walvis Bay do vnitrozemí a počasí se jako mávnutím kouzelné hůlky změní. Z pošmourného mlhavého a deštivého dne je rázem slunečná pouštní výheň. Poušť Namib se rozkládá v délce 2000 km podél pobřeží, od kterého díky chladnému Benguelskému proudu přichází až 60 km do vnitrozemí mlhy. Vlhkost z nich využívají pouštní rostliny i živočichové. Na jedném místě je možné proniknout hlouběji do pouště – Sossusvlei. Dnes tam už míří davy turistů po asfaltové silnici a postavičkami obsypané majestátní duny už také trochu ztrácí svou poetičnost. Přesto je i dnes možné zde pozorovat skupinky přímorožců stoupajících po dunách.

Quivertree Forest *(Namibie)*

Les aloí rozsochatých leží sice na soukromém pozemku, ale návštěva stojí za to. Kamenné bloky mezi aloemi obývají skupinky damanů.

Kgalagadi Transfrontier Park *(JAR)*

Jeden z prvních tzv. přeshraničních parků vznikl v roce 2000 na území 38 tisíc km^2 Jihoafrické Republiky a Botswany. Většina cest vede dvěma koryty většinou vyschlých řek – Auob a Nossob. Tam lze také potkat většinu zvířat – přímorožce, pakoně, anilopy skákavé a losí, buvolce, lvy, gepardy, šakaly, psy ušaté a další.

Augrabies National Park *(JAR)*

Národní park rozkládající se kolem známého vodopádu na řece Orange. Je domovem skálolezů, antilop travních, ale i nosorožce dvourohého či žiraf. Kolem vodopádu jsme natáčeli damany a plochoještěry (*Platysaurus broadleyi*).

Summary:

The author undertook a circular journey around the southern portion of Africa in April and May 2014. Accompanied by film director Václav Chaloupek, the objective was filming animals for their new children TV series. The filming activity took place chiefly in national parks. Touring the Republic of South Africa, Botswana, Zimbabwe and Namibia, both men covered 8,647 km within five and a half weeks.

Kontakt na autora:

jiri.balek@seznam.cz

Meteorit Hoba nalezl během orby na svém pozemku v Namibii pan J. H. Brits již v roce 1920. Je největším nalezeným železitým meteoritem, a to, co z něj do dnešních dnů zbylo po nájezdech úlomkůchtivých sběratelů, váží 60 tun.
Found in Namibia as early as 1920 by J H Brits while ploughing his land, Hoba is the world's largest iron meteorite ever found; what has remained after the raids of rapacious collectors seeking to possess a fragment weighs 60 tonnes.

Pelikáni bílí nám dělali doprovod při plavbě po Walvis Bay.
Sailing the Walvis Bay in the company of great white pelicans.

Patrně vzhledem k naší společné hmotnosti s Václavem Chaloupkem nám byl k projížďce v NP Victoria Falls přidělen statný 31-letý sloní býk (Zimbabwe).
The collective weight of me and Václav Chaloupek could be the reason why we were assigned a 31-year-old elephant bull for the ride in the Victoria Falls National Park (Zimbabwe).

Údolí řeky Orange v NP Augrabies pod stejnojmenným vodopádem (Jihoafrická republika).
The River Orange valley in Augrabies NP, downstream of a waterfall of the same name (RSA).

Welwitschia mirabilis je opravdu zázračná rostlina rostoucí velmi pomalu stovky let. Tento mohutný jedinec tak možná pamatuje první Portugalce, kteří se nedaleko odtud v 15. století vylodili (Namibie).
Welwitschia mirabilis is a real wonder. With the slow growth of this plant taking place hundreds of years; this stately individual may remember the first Portuguese landing in the 15th century, not very far from this place (Namibia).

Levhartí samec v Africat Foundation, Okonjima (Namibie).
A male leopard at African Foundation, Okonjima, Namibia.

NAŠI PAVOUCI

CZECH SPIDER FAUNA

Pavel Krásenský

(Přednáška pro členy ZK na setkání 13. prosince 2014 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 13 Dezember 2014)

Pavouci jsou úžasnou skupinou bezobratlých živočichů, která v nás budí nejen úžas, ale především strach a respekt. Přesto, že žijeme na území střední Evropy na hony vzdálené tropickým oblastem, i zde můžeme potkat velmi zajímavé zástupce pavouků, kteří si s těmi tropickými v ničem nezadají. Na území České republiky žije v současné době okolo 855 druhů pavouků. Většina jich je drobných, nenápadných a nezasvěcený pozorovatel se s nimi setká jen velmi zřídka. Jsou však i druhy, které žijí v našich příbytcích i v blízkosti lidských sídel, a ti se stávají častým terčem našich útoků. Téměř v každém sklepě, na chodbě či na půdě se můžete setkat s třesavkami, pokoutníky nebo drobnějšími snovačkami. Jsou to neškodní pavouci, kteří využívají tepla našich domovů.

Mezi nejkrásnější, i když právě toto slovo ve spojení s pavouky může někoho iritovat, druhy našich pavouků patří stepníci, především jejich samečci. Jsou to poměrně drobní pavouci, kteří svou velikost nahrazují nápadným zbarvením. Samičky jsou většinou nevýrazné, zeleno-šedé, nebo šedé se světlejším ochlupením. Samečkové jsou nápadní svým černo-červeným zbarvením, často doplněným o nápadné bílé ochlupení. Charakterističtí jsou také díky čtyřem černým skvrnám na zadečku.

Často se také hovoří o jedovatosti pavouků, přesněji řečeno, zda jsou všichni pavouci jedovatí či nikoli. V případě České republiky mají všichni pavouci jedové žlázy, a to až na tři druhy pakřižáků, které je postrádají. V posledních dvou letech se však na severu Čech, především na Chomutovsku a Mostecku, rozšířil nápadný a poměrně silným jedem obdařený pavouk – zápřednice jedovatá (*Cheiracanthium punctorium*). Tento druh si staví své zápředky (kokony z pavučinových vláken) v květenstvích různých druhů trav, nejčastěji třtiny křovištní. Tito pavouci tráví téměř celý svůj život ukryti v těchto kokonech a opouštějí je především samci, kteří se v létě vydávají hledat samičky. Setkat se s tímto druhem tak není snadné. I přesto je dobré vědět, že kousnutí tímto druhem může být dosti bolestivé, a to díky velikosti jeho kusadel. Reakcí na kousnutí může být zvýšená teplota, nadměrné pocení a chvilkové znecitlivění okolí místa vpichu. Následky kousnutí by však měly do 24 hodin zcela odeznít.

S pavouky se u nás lze setkat téměř na každém kroku, ale málokdo ví, že některé druhy žijí dokonce v mraveništích. Při svých průzkumech mravenců jsem narazil na drobného pavouka, který tráví svůj život uvnitř kupovitých mraveništ obydlených mravenci rodu *Formica*. Je to pavučenka dvouhlavá (*Thyreosthenius biovatus*). Jak již její český název napovídá, má na hlavohrudi dva nápadné výrůstky připomínající malé hlavy.

Summary:

The author informed the participants of the lecture on the classification of arachnids and members of individual orders. The presentation involved the members of both the most common and rare groups of spiders that are found in the Czech Republic.

The larger part of the lecture covered poisonous species of spiders that can be encountered in the territory, as well as species that are capable of biting humans.

Kontakt na autora:
krasensky.pavel@volny.cz

Sklípkánek pontický (Atypus muralis)

Skákavka obecná (Evarcha falcata)

Stepník (Eresus sandaliatus)

Třesavka sekáčovitá (Pholcus opilionoides)

Zápřednice jedovatá (Cheiracanthium punctorium)
Yellow sack spider

JAK SE DAŘÍ BŘEHULÍM NA ŽATECKU A RAKOVNICKU?

HOW BANK SWALLOWS THRIVE IN THE ŽATEC AND RAKOVNÍK REGIONS

Milan Tichai

V rámci programu Malých grantů podporovaných Českou společností ornitologickou jsme měli možnost v letošní sezóně zjistit stav hnízdišť břehule říční v oblasti Rakovnicka, zahrnující převážnou část Ptačí oblasti Křivoklátsko, dále na Podbořansku, Žatecku a v části Chomutovska. Většinu lokalit jsme vytipovali předem podle mapových podkladů a následně jsme je během hnízdní sezóny, tedy od konce května do konce srpna, jednou až dvakrát navštívili. Na místě byla pořízena fotodokumentace, zapsány zjištěné počty nor, břehulích jedinců a na většině hnízdišť i počet obsazených nor a stav hnízdění. Zároveň byly zaznamenávány výskyty dalších druhů ptáků. V provozovaných pískovnách byl kontaktován personál, ve většině případů proběhlo i jednání s vedoucími zaměstnanci, popřípadě s majiteli pískoven. Od kolegů ze sdružení Calla jsme obdrželi a provozovatelům distribuovali letáky s břehulí tématikou.

Výsledky:

Z 28 navštívených lokalit byl s různým stupněm průkaznosti hnízdění zjištěn výskyt na patnácti, celkově bylo napočítáno na 28 stěn s norami, nejvíc na jedné lokalitě se nacházelo pět stěn ve víceetážovém lomu na kaolín u Krásného Dvora u Podbořan. Součet nor na všech lokalitách činil 680, z nichž nejvíce (115 nor) se nachází ve stěně pískovny Eurovia ve Velké Třeboci, celkový počet zjištěných jedinců byl však mnohem nižší, pohyboval se kolem 150.

Průměrná výška stěny s norami činila 5 m, nejnižší obsazená stěna měřila pouhých 130 cm (Chudeřín-Chbany) a naopak nejvýše hnízdily břehule ve výšce asi 25 m v bývalém lomu na Vinařické hoře.

Neobvyklý způsob hnízdění byl zjištěn ve skládkách písku zrnitosti 0,4, a to ve dvou případech (Selibice a Roztyly), zde bylo zjištěno ve stěně vytvořené odebráním písku ze skládkové haldy 35, resp. 40 nor. Podle sdělení provozovatelů obou pískoven bylo zahnízdění ve stěnách skládky písku vůbec poprvé.

Zhodnotíme-li celou sledovanou oblast, je v prvé řadě potřeba konstatovat, že malé lokální pískovny téměř zanikly a s nimi i menší kolonie břehule říční (např. Roztoky 2002, Želeč 2003, Nesuchyně 2006, Březany 2012 apod.). Ve velkých pískovnách probíhá těžba značně intenzivně, hnízdní možnosti se mění i během několika týdnů (např. červencové obsazení čerstvé stěny v Chudeříně). Velké pískovny je vhodné každoročně sledovat a s provozovatelem hledat vždy nejvhodnější kompromis pro úspěšné hnízdění. V sezóně 2014 se nám podařilo vyjednat zachování nor v pískovnách společností Severočeské pískovny, Eurovia a J. Elsnic-Písky.

Mimo pískovny bylo hnízdění břehulí zjištěno pouze ve stěně bývalého kamenolomu v Přírodní památce Vinařická hora a ve zvětralé pískovcové skále v obci Hořovičky, v obou případech jen jednotlivé páry.

Management na podporu hnízdišť břehule říční by měl zahrnovat údržbu stěn, kde byla ukončena těžna, tzn. odtěžením 1x za 3 roky a odstranění náletů cca 1x za 10 let. Nevyhnutelná je změna v přístupu k rekultivacím, ponechání stěn a zajištění jejich pravidelné obnovy.

V pískovnách, především těch rozsáhlejších se lze setkat s mnoha dalšími zajímavými druhy, velmi hojně je zastoupen strnad luční a bramborníček černohlavý, pokud je v okolí i dostatek křovin můžeme pozorovat ťuhýka obecného nebo hrdličku divokou. Na kamenitých plochách je běžným obyvatelem kulík říční. Z méně hojných druhů jsme zaznamenali výra velkého, rákosníka velkého nebo konipasa lučního.

Souhrn:

V rámci programu Malých grantů vyhlášených Českou společností ornitologickou byl realizován projekt zmapování stavu známých i možných hnízdišť břehule říční na území Rakovnicka, Podbořanska a Žatecka. Vzhledem k zániku mnoha malých pískoven byly hnízdící kolonie zjišťovány jen sporadicky, a to především ve velkých pískovnách, kde způsoby těžby snižují úspěšnost hnízdění. V několika případech se podařilo dojednat podmínky pro zahnízdění druhu.

Summary:

A project was executed as part of the Small Grants Scheme launched by the Czech Society for Ornithology to map the status of both known and potential breeding sites of the bank swallow in the territory of Rakovník, Podbořany and Žatec. Due to the discontinuation of a number of small sand pits the nesting colonies were detected only rarely; this mainly occurred in large sand pits where however the extracting methods are reducing any breeding success. In several cases we managed to negotiate conditions for the species to breed.

Adresa autora:

Za ROS Fénix o. s. zpracoval Milan Tichai, Karlovarská 280, 270 01 Kněževes

E-mail: r.o.s.os@seznam.cz

Hnízda břehulí
Bank swallow nests

Fotografie lomu
A photograph of the quarry

TABULKA: KONTROLA MOŽNÝCH HNÍZDIŠŤ BŘEHULE ŘÍČNÍ 2014

ČÍSLO LOKALITY	NÁZEV LOKALITY	NEJBLIŽŠÍ OBEC	OKRES	MAJITEL/ PROVOZOVATEL	STAV 2014	POČET STĚN S NORAMI	POČET NOR	POČET JEDINCŮ	POČET OBSAZENÝCH NOR	VÝŠKA STĚNY	DÉLKA STĚNY	OHROŽENÍ	NAVRHOVANÝ MANAGEMENT	DALŠÍ ZJIŠTĚNÉ DRUHY SE ZVLÁŠTNÍ OCHRANOU	POZNÁMKA
1	**Březany u Žatce**	Březany	LN	SP Bohemia k.s.	**hnízdění možné**	1	15	0	0	<5	20	ukončená těžba	obnova stěny	strnad luční, bramborníček černohlavý, kulík říční	
2	Buškovice, kaolín	Buškovice	LN	Kaolin Hlubany s.r.o.	neobsazeno	0	0	0	0	<5	20+			moták pochop, strnad luční, rákosník velký, kulík říční, strnad rákosní	nevhodné pro břehule
3	Buškovice -Nepomyšl	Buškovice	LN	Kaolin Hlubany s.r.o.	neobsazeno	0	0	0	0	<5	<10			žluva hajní, strnad luční, cvrčilka zelená	nevhodné pro břehule
4	**Hořovičky**	Hořovičky	RA	soukromá zahrada	**hnízdění možné**	1	10	0	0	5+	<10				
5	**Hýskov - Chyňava**	Hýskov	BE		**hnízdění prokázané**	1	10-20	10	0–5	5+	20+	probíhá těžba	pozastavení těžby ve stěnách s norami		
6	Chotěbudice	Chotě-budice	LN		neobsazeno	1	20	0	0	5+	20+		obnova stěny	bramborníček černohlavý, strnad luční, ťuhýk obecný	
7	**Chudeřín - Chbany**	Chudeřín	CV	SP Bohemia k.s.	**hnízdění prokázané**	3	50/10/35	20-30	15–30	5+/2	20+	probíhá těžba	pozastavení těžby ve stěnách s norami	kulík říční	vstřícný management
8	**Krásný Dvůr - Buškovice**	Krásný Dvůr	LN	Kaolin Hlubany s.r.o.	**hnízdění prokázané**	5	40/35/10/15/5	30-50	>30	2 až 8	20+	probíhá těžba	pozastavení těžby ve stěnách s norami	kulík říční	jednání neproběhlo
9	**Lišany**	Lišany	LN	Písky - J.Elsnic s.r.o.	**hnízdění možné**	1	10	2	0	<5	20+	ukončená těžba	obnova stěny	kulík říční, strnad luční	plánována rekultivace-zachovat stěnu!
10	Nepomyšl	Nepomyšl	LN	Kaolin Hlubany s.r.o.	neobsazeno	0	0	0	0	<5	<10		obnova stěny	bramborníček černohlavý, ťuhýk obecný	vhodné pro obnovu stěn
11	Nesuchyně	Nesu-chyně	RA	OÚ Nesuchyně	neobsazeno	0	0	0	0	5+	<10	zánik těžby sukcese	obnova stěny, vyřezání náletů	konipas luční, koroptev polní	vhodné pro obnovu stěn
12	Nové Třebčice	Nové Třebčice	CV		neobsazeno	0	0	0	0	0	0	stěna zanikla, skládka			nevhodné pro břehule
13	Lom Tuchořice PP	Tuchořice	LN	status Přírodní památka	neobsazeno	0	0	0	0	5+	20+				přírodní stěna, eroze
14	**Hlavačov**	Rakovník	RA	Razím, soukr. podnikatel	**hnízdění prokázané**	3	7/7/25	20-25	15–20	5+	20+	probíhá těžba		výr velký, kulík říční	vyjednán management pro sezónu 2014, do budoucna nutno jednání s majitelem
15	**Roztyly I kaliště**	Roztyly	CV	SP Bohemia k.s.	**hnízdění prokázané**	2	10/5	5-10	5	1	10	ukončená těžba	obnova stěn	konipas luční, bramborníček černohlavý, rákosník velký	vyjednat jednorázovou obnovu stěn u kaliště
16	**Roztyly II skládka písku**	Roztyly	CV	SP Bohemia k.s.	**hnízdění prokázané**	1	35	15-25	20–25	8	15	sesypání			hnízdění v odebrané skládce písku č. 0,4 (bylo úspěšné)
17	**Rvenice ukončená**	Rvenice	LN	Eurovia kamenolomy s.r.o.	**hnízdění možné**	1	15	5	0–5	<5	<10	ukončení těžby	obnova stěn	potápka malá, kulík říční, bramborníček černohlavý, rákosník velký	s provozovatelem vyjednat obnovu stěn
18	**Rvenice nová**	Rvenice	LN	Eurovia kamenolomy s.r.o.	hnízdění pravděpodobné	1	5	5	0–2	5	20+	ukončení těžby		kulík říční, čejka chocholatá	
19	**Selibice**	Selibice	LN	Písky - J.Elsnic s.r.o.	**hnízdění prokázané**	3	20/25/40	20-35	20–30	<5 / 8	10-15	sesypání, odtěžení			stěna „U" zatím mimo ohrožení, dále hnízdění ve skládce písku 0, 4
20	Stankovice	Staňko-vice	LN	status Přírodní památka	neobsazeno	0	0	0	0	<5	10				přírodní stěna, eroze
21	lom Zbečno	Sýkořice	RA	Kámen Zbraslav a.s.	neobsazeno	0	0	0	0	5	20+				nevhodné pro břehule
22	Tvršice	Tvršice	LN		neobsazeno	0	0	0	0	0	0	stěna zanikla	obnova stěny, vyřezání náletů	strnad luční, slavík obecný, chřástal vodní	proběhla nevhodná rekultivace
23	Veliká Ves	Veliká Ves	CV	OÚ	neobsazeno	0	0	0	0	<2	<5	sukcese v okolí	obnova stěny	strnad luční	již nevhodné pro břehule
24	**Velká Černoc**	Velká Černoc	LN	Eurovia kamenolomy s.r.o.	**hnízdění prokázané**	2	115/70	30-40	20–30	5+	20+	probíhá těžba			vstřícný management
25	**Vinařická hora**	Vinařice	KL	status Přírodní památka	**hnízdění pravděpodobné**	1	2-4	2.3	1 až 2	25+	20+				neobvyklé hnízdění v trhlinách stěny bývalého Kamenolomu
26	Zlovědice	Zlovědice	LN		neobsazeno	0	0	0	0	<5	<10	sukcese v okolí	obnova stěny, vyřezání náletů		pokročilá sukcese
27	**Zvíkovec, Hamouz**	Zvíkovec	RO	soukromý statek	**hnízdění prokázané**	1	5-10	5	2–4	5	20		vyřezání náletů		stěna i po ukončení těžby je OK
28	Želeč	Měcho-lupy	LN		neobsazeno	0	0	0	0	0	0	stěna zanikla	obnova stěny, vyřezání náletů		proběhla nevhodná rekultivace

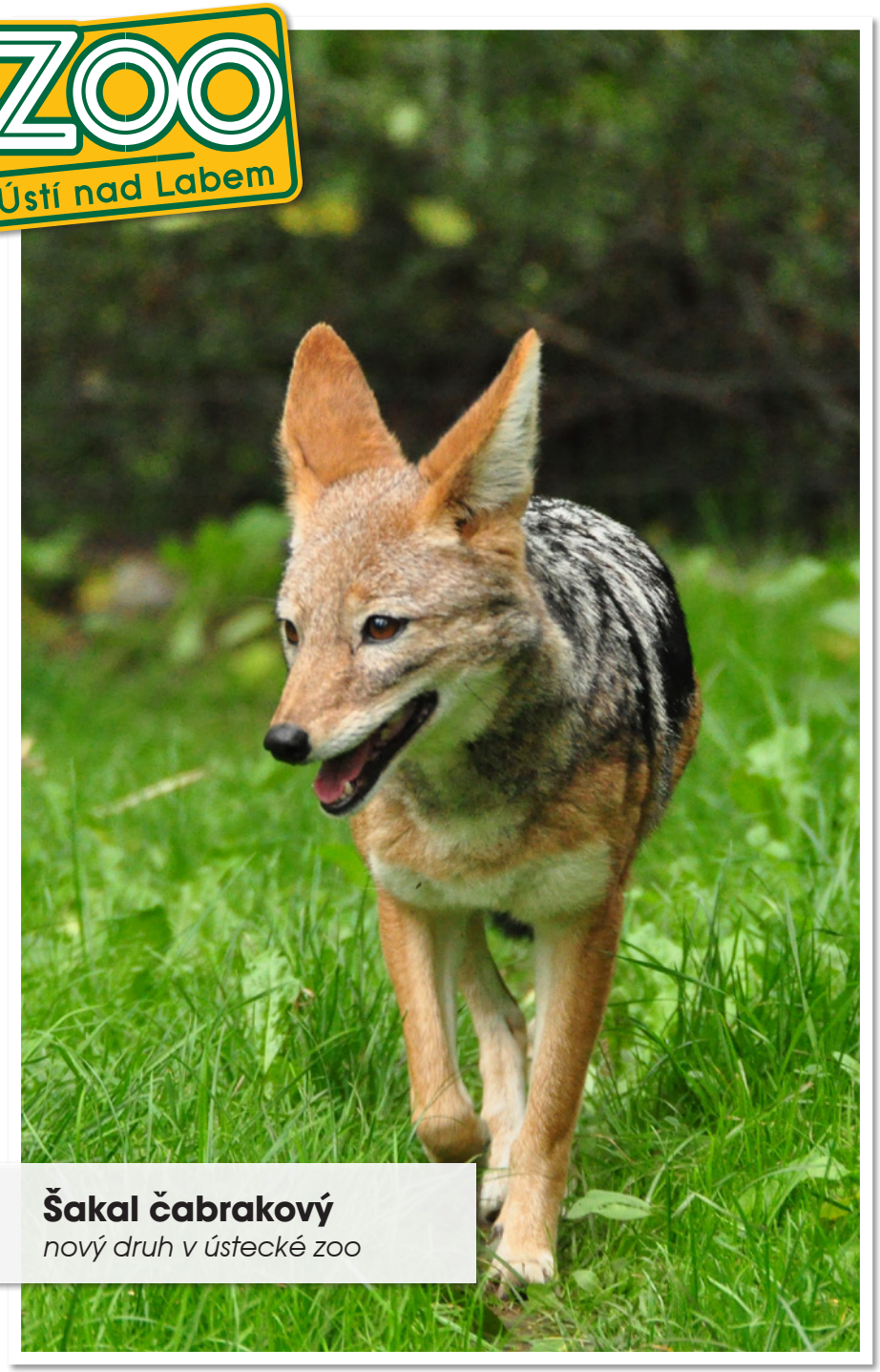

Šakal čabrakový
nový druh v ústecké zoo

DESET LET SLEDOVÁNÍ HNÍZDNÍCH POPULACÍ LEJSKA BĚLOKRKÉHO NA KŘIVOKLÁTSKU

TEN YEARS OF WATCHING NESTING POPULATIONS OF THE COLLARED FLYCATCHER IN THE KŘIVOKLÁT´REGION

Milan Tichai

Lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*) představuje jednoho z nejtypičtějších zástupců lesní avifauny Ptačí oblasti Křivoklátsko a je zde i předmětem ochrany. Stěhovavý druh, který k nám přitahuje v druhé polovině dubna, hnízdním obdobím je květen a červen, a během července již od nás ptáci mizí. Obývá dutiny ve starších listnatých a smíšených lesích, velmi ochotně přijme i vyvěšené budky.

Cílený monitoring lejsků na území Křivoklátska započal až po roce 2000 v rámci přípravy vyhlášení ptačí oblasti, hnízdní populaci zde tvoří několik tisíc párů, což představuje přibližně 1% celoevropské populace. Od roku 2005 probíhá každoročně na území CHKO Křivoklátsko sledování početnosti lejsků pomocí Jednotného programu sčítání ptáků na 4 liniích a zároveň také sledování obsazenosti a hnízdní úspěšnosti v dřevěných budkách.

Pracovní skupina pro Ptačí oblast Křivoklátsko za podpory podniku Lesy ČR postupně vyvěsila na dvanácti vhodných lokalitách více než 300 sýkorníků. Kontroly a sběr dat probíhají na některých liniích s budkami každoročně. V letošním roce byl tento projekt podpořen Malým grantem České společnosti ornitologické a podařilo se tak zkontrolovat na 156 ptačích budek určených pro lejska bělokrkého.

Činnosti jsou rozděleny na tři části – vyčištění, případná oprava budek nebo i jejich převěšení v případě zjištěné zvýšené predace hnízd, to vše probíhá v zimních měsících. Nejdůležitější součástí jsou hnízdní kontroly, první z nich probíhá v polovině května a má za cíl zmapovat obsazenost budek lejsky, početnost snůšky a při jejich přítomnosti zároveň kontrolu samic a jejich kroužkování.

Poslední částí monitoringu je kontrola v první dekádě června, která zjišťuje počet vylíhlých mláďat, jejich kondici, a podle věku i kroužkování. Tato druhá návštěva „u lejsků" byla v letošním roce pojata současně jako akce pro veřejnost. Pohled do otevřené budky s plnou snůškou byl pro mnohé účastníky hlubokým zážitkem.

Vzhledem k tomu, že sledované budky jsou rozmístěné do světlých listnatých (převážně dubových) porostů věkové skupiny nad 80 let v nadmořské výšce 300 až 500 m, je celková zjišťovaná obsazenost ptáky často nad 80%. Obsazenost lejskem bělokrkým klesá se stoupající nadmořskou výškou, nejvyšší doložená obsazenost na lokalitě Brdatka v porostu silně zakrslé doubravy s jihovýchodní orientací svahu v nadmořské výšce 350 m v některých sezónách přesahuje 80%. Průměrná obsazenost na všech sledovaných liniích s budkami se pohybuje dlouhodobě okolo 50% (nejméně 38% v roce 2009 a nejvíce 58% v roce 2006).

Letošní sezóna byla z pohledu počasí příznivější, neboť v roce 2013 došlo k masivnímu úhynu mláďat během ochlazení a trvalých dešťů na začátku června. Naopak důvodem nižší úspěšnosti v letošním roce byla zvýšená míra predace, která zasáhla

až 45% všech budek obsazených lejsky, přitom predace zjištěná v letech 2005-2013 se pohybovala od 5 do 20%. Predátorem je nejčastěji kuna lesní, případně veverka nebo lasice.

Sezóna 2014 přinesla i neobvyklé extrémy ve snůškách. Za deset let sledování byla právě ta letošní s nejčasnějším začátkem hnízdění, a to již 28.dubna, průměr nejčasnějšího započetí snůšky za předchozí roky vychází na 4. květen. Také v počtu vajec byla letošní sezóna mimořádná, na jedné straně neobvykle vysoký počet snůšek s méně než 5 vejci a na straně druhé byla nalezena samice s kroužkem (kroužkována jako samice na hnízdě na stejné lokalitě v červnu 2013) se snůškou 8 vajec. Při červnovém „otvírání budek" na lokalitě Kouřimec se objevilo na 8 již téměř vzletných mláďat v dobré kondici.

Časnější přílet odpovídá i brzkému začátku hnízdění (např. 2009 nebo 2014), naopak se ptáci dokáží přizpůsobit zhoršení počasí a „prodloužit" dobu krmení na hnízdě o několik dní.

Tabulka

	2006	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Celkový počet kontrolovaných budek (nadm. výška, orientace svahu)	82	120	120	141	122	112	110	131	157
Brdatka (340-390 m n. m./JV)	23	22	22	22	31	37	41	45	65
Amalín (340-370 / SV)	19	24	22	20	18	15	16	18	12
Klíčava (340-360 / J)		13	11	5	5	9	9	12	14
Kouřimec (260-320 / SZ)				28	24	27	24	20	16
Dlouhý Hřeben (390-410 / SSZ)						24		23	
Vel. Buková (400-440 / JV)	20	20						13	18
Mokřinka (390-450 / J)	20	33	38	41	33		13		5
Malá Buková (440-450 / JV)		8	12	12	11		7		17
V. Pleš (400-470 / S)			15	13					
Stříbrný luh (430-450 / JV)									10
% podíl LB v budkách na lokalitě Brdatka	83	68	76	59	65	59		78	70

První přílet		15.4.		5.4.	18.4.	22.4.		20.4.	11.4.
Obsazenost budek ptáky (%)		81	80	56	83	79	86	77	83
Obsazenost budek lejskem bělokrkým (%)	58	57	42	38	52	44	47	52	50
Predace (%)	15	15	10		25	5	5	5	45
Kroužkováno ADULT	5	4	5	17	14	10	18	29	37
Kroužkováno PULL	77	65	123	115	84	162	119	47	24
Retrapů	1	1	1	1	0	2	5	5	4
Nejčasnější začátek snůšky	7.5.	4.5.		29.4.	1.5.	3.5.		9.5.	28.4.
Průměr pull/hnízdo	5,7	4,8	5,2	4,8	5,2	6,1		5,6	
Max. počet zjištěných vajec	7	7	7	7	7	7	7	7	8

Data a poznatky z desetiletého mapování (2005–2014) naleznete v přehledu níže:

Nejčasnější datum příletu:	5. dubna 2009 (v roce 2014 první přílet 11. dubna)
Průměrné datum příletu:	22. duben
Nejčasnější započetí snůšky:	28. dubna 2014
Průměrné datum započetí snůšky:	14. května
Celkový počet kroužkovaných F:	138 (37 v roce 2014)
Celkový počet kroužkovaných M:	1
Celkový počet kroužkovaných pull.:	816 (24 v roce 2014)
Celkový počet retrapů:	20 (vždy kroužkováni rok před kontrolou, většinou jako pulli)
Vzdálenost kontroly od místa kroužkování:	do 500 m – 18x, 500-1000 m – 1x, nad 1 km – 1 x (5km)
Nejdéle souvisle obsazená budka lejskem bělokrkým:	8 let (2005-2012)
Maximální zjištěná hnízdní hustota:	lokalita Brdatka – 6 párů/ha
Nejmenší vzdálenost mezi lejsky obsazenými budkami:	10 m
Nejvyšší počet vajec v hnízdě:	8 (3x, tj. 0,5% z počtu kontrolovaných snůšek)
Průměrný počet mláďat v hnízdě:	5,4
Další zjištěné druhy ptáků v budkách:	sýkora koňadra, sýkora modřinka, sýkora uhelníček, rehek zahradní, brhlík lesní, vrabec polní
Další zjištěné druhy živočichů:	malý netopýr, čmelák, vosa, sršeň, plšík lískový

Doporučení pro případné zájemce o hnízdní podporu lejsků pomocí budek:

- používaný typ budky – sýkorník z nehoblovaného dřeva
- velikost hnízdního otvoru je 3,5 cm
- vhodné je budky číslovat pro následnou kontrolu a evidenci
- umístění budek – důležitá volba dle druhu a stáří porostu, orientace svahu, nadmořské výšky
- budky vyvěšujeme do výšky cca 2,2 m a nejméně 1x za 2 roky čistíme, střecha je snímatelná
- v případě zjištěné predace nad 25% je vhodné budky přemístit na novou lokalitu

Na základě zjištěných dat lze soudit, že podpora lejsků vyvěšováním budek zvyšuje hnízdní možnosti a přináší mnoho zajímavých dat ze života tohoto nenápadného drahokamu našich lesů. Do dalších let monitoringu bychom chtěli zjistit více o odlišnostech v rozměrech hnízd, potravě během hnízdění a důvodech opouštění hnízd, které občas zaznamenáváme.

Závěrem poděkování kolegům, kteří lejskům věnují každoročně svůj čas a energii.

Na kontrolách a kroužkování spolupracuje Miloslav Haifler, Stanislav Lepič, Radek Remar, Vít Sova, Jana Škorpilová, Eva Vojtěchovská a další.

Souhrn:

Příspěvek shrnuje data a poznatky z desetiletého sledování hnízdních populací lejska bělokrkého v dřevěných budkách na území CHKO Křivoklátsko. Skupina ornitologů při Rakovnickém ornitologickém spolku Fénix v letech 2005 – 2014 sledovala obsazenost ptačích budek a hnízdní bionomii. Druh je předmětem ochrany Ptačí oblasti Křivoklátsko vyhlášené v roce 2004.

Summary:

The paper summarises the data and findings of a ten-year period of monitoring nesting populations of the collared flycatcher in wooden boxes in the Protected Landscape Area of Křivoklátsko. A group of ornithologists cooperating with Rakovník Ornithological Association Phoenix was monitoring the availability of bird boxes as well as nesting bionomy in 2005-2014. The species is subject to protection in the Křivoklátsko Special Protection Area designated as such in 2004.

Adresa autora:

Za ROS Fénix o. s. zpracoval Milan Tichai, Karlovarská 280, 270 01 Kněževes

E-mail: r.o.s.os@seznam.cz

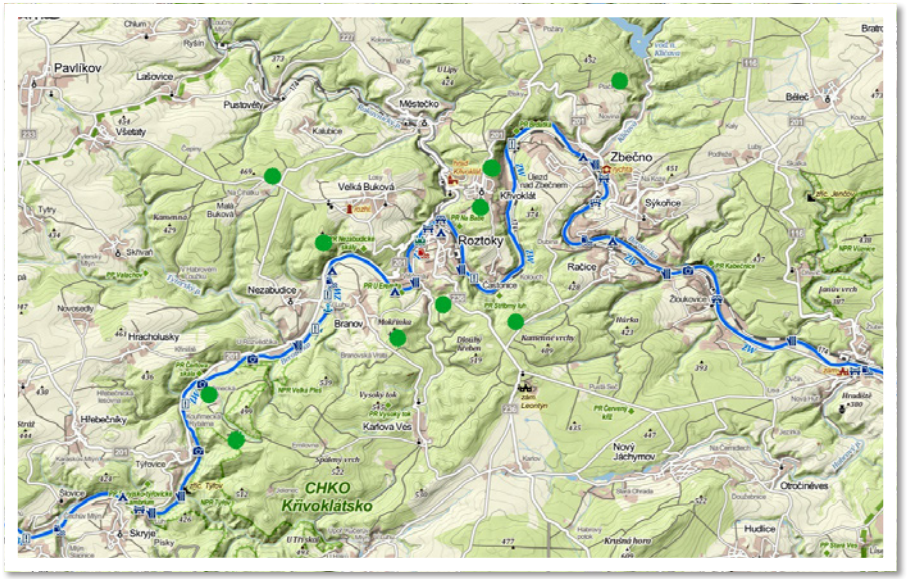

Body ukazují linie s umístěnými budkami
The points show the lines with locations of the bird boxes

Plná snůška
Full-sized clutch

ZOO
Ústí nad Labem

V ZOO ÚSTÍ NAD LABEM SE BAVÍ I ZVÍŘATA

PŘEDBĚŽNÝ PRŮZKUM PTACTVA PÍSEČNÉHO VRCHU U BŘVAN – LN/MO

PRELIMINARY BIRD SURVEY OF THE HILL OF PÍSEČNÝ VRCH NEAR BŘVANY (LOUNY AND MOST DISTRICTS)

Herbert Tichý

Již před 20 lety jsme spolu s pracovníky Okresního muzea v Mostě Mgr. Z. Bártou a ing. J. Bažantem navštěvovali Písečný vrch s tím úmyslem, že zpracujeme příspěvek o ornitofauně této lokality. Bohužel, vzhledem k předčasnému úmrtí Z. Bárty (30. 4. 2005) se tento plán neuskutečnil. Činím tak jako vzpomínku na mého přítele až nyní, i když pouze v informačním provedení.

Popis lokality:

Písečný vrch je dvojvrší Bečovského středohoří (západní část Českého středohoří). Jeho nadmořská výška činí 317 a 316 m. Čtverec 5548 účelové mapy ČSAV. Je vzdálen 1,5 km ZJZ od obce Milá na okrese Most. Jeho krátký hřeben V – Z vznikl vypreparováním výplně maarové deprese a drobných diatrém s masivní vulkanickou horninou. Na jeho svazích se nacházely četné křemencové bloky a balvany. Nyní se na nich nacházejí lomy a jámy po jejich těžbě.

Písečný vrch se nachází v teplé suché oblasti, která je charakteristická těmito ukazateli (Syrový et coauctores 1958): Průměr ročních teplot + 8,6 – 9 °C, v červenci +18,5 – 19,4 °C. Průměr ročních srážek činí 500 – 600 mm, z toho ve vegetačním období (duben – září) 300 – 350 mm. Počet dní se sněhem činí 40 – 50. Maximum sněhové pokrývky je 15 – 20 cm.

Poloha v Českém termofytiku, oblasti extrazonální teplomilné vegetace způsobuje, že xenotermní travinná společenstva zaujímají jeho značnou část. Nachází se ve starosídelní oblasti od neolitu trvale odlesněné, která se vyznačuje převahou nelesních fytocenóz a polních kultur. Nepřehlédnutelná je určitá aridnost krajiny.

Na volných plochách jižních svahů roste především nenáročná asociace *Festuca vallensiace – Erysum crepidifolii* Klika 1950. Tato směřuje na JZ a Z expozicích ke křovinám svazu Barberidon vulgaris Br.Bl. 1947 řádu Prunetalis spinosa Tx 1952. Jižní stranu výcodního vrcholu pokrývá starý extenzivní sad. Na jeho úpatí se nachází menší plocha rákosiny (cca 3 500 m^2) na degradované černozemi (Bárta in litt.).

Celé území je zajímavé i z hlediska mykologického růstem teplomilných druhů hub, jako je například muchomůrka šiškovitá (*Amanita strobiliformis*) a některé zajímavé druhy břichatek (Geastrum). Pro herpetology je pak určitě zajímavý výskyt užovky hladké (*Coronella austiaca*) zastižené například v červnu 1989 (Ho) a 15.9. 2001 (Bá, Ti). V roce 1992 zde bylo vypuštěno i několik syslů obecných (*Spermophilus citellus*), odchycených u vodní nádrže Benedikt na okrese Most (Bá, Baž, Ti). I když následující rok zde byla objevena čerstvá nora (Baž), výskyt zde nebyl později zaznamenán.

Předběžný ornitologický průzkum prokázal, že se jedná o lokalitu s nepříliš velkým počtem druhů ptactva. Z běžných druhů jsme zde vůbec nezaznamenali druhy rodu Columba, Parus, Passer a Sturnus, i když se zde minimálně přechodně vyskytují.

V roce 1996 byla část Písečného vrchu vyhlášena Přírodní rezervací. Hlavním cílem byla ochrana vzácných druhů rostlin a bezobratlých živočichů. Mimoto se zde nachází i evropsky významná lokalita s nalezištěm štípaných křemenců z období paleolitu, chráněná již od roku 1974 (Mackovičin 1999). Podle ing. Tošnerové (in litt.) je v současné době Písečný vrch i častým cílem senzibilů.

Použité zkratky:

Bá – Z. Bárta, **Baž** – J. Bažant, **Ho** – J. Houda, **Ti** – H. Tichý, **Vl** – V. Vlačiha
H – hnízdí, **PH** – pravděpodobně hnízdí, **Z** – zimuje, **VT** – výskyt, tah

Seznam zastižených druhů:

Bažant kolchický – *Phasianus colchius (H)*

Pravidelně, ale ojediněle hnízdí. Stavy se však neustále snižují. Pozorován ještě v r. 2010 (Ti).

Bramborníček hnědý – *Saxicola ruberta (H)*

Nehojně každoročně hnízdí v místech s ruderální vegetací na přilehlé ploše u jižního úpatí kopce. Pozorován např. 19. 6. 2001 (Bá).

Bramborníček černohlavý – *Saxicola torquata (PH)*

Pravděpodobně hnízdí na vrcholu kopce. Zastižen např. 11. 9. 1993, červen 1994 a 16. 6. 2001 (Bá).

Červenka obecná – *Erithacus rubecula (PH)*

Vzhledem k častému výskytu v průběhu celého roku je hnízdění velmi pravděpodobné (Bá, Ti).

Dudek chocholatý – *Upupa epops (PH)*

V r. 1993 pravděpodobně hnízdil ve zbytku starého sadu na jihovýchodním svahu (Vl). 10. 6. 2001 odtud udává hlas (Bá). V nedaleké NPR Oblík pravděpodobně vyhnízdil v r. 2010 (Ti).

Havran polní – *Corvus frugilegus (Z)*

Na celé lokalitě a přilehlých polích se početná hejna v zimě vyskytovala až do roku 2005. V současné době tento druh v okolí Loun nikde nezimuje a občas se objevují pouze přeletující hejna (Bá, Ti).

Káně lesní – *Buteo buteo (V)*

Na sledovanmé lokalitě nehnízdí, ale pravidelně sem zaletuje za potravou v průběhu celého roku (Ti).

Káně rousná – *Buteo lagopus (Z)*

Ojediněle se zde vyskytují zimující jedinci při lovu drobných savců. Zastižena např. 3. 1. 1993 (Bá).

Kavka obecná – *Corvus monedula (Z)*

Vzhledem k tomu, že se zde vyskytovala vždy v hejnech zimujících havranů polních, objevuje se také ojediněle pouze při přeletu spolu s havrany (Bá, Ti).

Kos černý – *Turdus merula (H)*

Běžně a početně hnízdí po celé lokalitě. Pravidelně bývá pozorován i v zimním období (Bá, Ti).

Koroptev polní – *Perdix perdix (PH)*

Patrně stále ještě ojediněle hnízdící druh, i když stavy rychle klesají. Hnízdění bylo doloženo naposledy v r. 2006 (Ti).

Konopka obecná – *Carduelis cannabina (H)*

Nepravidelně hnízdí při jihozápadním úpatí kopce (Bá, Ti).

Konipas bílý – *Motacilla alba (H)*

Nehojně, ale pravidelně hnízdí v lomech po vytěženém křemenci (Bá, Ti).

Krutihlav obecný – *Jynx torquilla (H)*

Patrně každoročně hnízdí v dutinách starých stromů v bývalém sadu i ve stromech podél silnice Břvany – Hrádek (Bá, Ti).

Křepelka polní – *Coturnix coturnix (PH)*

Podle hlasových projevů zde tento druh hnízdí od počátku června patrně početněji než koroptev polní (Ti).

Luňák červený – *Milvus milvus (T)*

Velmi vzácný při jarním tahu. Pozorovali jsme jej například 22. 4. 1994 (Bá, Ti).

Linduška polní – *Anthus trivialia (H)*

Na celé ploše roztoušeně, ale běžně hnízdící druh. Několikrát bylo nalezeno její hnízdo pod převisy staré trávy (Bá, Ti).

Moták pilich – *Circus cyaneus (Z)*

Jednotliví ptáci se zde objevují od podzimu do jara při lovu drobných hlodavců. Převážně samci zde byli pozorováni např. 12. 3. 1993, 22. 4. 1993 a 29. 10. 1993 (Bá, Ti).

Moták pochop – *Circus aeruginosus (H)*

Ojediněle hnízdí v porostu rákosu u tůňky na jižním úpatí kopce. Hnízdění zde bylo doloženo např. v roce 1992 a 1993. V blízkém okolí bylo hnízdění zaznamenáno několikrát i v obilí (Bá, Ti).

Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis (H)*

Nehojně, ale pravidelně hnízdící druh při úpatí kopce s křovinatým porostem (Bá, Ti).

Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca (H)*

Je méně početná než předchozí druh, i když pravidelně hnízdí (Ti).

Pěnice vlašská – *Sylvia nisoria (H)*

Nejhojnější hnízdící pěnice hlavně v křovinách od východu k západu po celé jižní straně kopce. Početně zaletuje za vodou i k tůňce, kde bývá většinou také odchytávána a kroužkována (Bá, Ti).

Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs (H)*

Běžně hnízdící druh hlavně ve starém ovocném sadu a v lomech po těžbě křemence, kde se vyskytují vzrostlé stromy. Běžně hnízdí i podél silnice Břvany – Hrádek (Bá, Ti).

Slavík obecný – *Luscinia magarhynchos (H)*

Podle pozorování a hlasových projevů zde hnízdí 5 – 6 párů. Po r. 2002 však bylo zaznamenáno ubývání stavů (Bá, Ti).

Sněhule severní – *Plecthrophenax nivalis (Z)*

Velmi vzácný zimní host. Na poli navazujícím na jižní úpatí kopce pozoroval 1. 11 1993 – 3 ex (Bá).

Strnad luční – *Emberiza calandra (H)*

Písečný vrch je jedním z mála míst, kde se tento druh stále ještě pravidelně vyskytuje a hnízdí. Na mnoha jiných místech v posledních letech úplně vymizel. Nejpočetněji se vyskytuje na jižním úpatí kopce (Bá, Ti).

Strnad obecný – *Emberiza citrinella (H)*

Roztroušeně hnízdí na celé lokalitě včetně lomů i u silnice Břvany – Hrádek (Bá, Ti).

Strnad rákosní – *Emberiza schoeniclus (H)*

Hnízdí ojedinělě v porostu rákosu u malé tůňky pod jižním úpatím kopce (Bá, Ti).

Stehlík obecný – *Carduelis carduelis (V)*

Pro hnízdění tohoto druhu zde nejsou vytvořeny podmínky, i když není vyloučeno ojedinělé zahnízdění ve zbytku starého ovocného sadu. Nejčastěji byl pozorován při sběru potravy na zbytku ruderální vegetace na poli pod jižním úpatím kopce (Bá, Ti).

Straka obecná – *Pica pica (V)*

Ojediněle pozorována při přeletech nebo při vyhledávání potravy (Ti).

Skřivan polní – *Alauda arvensis (H)*

Jak na sledované ploše, tak i v širším okolí běžně hnízdí (Bá, Ti).

Ťuhýk obecný – *Lanius collurio (H)*

Nehojně, ale pravidelně hnízdí ve zbytku ovocného sadu a v křovinách na jihozápadním úpatí kopce (Bá, Ti).

Vlha pestrá – *Merops apiaster (H)*

Překvapivě zde bylo doloženo hnízdění jednoho páru ve stěně křemencového dolu 3. 7. 2006. Jednalo se o první zahnízdění na severozápadě čech (Viktora, 2011).

Včelojed lesní – *Pernis apivorus (V)*

Zastižen pouze jedenkrát 20. 7. 1992. Není vyloučeno, že šlo o jedince z NPR Raná, kde bylo hnízdění doloženo v lese na severozápadě kopce (Bá, Baž, Ti).

Volavka popelavá – *Ardea cinerea (Z)*

Od podzimu do jara se jednotlivě objevuje na přilehlých polích při lovu drobných hlodavců (Bá, Ti).

Zvonek zelený – *Chloris chloris (V)*

Pro hnízdění tohoto druhu zde nejsou vytvořeny podmínky, takže zde byl pozorován pouze při přeletech nebo vyhledávání potravy (Bá, Ti).

Souhrn:

V předkládaném příspěvku jsou uvedeny druhy ptáků, které jsme na Písečném vrchu u Břvan zaznamenali na počátku inventarizačního průzkumu před 20 lety. Lokalita se nachází na rozhraní okresů Louny a Most a je zajímavá nejen z hlediska ornitologie. V době sledování jsme zde zaznamenali výskyt celkem 36 druhů ptáků. Hnízdění bylo doloženo u 19 druhů, pravděpodobné hnízdění u 5 druhů, zimování u 6 druhů, výskyt a tah u 6 druhů. Překvapující je, že jsem zde nezaznamenali výskyt běžných druhů rodu *Columba*, *Streptopalia*, *Perus* a *Passer*, i když je velmi pravděpodobné, že se zde určitě alespoň ojediněle vyskytují. Že zde lze očekávat i vzácnější druhy dokládá pozorování VIKTORY (2011), který zde nalezl obsazené hnízdo vlhy pestré (*Merops apiaster*).

Summary:

The paper provides species of birds that we recorded at the beginning of the inventory survey of the hill of Písečný vrch near Břvany that took place 20 years ago. The site is found on the border of the districts of Louny and Most and is an interesting place, not only in terms of ornithology. During the monitoring we observed the occurrence of a total of 36 species of birds. Nesting was documented in 19 species, likely nesting in 5 species, wintering in 6 species and the occurrence and migration in 6 species. Surprisingly, no occurrence was seen of common species pertaining to *Columba*, *Streptopalia*, *Perus* and *Passer* genera, although they very likely range in the area, at least on an occasional basis. The fact that one can expect even rarer species at the site was documented through the observation of Viktora (2011), who found an occupied nest of the bee-eater (*Merops apiaster*).

Literatura:

MACKOVIČIN P. (ed.) 1999: Chráněná území ČR. Ústecko, sv. 1. AOPK ČR Praha, pp 350

VIKTORA L. 2011: Vlha na postupu. Ptačí svět. ČSO PRAHA

Adresa autora:

Herbert Tichý, Obora 64, 440 01 Louny

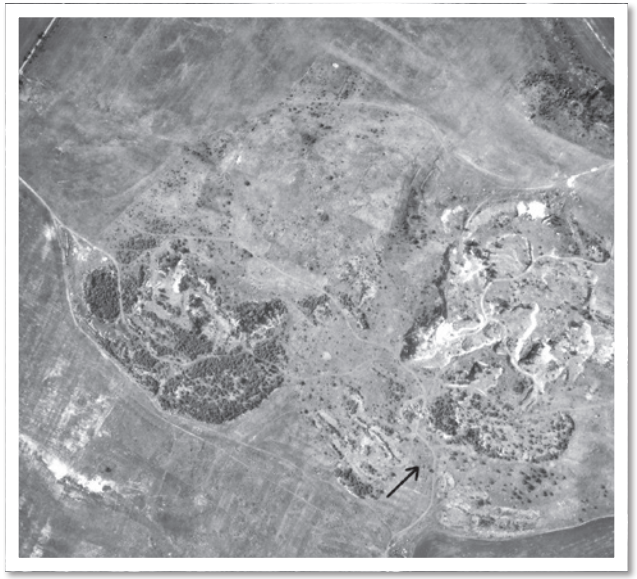

Písečný vrch – letecký snímek (foto M. Horák)
The hill of Písečný vrch, an aerial shot (Credit: M Horák)

Písečný vrch – mapa
The hill of Písečný vrch – the map

IMIGRACE BĚLOZUBEK (*CROCIDURA*) DO RODINNÉHO DOMKU

IMMIGRATION OF WHITE-TOOTHED SHREWS *(CROCIDURA)* INTO A FAMILY HOUSE

Herbert Tichý

To, že hlavně v zimním období dochází k imigraci drobných savců do zemědělských i obytných budov, je obecně známo. Každoročně jsem tyto nežádoucí návštěvy zaznamenával i v rodinném domku u drůbežárny v Černčicích u Loun. Početnost těchto drobných zemních savců zde byla vyšší než v širokém okolí, protože zde i v zimním období nacházeli dostatek potravy.

V průběhu posledních let jsem hlavně ve sklepě do sklapovacích pastiček odchytával myši domácí (*Mus musculus*), myšice křovinné (*Apodemus sylvaticus*), hraboše polní (*Microtus agrarius*) a bělozubky šedé (*Crocidura suaveolens*). Od roku 2009 došlo k větší migraci bělozubek šedých a poprvé jsem zde odchytil i dvě bělozubky bělobřiché (*Crocidura leucodon*), což byl teprve druhý odchyt na území okresu Louny.

Odchyty bělozubek:

Crocidura suaveolens

05.01. 2010 – 1 ad. ex.
10.03. 2010 – 1 ad. ex.
11.03. 2010 – 1 ad. ex.
12.03. 2010 – 1 ad. ex.
09.11. 2010 – 1 ad. ex.
04.01. 2011 – 1 ad. ex.
16.01. 2011 – 1 subad. ex.
17.01. 2011 – 1 subad. ex.
17.03. 2011 – 1 ad. ex.

Crocidura leucodon

11.12. 2009 – 1 ad. ex.
08.03. 2010 – 1 ad. ex.

Souhrn:

Od 11.12. 2009 do 17.3. 2011 bylo při imigraci drobných savců do rodinného domku u drůbežárny v Černčicích u Loun odchyceno do sklapovacích pastiček i 9 bělozubek šedých (*Crocidura suaveolens*) a 2 na okrese vzácné bělozubky bělobřiché

(*Crocidura leucodon*). Jedna z nich byla předána jako doklad do Národního muzea v Praze a druhá do Oblastního muzea v Mostě (Tichý 2009).

Summary:

Small mammals immigrating into a family house near a poultry farm in Černčice by Louny were caught using spring-loaded bar traps and included 9 lesser shrews (*Crocidura suaveolens*) as well as 2 bicoloured shrews (*Crocidura leucodon*), rare species in the district. One specimen of the latter species was presented to the National Museum in Prague for evidence and the other was given to the Regional Museum in Most (Tichý 2009).

Literatura:

Tichý H. 2009 : Bělozubka bělobřichá (*Crocidura leucodon*).
Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná, Most, 3:60.

Adresa autora:

Herbert Tichý, Obora 64, CZ 440 01 Louny

JEDINÁ „BAŽANTÍ“ STÁTNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE NA OKRESE LOUNY

THE ONLY NATIONAL NATURE RESERVE DEDICATED TO PHEASANTS AND LOCATED IN THE DISTRICT OF LOUNY

Herbert Tichý

Státní přírodní rezervace (SPR) Dolejší Hůrky na okrese Louny byla vyhlášena Ministerstvem školství a osvěty 3. 6. 1950. Dalo by se předpokládat, že důvodem k vyhlášení byla ochrana vzácných druhů rostlin nebo živočichů. Jak se později ukázalo, hlavním důvodem byla ochrana komory, tehdy velmi hojného lovného druhu bažanta obecného (*Phasianus colchicus*). Podnět k vyhlášení dal tehdy vášnivý myslivec a zároveň předseda MNV v Lišanech, kam tato lokalita katastrálně patřila. Jeho návrh podpořilo i Okresní myslivecké vedení v Žatci (Tříska in litt.5. 2. 1986).

Charakter sledované lokality:

Jedná se o souvislý rákosový porost o rozloze 14,32 ha na katastrálním území Lišany okr. Louny. Na mapě 1:10 000 list č.12 – 11 – 10 se jedná o čtverce E3 – 4, F3 – 4 a G3 – 4.

Rákosový porost se nachází jihozápadně od obce Dolejší Hůrky, nalevo od železniční tratě Dolejší Hůrky – Žatec. Celá plocha je nedostatečně odvodňována zarostlou strouhou po obvodu u severního a severozápadního okraje. V těchto místech je lokalita lemována nestejnorodým porostem stromů, který na jihozápadním okraji navazuje na zbytek druhotního lesa. Na jižním okraji je provedena výsadba několika druhů stromů (borovice, topol, bříza, modřín, akát a další – stav v r. 1995).

Původně se zde nacházel rybník, jak svědčí starý německý název „In Teich“. Podle pozemkové knihy v zemědělsko – lesnickém archivu v Libochovicích se zde v období 1900 – 1912 nacházely louky, kterými protékal potok, do něhož byly svedeny odvodňovací stouhy. V roce 1958 zde byla provedena kontrola Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody spolu s Národním muzeem v Praze, kterou provedli dr. Leiský, dr. Strejček a dr. Hanzák. Vědecký posudek potvrdil, že lokalita nemá potřebnou přírodovědnou hodnotu, a proto byla SPR 24. 7. 1961 zrušena.

Protože později byla tato lokalita vyhlášena za významný krajinný prvek, provedl jsem zde v letech 1985 a 1986 ornitologický záchranářský průzkum. Doložil jsem výskyt 40-ti druhů ptáků, z toho 28 hnízdících. Téměř shodný počet ptačích druhů (39) jsem zde zaznamenal i v roce 1995. Výsledky průzkumu jsem zaslal na odbor kultury OÚ v Lounech a na SPPOP v Praze.

I když jako jediná „bažantí“ SPR u nás tato lokalita zanikla, jako Významný krajinný prvek má plné opodstatnění. Zároveň byla zařazena mezi mokřady „regionálního významu“, který podle Chytrého et al. (2001) je blízký typu M 1.1. - Rákosiny eutrofních stojacích vod svazu *Phragmition communis* Koch. 1926. Z botanického hlediska je podle průzkumu dr. Gutzerové (in verb.) zajímavá výskytem některých druhů mechorostů a játrovek.

Summary:

A national natural reserve (NNR) of Dolejší Hůrky, the district of Louny, was declared by the Ministry of Education on 3 June 1950. One might assume that the reason for the action was to protect rare species of plants or animals. As it turned out later, the main reason was to establish a preserve for the common pheasant (*Phasianus colchicus*), a very abundant hunting species of that time. In 1958, the area was inspected by the Regional Centre for Heritage Preservation and Nature Conservation together with the National Museum in Prague. Carried out by Dr Leiský, Dr Strejček and Dr Hanzák, the screening resulted in an expert report confirming that the site was not of a proper naturalist value and therefore the NNR was cancelled on 24 June 1961.

Literatura:

CHYTRÝ M., KUČERA T. a KOČÍ M. (2001): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR. Praha, pp 204.

Adresa autora:

Herbert Tichý, Obora 64, 440 01 Louny

Dolejší Hůrky – letecký snímek (foto M. Horák)
Dolejší Hůrky, an aerial shot (Credit: M Horák)

TŘI ORNITOLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI Z LOUNSKA

THREE ORNITHOLOGICAL FACTS TO NOTE IN THE REGION OF LOUNY

Herbert Tichý

Neobvyklé chování čápa černého

Čáp černý (*Ciconia nigra*) u nás patří stále ještě mezi chráněné druhy, i když v posledních letech došlo ke zvyšování stavů. Ve starší literatuře se uvádí, že hnízdí v lesních komplexech daleko od lidí. Dnes už to v mnoha případech není pravda a platí to i pro okres Louny, kde se s ním setkávám každoročně. Pozorování z roku 2014 je však neobvyklé.

1. 9. 2014 jsem obdržel zprávu, že mladý nekroužkovaný čáp černý létá v obcích Černčice a Vršovice u Loun. Posedával po střechách a komínech a neprojevoval téměř žádnou bázlivost. Zajímavý údaj jsem však obdržel od p. Z. Šůse (in verb.), u kterého tento čáp lovil malé rybky ze zahradního jezírka. Toto jednání se mu podařilo vyfotografovat, takže jsem snímek zaslal mgr. Chytilovi. Čáp se v obci zdržoval až do 7. 9. 2014

Husice nilská na hnízdě čápa bílého

Mezi šířícími se druhy ornitofauny u nás patří i husice nilská (*Alopochen aegyptiacus*). Podle Bažanta (in litt.) u nás už do roku 2013 zahnízdila minimálně na 5 místech (Ostrava, Tachov, Putim, Teplice, Tovačov). Týž autor také sleduje její výskyt na nově vytvořeném jezeře u Mostu, kde je téměř stálým hostem (až 7 ex). Na rybníku v Lenešicích (LN) ji v květnu 2012 pozoroval Portaš (in verb.). Zajímavé je, že tato husice zaletovala na hnízdo čápa bílého (*Ciconia ciconia*), které je umístěno v obci na komíně školní kotelny. Není vyloučeno, že pokud by se zde vyskytoval celý pár, došlo by i k zahnízdění. Podle KOLBEHO (1984) se totiž jedná o druh, který na svých hnízdištích v Africe obsazuje i stará hnízda dravců až ve výši 20 m.

Literatura:

KOLBE H. 1984: Die Entenvögel der Welt. Neuman – Neudamm: 3 Auflage. Leipzig. Pp 382

„Mravenčení“ u kosa černého

„Mravenčení“, t. j. vtírání mravenců do peří, je známo hlavně u krkavcovitých a datlovitých ptáků. Mravenci přitom v obraně vystřikují kyselinu mravenčí, která v peří ptáků působí proti různým parazitům i jako dezinfekční prostředek. HUDEC et al. (1994) tuto činnost definuje jako komfortní jednání.

11. 6. 2014 jsem měl možnost tuto činnost pozorovat na čerstvě posekaném trávníku u kosa černého (*Turdus merula*). Při sečení byl obnažen i drn, kde bylo hnízdo mravenců. Samec kosa černého si zde vtíral mravence do peří a viditelně přitom měnil siluetu postavy ze štíhlé na rozčepýřenou. Tuto činnost prováděl celkem 6 minut a pak ještě mravence krátkou dobu sezobával a konzumoval. Podobnou situaci popisuje také MATTHEY (2014) u nedostatečně opeřeného a patrně zraněného nebo nemocného kosa. Není tedy vyloučeno, že tuto činnost vykonávají kosi a možná i jiné druhy ptáků častěji než je obecně známo.

Podobný názor má i SVEŠTAROV (1981), podle něhož „mravenčení" provádějí i drozdi, špačci, sojky a papoušci. Toto jednání nazývá myrmikománií a uvádí tři příčiny této činnosti. Za prvé se ptáci vstřikováním kyseliny do peří zbavují parazitů. Druhý důvod je ten, že mohou mravence, kteří se zbavili kyseliny, konzumovat bez nepříjemných pocitů. To jsem pozoroval i v mém případě. Zajímavý je třetí důvod, podle něhož to ptákům dělá takové potěšení, že se dostávají do jakési extáze.

Literatura:

HUDEC K. et al. (red.) 1994: Fauna ČR a SR. Díl 1. Ptáci – *Aves*. Academia. Praha. Pp 671

MATTHEY K. 2014: Kos a mravenci. Ptačí svět. 3:2

SVEŠTAROV G. 1981: Tajemný svět zvířat. Lidové nakladatelství. Praha

Summary:

The author describes facts of ornithological interest that he personally observed. A young, non-ringed black stork (*Ciconia nigra*) was moving in the villages of Černcice and Vršovice near Louny. The bird was sitting down on roofs and chimneys, showing hardly any shyness. It was also observed to hunt small fish ranging in a garden pond. The second information relates to the observation of a vagrant Egyptian goose (*Alopochen aegyptiacus*) which was flying to a nest of a white stork (*Ciconia ciconia*) placed in the village on a school boiler house chimney. The third observation describes the phenomenon known as anting (rubbing ants into plumage) in a common blackbird (*Turdus merula*).

Adresa autora:

Herbert Tichý, Obora 64, CZ, 440 01 Louny

DATLOVITÍ V ÚSTECKÉM KRAJI

WOODPECKERS IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION

Jiří Vondráček

Status:

P	Pozorování (potulka)
N	Hnízdící druh
T	Protahující druh
H	Zimující druh
V	Vzácně zaletující druh
Z	Úhyn/zástřel
Z*	Zjištěn v kořisti výra
K	Kroužkování

Početnost:

\+ 1 – 10 i

\++ 10 – 100 i

\+++ 100 – 1000 i

Oblasti:

ČS	České středohoří
DH	Doupovské hory
DP	Dolní poohří
KH	Krušné hory
LH	Lužické hory
LP	Labské pískovce
PK	Podkrušnohorská kotlina
JP	Jesenická pahorkatina
ŠP	Šluknovská pahorkatina

Použité zkratky:

B. J.	Bažant
ČE-VO	Černý, Vondráček
FL-FL	Flasar, Flasarová
SA-TI	Salášek,Tirpak
ŠU-VO	Šutera, Vondráček
VO-HO	Vondráček, Homcu
VO-ŠU	Vondráček, Šutera
TI-PL	Tichý, Pleticha

Čeleď datlovitých je v Ústeckém kraji zastoupena 5 rody a 9 druhy. Nejpočetnějším druhem hnízdícím ve všech oblastech kraje od údolí Labe po náhorní plošinu Krušných hor je strakapoud velký. Dalšími druhy podle nároků na kvalitu biotopu jsou žluna šedá a datel černý, zaznamenaní ve 43 a 47 kvadrátech představujících cca 80 % rozlohy kraje. Žluna šedá byla zastižena na cca 73 % rozlohy kraje, krutihlav obecný na 65 % a strakapoud malý na necelých 40 % rozlohy kraje. Datlík tříprstý a strakapoud jižní patří k vzácným zatoulancům a jejich hnízdění nebylo prokázáno.

KRUTIHLAV OBECNÝ – *Jynx torquila*

Krutihlav obecný je ptákem otevřené krajiny se skupinami stromů, alejemi a volnými plochami, často hnízdí v lužních lesích, světlých borech, v sadech a zahradách v nižších a středních polohách. Můžeme jej však zastihnout i ve výškách okolo 1000 m n. m. V Ústeckém kraji byl jeho výskyt zaznamenán již od počátku ornitologických výzkumů, (HAUPTVOCEL, 1893; MICHEL, 1890). V minulosti hnízdil početně v ovocných sadech dolního Polabí, v současné době je rozšířen na celém území kraje od Šluknovské pahorkatiny, přes Labské pískovce, České středohoří, po Krušnohorskou kotlinu až po dolní Poohří. V období mapovaní hnízdního výskytu v letech 1985–89 a 2001–03 bylo a je prokázané či pravděpodobné hnízdění hlášeno z 20–35 kvadrátů zaujímajících 38–65 % rozlohy kraje. Nejvýše položená hnízdiště byla zaznamenána na Flájích, (MO), 800 m n. m. Krutihlav je přísně tažným druhem zimujícím v tropické Africe.

Před r. 1975

ČS Děčínsko, okolo r. 1890, hojně N, Michel, Ms.
ČS Veselí – UL, 8.08.90 P 1 i, HAUPTVOGEL, 1982
ČS Povrly – UL, 20.04.1891, P, HAUPTVOGEL, 1893
ČS Stříbrníky, UL, 1.05.91, P, HAUPTVOGEL, 1893
ČS Dobětice, UL, 30.04.1893, P 1 i., HAUPTVOGEL, 1897
ČS Černá, UL, 11.04.61, N, Duchoň, in VONDÁČEK, 76
ČS Bohyně, DC, 1960-62, N, BÁRTA, 1974
ČS Brná – zahrada, UL, 1964, N, D-16, J. Moravec
ČS Děčín, 03.05.65. T, VONDRÁČEK, ŠUTERA, 86
ČS Boletice, DC, 08.05.65, N, Šťastný, in VONDÁČEK, 76
KH Telnice, UL, 29.05.65, P, Žák i, in Vondráček, dat.
LP Doubice, DC, 28.05.68, P, VONDÁČEK, ŠUTERA, 86
LP Chřibská, DC, 22.04.69, P, VONDÁČEK, ŠUTERA, 86
ČS Hlupice, LT, 18.05.70, N, Moravec, Vondráček, dat.
ČS SPR Milešovka, LT, 1970, N, M. VLČEK, Ms., 90
KH Fláje, MO, 1971, N 2 p., BÁRTA, 1974
LP Chřibská, 19.04.71, P, VONDÁČEK, ŠUTERA, 86
ČS, SPR Sedlo, LT, 03.06.71, N, VLČEK, Ms., 1990
KH Fláje, MO, 1971, N, BÁRTA, 1974
ČS Ústí – Ovčí v., 1973, N D-13, P. Michalega, in verb
LP Chřibská, DC, 09.05.74, V. Still, in Vondráček, dat.

1976–2015

DP Nečichy, pod Červeňákam, LN, 1.05.77, TICHÝ, 79
PK Otovice, UL, 18.05.77, P, BEJČEK, VAŠÁK, 79
ČS Bílina, SPR Bořeň, TP, BEJČEK, Ms., 1978
LP Rybniště, DC, 1979, P, Still, Ms., 1979
DP Černčice, LN, 9.05.80, 5, TICHÝ, PLETICHA, 82
LP PR Ponova l., DC, V. 80, P. Jungbsuer, VO-ŠU, 1986
ČS Veselí, UL, 27.07.80, Z v kořisti výra, Vondráček, dat.
ČS SPR Oblík, LN, 1982-87, N, TICHÝ, 1988
ČS Ústí, Marián. v., 21.04.84, P1 i., Von., KOL., 1992
ČS Kr.Dvůr, LN, 1984-86, N, BÁRTA, 1986–87
ČS Mojžíš – Vesalí, UL, 1.05.86, P 1 i., VO-ŠU, 1988
ČS SPR Rač, UL, 24.05.86, P, Von., KOL., 1988
KH Krupka, TP, 8.06.86, N D-16, J. Vodenka, dat.
ČS Děčín – Chmelný v., 18.03.84, P 1 i., J.Marek., dat.
ČS Arnultovice, UL, 27.04.86, P1 p., Von., KOL., 88
ČS Mošnov, TP, 1986 N D-13, L. Janda, dat.
ČS Polerady, MO, 16.04.89, P 2 i., Růžička, KOL., 92
LP Rájec, UL, 30.05.89, P 1 i., Růžička KOL., 1992
KH Hora Sv. Šebestiána, CV, 6.06.89, P. V.Růžička
ŠP Lobendava, DC, 25.08.89, P 1 i., J. Vondráček
ČS Habří, SPR Rač, UL, 1.05.90, P 1i., Von., KOL., 92
ČS Roudnice, LT, 5.05.90, P 2 i., Růžička, KOL., 1992
ČS Sovice, LT, 8.05.90, P 1 i., Růžička, KOL., 1992
DH SPR Úhošť, CV, 25.04.91, P 2 i., Tejrovský, RK
LP Sněžník – Ostrov, UL, 20.6.92, P 3-M, BENDA, 05
ČS Bečov – Písečný v., MO, IV-V.93, P. Tichý a Bárta
ČS Čeřeniště, UL, 5.05.93, P 1 i., J. Kuncová
LP Srb. Kam. – Růžová, DC, 10.06.93, 5 M, BENDA, 05
LP Mlýny – Javorník, DC, 9.09.94, P 1 i., P. Ziml. i.l.
ČS Brná – Průčelí, UL, 20.05.95, P, Holec, VON., 2001
ČS Ústí – Všebořice, 19.06.95, P 1 i., M. Holec, i.l.
ŠP Jiříkov, DC, 20.07.98, P 1 i., M. Malý
KH Větrov, UL, 6.05.00, hlas 1 i. Russig, in VON., 13
KH Boleboř, CV, 2000-01, N D-16, Hora, VON., 2004
ČS Litoměřice – intravilán, Z. Tomšovská, dat. CHKO-ČS
ČS Terezín, LT, 28.05.03, N D-13, Franěk, in VON., 2009
KH Větrov, UL, 20.04.01, hlas, Russig, dat OPK ČR
KH Kr. Les, Ryb. p., 22.04.01, 1 i. Russig, in VON., 13
LP Jetřichovice, DC, 26.04.03, P 1 i., BENDA, 2005

1976–2015

KH Větrov, UL, 1.05.03, P 3 i., VONDRÁČEK, 2003-c
ČS Podhoří, UL, 4.05.03, hlas., O. Volf. In VON., 2003
ČS SPR Písečný v., MO, 14.05.04, Franěk, VON., 2009
ČS SPR Bořeň, TP, 2004, N 6 p., HORÁK, 2004
LP Bynovec, DC.10.05.05, 1-M, BENDA, 2005
LP Jetřichovice, DC, 27.05.05, 1-M, BENDA, 2005
ČS SPR Milá, MO, 22.04.07, hlas 3 i, Telenský, VON., 03
ČS Lochočice – Rovný, UL, 6.05.08, P i., Beran, VON., 08
ČS Nebočady, DC, 11.05.08, hlas, Benda, in VON., 08
ČS Jílové, DC, 11.05.08, hlas, Benda, in VON., 08
ČS Benešov n. Pl., DC, 12.5.08, hlas, Kopecký, in VON., 08
ČS Děčín – Folknáře, 27.06.08, P 1-M, Benda, in VON., 08
PK Libkovice, MO, 4.07.09, P 1 i., Horák, in VON., 2010
PK Světec, TP, 3.04.10, P 1 i., Vaník, Pikešová, in VON., 10
PK Zabrušany, TP, 23.04.10, P 4 i, Vaník, Pikešová, inVON, 10
PK Duchcov, TP, 26.04.10, P 1 i, Hanzlíková, inVON., 10
ČS Milešov, LT, 28.04.10, P 3 i., Vaník, Pikešová, inVON, 10
PL Tisá, UL, 28.4.10, P 1 i., Benda, in VON., 2010
LH H. Podluží, Vel. R., DC, 7.05.10, P. BENDA, 2010
PK Vysoká Pec, CV, VI.-VII.11, N C.3. M. Hanzlíková
DP Černřice – Drůbež., LN, 29.04.12., P 1 i., Tichý, VON, 12
ČS Sebuzín, UL, 1.05.12, P 1 i., ŠU-VO, in VON., 2012
DP Vršovice, LN, 19.06.12, P 1 i., Tichý, VON., 2012
PK mokř. Milada, UL, 15.07.12, P 1 i., ŠU-VO, VON., 12
PK Teplice, 24.04.13, P 1 i., R. Vlček, in VON., 2013
PK Radoves. výs, TP, 12.06.13, 4 p., Pikešová, VON., 13
PK Želénky, TP, 12.06.13, 1p, Pikešová, dat BPS, VON., 13
PK Zabrušany, TP, 13.06.13, 4 p., Pikešová, dat. BPS, VON, 2013
PK výs. d. Pokrok, TP, 5.07.13 N 4 p., Pikešová, dat. BPS, VON, 2013

ŽLUNA ŠEDÁ – *Picus canus*

Žluna šedá obývá především listnaté a smíšené lesy středních poloh, v menším počtu se vyskytuje i v drobných lužních lesících a v sadech, v nižších polohách. V pohnízdní době ji můžeme na mimohnízdních potulkách zastihnout i mimo oblast hnízdního výskytu, v parcích a zahradách a stromořadích, řidčeji i v intravilánech sídlišť. V období mapovaní hnízdního výskytu v letech 1985 – 89 a 2001 – 03 bylo na území Ústeckého kraje její prokázané či pravděpodobné hnízdění hlášeno z 15 a z 39 kvadrátů, zaujímajících 28 a 72 % rozlohy kraje, což naznačuje lokálně stoupající početnost. Výskyt byl zaznamenán ve všech oblastech kraje, početněji byla pozorována v Labských pískovcích, Podkrušnohorské kotlině.

Před r. 1975

ČS Bohyně, DC, 1960-62, N, BÁRTA, 1974
ČS Čermná, UL, 1962, P, Duchoň, in VONDRÁČEK, 1975
KH Telnice, UL u Les., 1.03.64, P 1, p. Žák in VON., Ms., 64
LP Chřibská, DC, 19.01.65, P 1 i., VO-ŠU, 1986
ČS Boletce, DC, 8.05.65, N, VONDRÁČEK, 1975
ČS Boletce, DC, 8.05.65, P 1 i., VONDRÁČEK, 1975
ČS Stadice, UL, 1966, N, VONDRÁČEK, 1975
ČS Malhostice, TP, 17.04.68, P 1 i., Vondráček, 1975
ČS Libouchec, UL, 1968, P, VONDRÁČEK, 1975
ČS Hlupice, LT, 1969, P 1 i., Vondráček, dat.
ČS Babetin, DC, 5.10.69, P 1 i., J. Vondráček
ČS Habří, PR Rač, UL, 4.04.71, P 1 i., VO-ŠU, 1992
ČS Lovosice – ostrov, LT, 3.02.73, P 1 i., VON, dat.
DP Černčice, LN, 1973, N D-12, TICHÝ, 1979
DP SPR Loužek, LT, 17.04.72, N, M. VLČEK, Ms., 73
DP Poplze, PR Myslivna, LT, 17.04.73, P 1 i., VLČEK, 73
DP Poplze, PR Myslivna, LT, 15.05.74, P 1 i, VLČEK, 74
ŠP Brtníky, DC, 1974, N, Heinrich, in KLABNÍK, 1986
ČS Habří, SPR Rač, UL, 4.04.71, P, Vondráček, dat.

1976–2015

DP Lenešice, LN, 22.01.76, P 1 i., TICHÝ, 1984
ČS Arnultovice, UL, 4.06.76, P, ČERNÝ – VON., 1982
PK Loučenská výs., MO, 28.07.79, HORÁK, 1999
LH D Podluží, DC, 9.01.81, P 1 i., L. Klabník, dat.
DH SPR Úhošť, CV, 19.12.84, P, V.Trjrovský, RK
LP H. Žleb, DR, 1987 P, VON., ŠUTERA, 1986
LP Podskalí, DC, 18.04.87, P. BENDA, 2005
LP Kr. Hrádek, DC, 23.07.87, P, Růžička, KOL., 1988
LP Chřibská, DC, 7.03.88, P, Friml, databáze
PK Křímov, CV, 27.04.89, P, Růžička, in VON., 2013
KH Fláje, MO, 26.06.89, P, HORÁK, 1999
ČS Lukov, TP, 1989, N, Kaftan, in VON., 2001
ČS Zbožná, LT, 18.11.89, P 1 i., VON., Ms., 91
ČS Dobříň, LT, 16.04.90, P 1 i., V. Růžička, i.l.
ČS Roudnice, LT, 25.04.90, P 1 i., Růžička, KOL., 1992
ČS Úštěk, r. Chmelař, LT, 5.04.90, P, Von., KOL., 1992
LP Hrádek, DC, 19.04.90, P, BENDA, 2005
ČS Habrovice, výše., UL, 13.07.90, P, Von., KOL., 1992

1976–2015

ČS Zubrnice, UL, 6.04.91, P 1 i., J. Vondráček
DP Vršovice, LN, 12.02.92, P 1 i., J. Vondráček, dat.
DP Černčice, LN, 12.02.92, P 1 i., H. Tichý
LP Ostrov – Sněžník, DC, 4.03.92, P 1 i., P. Benda, dat.
LP Všemily, DC, 3.05.92, P 1 i., J. Marek, P. Benda
ČS Brná, UL, 3.06.92, P 1 i., Bártová, VON., 2005
PK Krupka – Soběchleby, TP, VII.92, Z , M. Hanuš, dat.
ČS Lovosice – ostrov, LT, 9.03.93, P 1 i., VON., 2001
LP Studený v., DC, 14.04.93, P 1 i., V. Růžička, i.l.
ČS Merboltice, DC, 8.08.93, P, V. Hohekkreuz. i.l.
ŠP Karlovo Údolí, DC, 5.03.94, tok, Ritschel, Ms.
KH Loučná, Kraví h., MO, 30.07.94, N, V. HORÁK, i.l.
ČS Podhoří, UL, 26.09.04, P 1 i., Vondráček, 2004
ČS Ústí – ul., SNP, 16.01.95, 2 i., Von., dat. AOPK ČR
KH NPR Jezerka, CV, 10.05.94, P 1 i., VON. – RK
ČS Brná, UL, 20.05.95, P 1 i., Holec, in VON., 2001-c
LP SPR Růžák, DC, 18.05.96, P 1 i., BENDA, 2005
PK Chomutov – Zoo, 15.05.00, P 1/1, Hora, VON., 2004
PK Roudníky – mokř Milada, 17.10.01, P 1 i., VON., 2005
ČS Radejčín, UL, 29.01.04, P 1 i Švejdová, VON., 2006
ČS Ústí – Podhoří, 26.09.04, P 1 i., VONDRÁČEK, 2004
KH Novoveské raš., CV, 2004, P 1-3 p., V. Tejrovský
LP PO LP – monitoring 2007, 7 teritorií, BENDA, 2008
ČS Radejčín, UL, 22.02.07, P 1 i., Švejdová, VON., 2007
PK mokř. Milada, UL, 2.10.09, P 1 i., VONDRÁČEK, 2010
LP v PO – LP, DC, v. r. 2007 obsazeno 7 teritorií, BENDA, 08
PK mokř. Milada, UL, 22.11.07, P 1 i., VONDRÁČEK, 07

ŽLUNA ZELENÁ – *Picus viridis*

Co do početnosti je žluna zelená druhým nejhojnějším zástupcem datlovitých na území kraje. Její rozšíření je celoplošné, její obecný výskyt potvrzují téměř všichni autoři. Upřednostňuje starší listnaté a smíšené lesy a břehové porosty. Vyhýbá se pouze rozsáhlým lesním komplexům. K hnízdění upřednostňuje nižší až střední polohy, příležitostně hnízdí i ve stromových dutinách v parcích a v městských zahradách. V období mapovaní hnízdního výskytu v letech 1985–89 a 2001–03 bylo na území Ústeckého kraje její prokázané či pravděpodobné hnízdění hlášeno z 29 a 47 kvadrátů, zaujímajících 53 a 80 % rozlohy kraje, přičemž běžně hnízdí i v malých lesících, v břehových porostech. V posledních letech je pozorován nárůst početnosti.

Před r. 1975

PK Vyklice, UL, 20.01.55, Z, prep. coll OVM-UL
ČS Lovosice, LT, 23.02.56, Z., prep. coll OVM-TP
KH Kr. Les, UL, VI.62, N D-12, VON., 1964, 2013
ČS V. Žernoseky, LT, 27.07.63, P 2 i., J. Von., dat.
ČS Ústí – Mar. v., 1964, N D-13, VONDRÁČEK, 2005
ČS SPR Bořeň, TP, 3.04.66, P 1 i., Vondráček
ČS SPR Lovoš, LT, 7.05.69, N, VLČEK, Ms., 1969, 1976
ČS Libouchec, UL, 1969, N, VONDRÁČEK, 1975
ČS Černá, UL, 1969–70, N, VONDRÁČEK, 1975
KH Kr. Les, UL, 1969, P, Vondráček, Ms., 1964
ČS Malhostice, TP, 1969, N, J. Vondráček, dat.
ČS Ústí – Mar. v., 1969, N, VONDRÁČEK, 1975
ČS SPR Milešovka, LT, 1970, N D-13, VLČEK, 1970
ČS SPR Borečský v., LT, 1973, N, VLČEK, Ms., 1973 ČS SPR Bílé stráně, LT, 14.04.73, N, VLČEK, 1973
ČS Bílina SPR Bořeň, TP, N, BEJČEK, 1974
ČS SPR Franská h. TP, 1975, N, VLČEK, Ms., 1975

1976–2015

ČS SPR Lipská h., LT, 30.04.76, P, VLČEK. R.K.
KH SPR Jezerka, MO, 1975–77, N D-13, BÁRTA, 78
ČS Mošnov, TP, 1985–86, P, L, Janda, in verb.
PK Teplice – Zám p., 2.06.86, P 1 i., Růžička, i.l.
ČS Habrovice, UL, 24.05.87, P 1 i., Von., KOL., 88
ČS SPR Radobýl, LT, 14.04.88, P, Vondráček. R.K.
ČS Zbožná, LT, 1988, N D-12, VONDRÁČEK, Ms., 90
ČS Mlékojedy, LT, 19.12.89, P 1 i., VON., dat.
DP Černice, LN, X.89-II.90, P, TICHÝ, 1992
ČS Úštěk, r. Chmelař, LT 1991, P, Von., dat.
PK Teplice, zám. p., 1991, N, VOLF, dat. AOPK-ČR
KH Načetín, CV, 1991, P, K. Steklý, VON., Ms., 92
ČS Brná – zahrady, UL, 3.06.92. P, Z. Bártová, dat.
KH SPR Novodom. raš., CV, 16.09, 92, P 1 i, VON., Ms., 92
ČS Sebuzín, UL, 16.03.93, P 1 i., Vondráček, dat.
ČS Ústí – Vrchlického sady, VII-VIII.93, Růžička, dat. KH SPR Novodom. raš., CV, 12.11.93, P1 i, VON., Ms., 93
KH NPR Jezerka, CV, 10.04.94, P 2i., VON., dat. AOPK
ČS Jílové – Modrá, DC, 24.05.95, P 1 i., Vejmola, dat.
KH Panenská, UL, 3.06.95, P 1 i., Von., dat.
KH u Grünw. vřes., TP, 12.06.98, P, BEJČEK, 1998

1976–2015

KH Kr. Les, UL, 19.05.99, P, VONDRÁČDK, Ms., 99
ČS PR Nebočadský luh, DC, 2000, P, Franěk, VON., 2004
ČS Habrovický r., UL, 22.10.00, P 1 i., Čeřovský, dat.
ČS Ústí, letrní lino, 15.03.01, P 1 i., VON., 2001
ČS Třebušín, park, LT, 2001, N D-12, Tomšovská, dat.
PK Modlany, TP, 7.10.01, P 1 i., Čeřovský, AOPK ČR
ČS D Habartice, DC, 22.02.04, P 1 i., Sus, in VON., 2004
ČS Ústí – Zoo, 1.05.04, N C-4, VONDRÁČEK, 2004
ČS Ústí pod Stř. náb., 25.05.10, P 1 i., VON., 2010
ČS Ústí – Podhoří, 13.06.04, P1 i., VONDRÁČEK, 2010
ČS Svádovský luh, UL, 19.02.05, P 1 i., VON., 2006
PK mokř. Milada, 28.04.05, P 1 i., VONDRÁČEK, 2006
ČS Ústí, ul SNP, 28.09.05, P 1 i., VONDRÁČEK, 2006
ČS Buškovice, LN, 19.06.10, P 1 i., Skalka, VON., 2010
ČS Litoměřice – Střelecký o., 18.10.06, P 1 i., Franěk i.l.
PK mokř. Milada, UL, 3.10.10, P 1 i., VON., 2010
Nová Ves, LN, 6.5.11, P 1 i., Skalka, in VON., 2011
KH Kr. Les – intravilán, UL, 2013, P, D. Hůlová, VON., 2013
PK Chabařovice, u hřbitova, UL, 8.06.14, P, VON., 2014
PK mokř. Milada, UL, 26.07.14, P 2 i., ŠU-VO, VON., 2014
KH Adolfov – Č. louka, UL, 11.09.14, P 1 i., VON., 2014

DATEL ČERNÝ – *Dryocopus martius*

V minulosti byl datel černý převážně obyvatelem rozsáhlých lesních komplexů s převahou jehličnanů s vtroušenými světlinami a bukovými enklávami. V Ústeckém kraji se jednalo hlavně o rozsáhlé pohraniční hvozdy Krušných hor, Labských pískovců a Šluknovské pahorkatiny. Avšak již HAUPTVOGEL, 1890–1924, zaznamenal jeho pronikání do Českého středohoří, kde posléze prokázal u Č. Bukova, Blanska a Střekova hnízdění. BREJCHA, 1910 zaznamenal hnízdění na Třebenicku, LT, a cca od druhé poloviny 20. století již běžně hnízdí ve smíšených lesích na kopcích Českého středohoří. V pohnízdní době se potuluje po lesích níže položených oblastí a můžeme jej zastihnout i v intravilánech měst. V letech 1950–51 bylo pozorováno ojedinělé hnízdění v zahradní čtvrti města Ústí nad Labem, kde zahnízdil ve sloupu elektrického vedení. V letech mapování 1985–89 a 2001–03 bylo na území Ústeckého kraje prokázané či pravděpodobné hnízdění datla černého hlášeno ze 30 a 43 kvadrátů, zaujímajících 55 a 80 % rozlohy kraje, což naznačuje mírně stoupající nárůst početnosti.

Před r. 1975

ČS Povrly – Kozí v., UL, 6.08.1890, P 2, HAUPTVOGEL, 1892
ČS Povrly, UL, 15.03, 1892, P 1 i., HAUPTVOGEL, 1894
ČS Třebenice, LT, 1910, N, BREJCHA, 1910
ČS Ústecko – Čs. stř., 1928, vymizelý druh PORSCH, 1928
KH Ústecko – K H, 1928, N, FÜSSEL, 1928
ČS Sebuzín, UL, 1938, P, Zörner, 1938
ČS Ústí – Slavíčkova ul., 1950–51, N, Mitchalega, ČE, VO, 82
ČS Trmice, UL, 20.11.51, Z , 1-M, coll OVM Ústí
ŠP Velký Šenov, DC, 24.12.61, P 1 i., Tobiška, Ms.,
KH K. Les, UL, 5.08.62, P 1 i., VONDRÁČEK, Ms., 64
LP Jalůvčí, DC, 11.05.63, P 1 i., V. Still., i.l.
ČS Koštov – Rovný, UL, 1963, N, Rambousek, dat.
DP Veltěže, LN, 26.05.64, N, TICHÝ, PLETICHA, 82
ŠP Mikulášovice, DC, 7.03.65, P 1 i., M. Malý, i.l.
KH Panenská, UL, 1965, P 1 i., VONRÁČEK, 1975
ČS Nebočady, DC, 6.05.65, N D-13, M. Šťastný, VON., 01
ČS Ústí – Mar. v., XI.65, P 1 i., VONDRÁČEK, 2001
LP Doubice, DC, 1968, N, VU-ŠU, 1986
LP Sněžník, DC, 1968, P 1 i., VO-ŠU, 1986
ŠP Jiříkov, DC, IV.69, P 1 i., M. Malý, Ms., 1971
ČS SPR Lovoš, LT, 10.07.69, P 1 i., M. Vlček, Ms., 69
ČS Hlupice, LT, 1969, P, Vondráček, dat.
ČS Ústí – Stříbrníky, 4.09.69, P 1i., VON., 1976
ČS Jeleč, SPR Sedlo, LT, 29.05.70, N, Vlček, Ms., 72
KH Fláje – nádrž, MO, 1971, P 1 i., BÁRTA, 74
ČS Bílka, TP, 7.09.69, P H, Stolle, in verb.
ČS SPR Milešovka, LT, 6.05.70, N, M. VLČEK, Ms., 70
DP SPR Loužek, LT, 16.01.73, P 1 i., M. Vlček, Ms., 73
ČS V, Žernoseky, Kalvárie, 15.5.73, P, Vlček, VON., 73
ČS SPR Bořeň, TP, 1974, N, Bejček, Ms., 74
DP Postoloprty, LN, 20.07.74, P 1i., TICHÝ, PLETICHA, 82
PK Louchov, CV, 1974., P 1 i., M. Vlček, Ms., 1976
DP Poplze – SPR Myslivna, LT, 1974, N, M. VLČEK, Ms., 74
DP Veltěže, LN, 25.06.74, N D-12, TICHÝ, PLATICHA, 82
DP Postoloprty, LN, 20.07.74, P 1-M, TICHÝ, PLETICHA, 82
LP Nová Oleška, DC, 1975, P., 1 i., VU-ŠU, 1986
ČS SPR Franská hora, TP, 4.05.75, N, VLČEK, 1975
KH Lomské údolí, MO, 26.05.75, N, HORÁK, 1999

1976–2015

PK Přestanov, UL, 1975–81, P, ŠUTERA, 1982
ŠP Šluknov, DC, 1976, N, KLABNÍK, 1986
ČS Koštov – v. Rovný, UL, 21.12.76, P 1 i., BEJČEK, 79
DP Lenešice, LN, 21.03.78, P 1 i., TICHÝ, 1984
KH Loučenské údolí, MO, 18.06.79, HORÁK, 1999
DP SPR Oblík, LN, 25.03.82, P 1 i., TICHÝ, 1989
LP SPR Růžák, DC, 1983, P, ŠUTERA, 1983
ČS Bohušovice, LT, 1983, N, ŠUTERA, 1985
DP SPR v Hlubokém, LN, 1984, N, TICHÝ, 1985
ČS Brná, SPR Sluneční str., UL, 21.04.84, P, VON., 1985
ČS Kr. Dvůr, LN, 1984–86, N, BÁRTA, 1986–87
DH SPR Úhošť, CV, 9.01.86, P, Tejrovský, 1984
ČS Ústí – Stříbrníky, 29.04.86, P 1 i., Růžička, KOL., 1988
ČS SPR Bílé stráně, LT, 22.05.86, P, J. Novák, RK
ČS Vaňov, u hřbitova, UL, 12.02.87, P, VON., 2005
ČS Ústí – Rejskova ul., 30.04.87, P 1 i., Růžička, KOL., 88
ČS Vaňov, UL, 50.12.87, P 1 i., VONDRÁČEK, 2005
ČS N. Ves, Vys. Ostrý, UL, 29.05.88, P, J. Jelínek, dat.
ČS Zbožná, LT, 1988, N D-12, VONDRÁČEK, Ms., 90
ČS Neznabohy, UL, 11.04.89, P 1 i., A. Šindlerová, i.l.
KH Petrovice, UL, 4.09.89, P, Von., dat.
DH SPR Dětaňský chlum, LN, 9.05.89, P, 2 i., VO., Ms., 89
KH Křímov, CV, 1989, P, V. Růžička, dat.,
KH H. Krupka, TP, 1989, N C-4, J. Vodenka, in verb.
KH Telnice – Rudný v., UL, 6.06.89, P 1 i., VO-ŠU
KH Petrovice, UL, 4.09.89, P 1 i., V. Růžička, dat.
LP Sněžník, DC, 3.10.89, P 1 i., M. Horyna, i.l.
ČS Kníniice, UL, 2.04.90, P 1 i., P. Pekárek, dat.
ČS Roudnice, LT, 30.04.90, P 1 i., V. Růžička, dat.
KH Nová Ves, CV, 6.07.90, P 1 i., V. Růžička, dat.
ČS Ústí arál zoo, 20.04.91, P 1 i., L. Vlček, KOL., 1993
ČS Děčín zoo, 2.06.91, P 1 i., P. Benda
KH Fláje, MO, 12.06.91, HORÁK, 1999
ČS Božtěšice, UL, 28.12.91, P 1 i., P. Pekárek, in verb.
KH SPR Novodom. raš, CV, 20.07.92, P, VON., Ms., 92
DH Úhošť, CV, 30.05.93, P 2 i., V. Tejrovský, RK
ČS Blansko, UL, 22.08.93, P 1 i., V. Růžička, dat.
KH NPR Novodom. raš, CV, 12.11.93, P, Von., dat.
LP Líska, DC, 4.04.94, P 2 i., V. Still, in KALÍK, 94

1976–2015

KH SPR Jezerka, CV, 10.04.94, P 2 i., Von., dat.
KH SPR Grünw. vřes, TP, 3.08.94, P 1 i., VON., dat.
KH Adolfov – Č. louka, 11.08.94, Růžička, VON., 2013
ČS Ústí, Slavíčkova ul., 7.11.94, P 1 i., Z. Pucová, i.l.
KH PR Černá louka, UL, 11.09.94, P 1 i., Růžička, dat.
KH Háj – Nové sady, TP, 27.11.94, P, Tomsová, dat.
ČS Klíše, Slavíčkova ul, 7.11.94, P, Z. Pucová, i.l.
KH Kr. Les – Rybný p., UL, 23.03.96, Holec, VON., 2013
ČS Brná – Vys. Ostrý, UL, 8.02.96, P 1 i., Franěk, i.l.
ŠP Kunratice, DC, 24.05.96, N D-13, Ritschel, KALÍK, 98
LP Brtníky, DC, 26.06.98, N D-12, Ritschel, KALÍK, 98
ŠP Rumburk, DC, les Harta, 22.07.98, P 2 i., KALÍK, 98
ČS Ústí – Stříbrníky, 4.09.99, P 1 i., VON., 2005
KH Kr. Les, Rybný p., UL, 6.05.00, Čeřovský, VON., 13
ČS Ústí – Pražská ul., 15.06.00, P 1 i., Pavlík, VON., 2005
ČS PR Kleneč, LT, 19.07.01, P 1 i., Bělohoubek, VON., 01
KH Boleboř, CV, 2000 a 01, N D-13, Hora, VON., 2004
ČS NPR Sedlo, LT, 2001, P, Tomšovská, dat. CHKO ČS
ČS Skalka, LT, 28.05.03, P 1 i., Čeřovswký, VON., 2003
ČS Homole, UL, VI.04, N -13, V. Choura, VON., 2004
ČS Ústí – Pražská ul., 15.06.04, P 1 i, Pavlík dat.
AOPK Dětaň – lom, LN, 24.10.05, P 1 i., P. Skalka, VON, 2006
ČS Litoměřice – Střel. o., 18.10.06, P i., Frank, VON., 2009
Nová Ves, LN, 29.07.07, P1 i., P, Skalka, VON., 2007
ČS Lochočice Rovný, UL, 6.05.08, P 1 i., Beran, VON., 08
LP v PO – LP, DC, v. r. 2008 obsazeno 19 dutin, ŠENA, 08
ČS Brná – Průčelí, UL, 23.02.08, P1 i., Beran, VON., 2008
ČS Lochočice, v Rovný, 6.05.08, 1 i., Beran, VON., 2008
ČS N. Ves – Vys. Ostrý, UL, 25.06.10, P 2 i, Bultas, VON., 2010
KH Chlumec – Mravenčí v., UL, 2013, P. Šutera, VON., 2013
ČS Zubnice, UL, 10.06.14, P 1 i., Vejmola, VON., 2014
LP Ostrov, UL, 17.09.14, P 2 i., Šutera, VON., 2014
KH Adolfov – PO – VKh., UL, 17.11.14, P 1 i., VON., 2014
LP Tisá, UL, 26.12.14, P 1 i., Šutera, VON., 2014

STRAKAPOUD VELKÝ – *Dendrocopos major*

Je nejpočetnějším zástupcem čeledi datlovitých v Ústeckém kraji, rozšířen je po celém území a chybí pouze ve zcela bezlesých oblastech. Téměř všichni autoři udávají jeho hojný výskyt ve všech oblastech kraje. V období mapovaní hnízdního výskytu v letech 1985–89 a 2001–03 bylo na území Ústeckého kraje jeho prokázané či pravděpodobné hnízdění hlášeno ze 45 a 53 kvadrátů, zaujímajících 83 a 99 % rozlohy kraje.

Před r. 1975

ČS Třebenicko, LT, 1910, hojný, BREJCHA, 1910
ČS Ústí – měst. park, 1923, P 1 i., HAUPTVOGEL, 1924
ČS Ústecko, České středohoří, 1928, hojný, Porsch, 1928
ČS Bohyně, DC, 1960–62, N, BÁRTA, 1674
ČS Ústí – Marián. v, 1964, N D-13, VONDRÁČEK, 2005
ČS Libochovice, Zám. p., LT, 1965, N, Von., dat.
KH Cínovec, TP, N D-12, Jejkal, in VON., 2013
ČS Brná SPR Sluneč. str, UL, 1968, N, VON., 1985
ČS Prackovice, LT, 1969, N D 12, VONDRÁČEK
ČS SPR Milešovka, LT, 1969, N, VLČEK, 1970
KH Fláje – nádrž, MO, 18.07.71, P 1 i., BÁRTA, 1974
PK Černice, LN, 2.05.73, N D-13, TICHÝ, 1979
ČS SPR Bílé stráně, LT, 1973, N, VLČEK, 1973
PK Slavětín, LN, 2.05.74, N D-13, TICHÝ, 1979
ČS SPR Bořeň, RP, 1974, N, BEJČEK, Ms., 1974
ČS SPR Franská hora, TP, 23.05.75, N, VLČEK, 1975

1976–2015

ČS SPR v Hlubokém, LN, 1983–84, N, TICHÝ, 1985
Kr. Dvůr. Zám. park, 1984–86, N, BÁRTA, Ms., 84–87
ČS Brná – PR Sluneč. str, UL, 1984, N, VON., 1985
ČS Mošnov, TP, 1985–86, N D-13, L. Janda, i.l.
ČS Ústí – městské sady, 18.07.86, P, V Růžička, VON., 2005
ČS Ústí – letní kino, 8.04.88, P 1 i, J. Jelínek, VON., 2005
LH Rybniště, Vel. r., DC, 3.05.88, P 1 i., VON., Ms., 1989
KH Nakléřov, 18.05.89, P, Von., KOL., 1994
ČS SPR Dětaňský chlum, LN, 1989, N C-7, Non, Ms., 89
ĽP Tisá, UL, 1.06.89, N, V. Růžička, dat.
ČS Opárenské údolí, LT, 1990, N, Vondráček, dat.
PK Doubravská h., TP, 21.5.91, N D-16, O. Volf, dat.
KH Fláje, MO, 18.07.91, P, BÁRTA, 1974
KH Větrov, UL, 21.07.93, P 1 i., VON., Ms., 1993
KH Grünw. vřes., TP, 5.08.93, P 1 i., VON., dat. AOPK ČR

1976–2015

KH SPR Jezerka, CV, 10.05.94, P, Vondráček, RK
ČS Ústí – Stříbrnické nivy, 17.01.95, P 1 i, VON., 2005
ČS Ústí – ul. SNP, 15.11.76, P 1 i., Čeřovský, VON., 2005
KH Petrovice, UL, 11.12.96, P, Vejmola, VON., 1999
ČS Ústí – areál ZOO, 21.05.04, N D-13, VON., 2005
PK mokř. Milada, UL, 20.04.05, P 1 i, VO-ŠU, 2009
ČS Ústí – Letní kino, 5.01.05, P 2 i., VONDRÁČEK, 2005
PK mokř. Milada, UL, 14.04.09, P 1 i , VO-ŠU, 2009
ČS Radejčín, UL, 10.02.11, P 1 i., Švejdová, VON., 2012

STRAKAPOUD JIŽNÍ – *Dendrocopos syriacus*

Vzácný zatoulanec

Z Ústeckého kraje udává Bárta in ŠŤASTNÝ et all., 1987, z r. 1974 pozorování 1 i., v PR Bořeň u Bíliny, TP.

STRAKAPOUD PROSTŘEDNÍ – *Dendrocopos medius*

V Ústeckém kraji patří k hojně hnízdícím druhům. Nejstarším údajem o jeho zastižení je poznámka MICHELA, 1929 o zástřelu od Popovic, DC, z února 1891 a záznam HAUPTVOGELA o pozorování u Mlýniště, UL, z roku 1892. Novější konkrétní údaje jsou až ze 60. a 70. let minulého století, kdy VLČEK a BÁRTA zaznamenali jednotlivá pozorování z oblasti Českého středohoří a Krušných hor. Další nárůst pozorování spadá do 80. a 90. let, kdy bylo zaznamenáno pozorování v oblasti Doupovských hor a Labských pískovců. Konečně v roce 2007, zaznamenal BENDA, 2007, překvapivě početný výskyt v oblasti Českého středohoří v okolí Bohyně. V období posledního mapování hnízdního výskytu bylo pravděpodobné či prokázané hnízdění hlášeno ze 13 kvadrátů, zaujímajících 30 % rozlohy kraje.

Před r. 1975

ČS Popovice, DC, II.1891, Z, MICHEL, 1929
ČS Mlýniště, UL, 10.05.1892, P, HUPTVOGEL, 1924
ČS Ústí – areál Lumpeparku, 1925, P 1i., TAUBMANN, 1926
ČS Lounsko, okolo r. 1925 Vzácný, ŠUBRT, 1925
ČS Ústecko – České stř., 1928, řídce P, PORSCH, 1928
LP Tisá, nedatované pozorováná, MICHEL, 1929
ČS SPR Milá, 1970, P 1 i., TYRNER, BÁRTZA, 1970
ČS Bohyně, DC, 1960–62, N, BÁRTA, 1974
ČS Lovosice, PR Lovoš, LT, 10.04.69, P, VLČEK, Ms., 69
ČS PR Milá, MO, 1970, P, TYRNER – BÁRTA, 1970
ČS SPR Radobýl, LT, 28.07.71, N, Vlček, Ms., 1973
DP SPR, Loužek, LT, 12.06.73, N, VLČEK, Ms., 1973
DP Poloze, PR, Myslivna, LT, 12.06.73, N, Vlček, Ms., 1973

Před r. 1975

ŠP Rumburk, DC, 13.11.74, P 1 i., KLABNÍK, 1986
KH SPR Jezerka, CV, 1974, P 1 p., BÁRTA, 1981
KH Loučná – Osec. les, 30.08.75, P 1 i., HORÁK, 1999

1976–2015

KH SPR Jezerka, CV, 1977, P 1 p., BÁRTA, 1981
ČS Č Zlatníky, MO, 20.03.81, P, Bárta in VON., 2001
ČS Hrdly, LT, 1981, K , ŠUTERA, 1985
ČS Děčín – Bělá, 16.07.83, P 1 i., Horyn, in VO-ŠU, 86
KH SPR Jezerka, CV, 1983, N, Bárta, Ms., 1984
ČS Tlučeň, LT, 1984, P, Holečková in VON., 2001
ČS Ústí – Stříbrníky, 29.04.86, P i., Růžička, KOL., 88
LP Děčín – Zoo, 10.07.84, P 1 i. J. Marek, in BENDA, 05
PK Osecký les, MO, 15.05.84, N, P 1 p., HORÁK, 1999
ČS Ústí – Klíše, 30.04.86, P 1 i, Růžička, KOL., 1988
ČS Štěpánov, TP, 23.05.86, Kaftan, in VON., 2001
ČS Povrly, SPR Kozí v., UL, 9.08.88, P i., Von., KOL., 90
ČS LP Ostrov, UL, 16.08.88, M. Horyna, in BENDA, 05
DH SPR Úhošť, CV, 1988, P, Tejrovský, RK
ČS Lukov, LT, 8.07.89, Z , M. Abtová, KOL., 1992
Dětaňský chlum, LN, 26.09.89, P, Von., dat.
ČS Lukov – Bliževedly, LT, 8.07.89, Z. Abtová, KOL., 92
ČS Roudnice, LT, 22.04.90, P 1 i., V. Růžička, i.l.
ČS Ústí – Zoo, 21.06.90, P 1 i., L. Vlček, KOL., 1992
ČS Ústí – Zoo, 17.01.91, P 1 i., L. Vlček, KOL., 1993
DP SPR Myslivna, LT, 21.03.91, Vondráček, RK
ČS Ústí – Zoo, 20.04.91, P 1 i., L.Vlček, VON., 2001
DH Rašovické sk., CV, 18.05.91, P, Tejrovský, RK
ČS SPR Radobýl, LT, 28.07.91, N M.
ČS Ústí – Zoo, 17.01.93, P 1 i., L. Vlček, KOL., 1993
ČS Lovosice – ostrov, 19.03.93, P 1 i., Vondráček
KH NPR Jezerka, CV, 16.06.94, P 1 i., P, Hora
LP Chřibská, DC, 6.01.95, P 1 i., P. Ziml, i.l.
PK Kopistská výs, MO, 11.07.95, N, HORÁK, 1999
ČS Lovosice – ostrov, LT, 9.03.93, P 1 i., VON., 2001
LP Mezní Louka, DC, 21.8.94, P 1 i., BENDA, 2005
PK Kopistská výs., MO, 11.07.95, N, HORÁK, 1999
ČS Brná, Průjezdní ul., 24.01.96, P 1 i., Bátová, in verb.
ČS Litoměřice – Sokolovská ul., 17.02.96, P 1 i., B. Franěk

1976–2015

ČS Štěpánov, TP, 26.04.96, P 2 i., Běohoubek, VON., 97
ČS Dobrčice, MO, 18.08.96, P 1 i., O. Calta, i.l.
PK Chomutov – Zoopark, VI.00, N C-4, Hora, VON., 2004
ČS Ústí – Střekov. n., 23.06.04, P 1 i, VONDRÁČEK, 2004
ČS Myštice, LT, 27.06.04, Z 1 i., Hanuš, in VON., 2004
ČS Svádovský luh, DC, 13.06.05, P 1 i., VONDRÁČEK, 06
ČS Podhoří, UL, 15.07.05, P 1 i., VONDRÁČEK, 2006
ČS Radejčín, UL, 3.03.07, P 1 i., Švejdová, VON., 2007
ČS Bohyňská lada, DC, 31.03.07, 13 P, Benda, VON., 2007
ČS Homole, UL, 2.06.07, P 1 i., VONDRÁČEK, 2007
UL Ústí – Stříbrnické nivy, 25.11.07, P 1 i., Bártová, VON., 07
ČS Popovický v., DC, 18.04.08, P, BENDA, 2008
ČS Jánská, DC, 3.04.10, P 1 i., M. Rohlík, in VON., 2010
ČS Karlovka, DC, 18.04.10, P, M. Půlpán
ČS Podhoří, UL, 18.06.10, P 1 i., VONDRÁČEK, 2010
ČS Svádovský luh, DC, 5.10.10, P 1 i., VONDRÁČEK, 2010
LP Tisá, UL, 2011, P, T. Hanousek, in VON., 2013
ČS Radejčín, UL, 26.02.12, P 2 i., Švejdová, VON., 2012
PK mokř. Milada, UL, 15.08.12, P 2 i., Lohnický, VON., 13
ČS Radejčín, UL, 13.01.13, P 1 i., Švejdová, VON., 2013

STRAKAPOUD MALÝ – *Dendrocopos minor*

Strakapoud malý je hnízdičem nižších a středních poloh, ve vyšších nadmořských výškách bývá zastižen pouze na potulce. V Ústeckém kraji zaznamenali jeho výskyt již Michel, 1890 a Hauptvogel, 1893. Pozorování byla zaznamenána na celé rozloze kraje včetně vrcholového plata Krušných hor. V období mapovaní hnízdního výskytu v letech 1985–89 a 2001–03 bylo na území Ústeckého kraje jeho prokázané či pravděpodobné hnízdění hlášeno ze 19 a 21 kvadrátů, zaujímajících 36 a 39 % rozlohy kraje.

Před r. 1975

ČS Skorotice, UL, 30.01.1891, Z, HAUPTVOGEL, 1893
ČS z okolí Děčína udává Michel, Ms., 1890 řídké hnízdění
ČS Skororice, UL, 30.011893, Z, HAUPTVOGEL, 1893
ČS SPR Lovoš, LT, 11.04.65, P, Von., in VLČEK, 1976
ČS Čermná, UL, 1961–71, N, ČERNÝ, VON., 1982
ČS SPR Bílé stráně, LT, 16.05.73, N, VLČEK, 1973
DP Černice, LN, 3.06.73, n D-13, TICHÝ, 1979
KH Komáří vížka, TP, 2.07.73, P 1 i, FLASAROVÁ, 1975
KH SPR Jezerka, CV, 1974–77, N 1-2 p., BÁRTA, 1981
DP Černice, LN, 1975, N, H. Tichý, i.l.

1976–2015

ČS Brná, SPR Sluneč. str., 27.06.76, P, VON., 1985
PK Vyklice, UL, 12.03.78, P 1 i., ŠUTERA, 1982
ČS Velemín, Opár. úd., 1979, N D-13, VON., Ms., 1979
DP Třtěno, LN, 1979, P 1 i., TICHÝ, PLETICHA, 1982
ČS Ústí – Bělehradská ul., 20.10.81, P 1 i., VON., 2005
ČS Ústí – Střekov. náb., 10.02.85, P 1 i., VON., 2005
LP Kristin hrádek, DC, 17.11.85, P, BENDA, 2005
LP Dol. Žleb, DC, 8.06.87, P i., BENDA, 2005
KH Fláje, MO, 25.02.88, P 1 i., HORÁK, 1999
LP Tisá, UL, 5.08.88, P 1 i., Vondráček, KOL., 1990
KH SPR Jezeří, CV, 9.08.88, P 1 i., Růžička, KOL., 1990
LP Hoštice, DC, 1989, P, Benda, KOL., 1988 PK
ČS Brná, UL, 20.04.91, P 1 i., Z Bártová, KOL., 1993
ČS Habrovický r., UL, 26.06.92, N, VO-ŠU, 1994
ČS Ústí – Větruše, 5.09.93, P 1 i., Hanuš, VON., 2001
ČS Ústí – Stříbrnické nivy, 10.02.95, P, VON., 2005
PK Jiřetínská výs., MO, 20.05.95, N D-13, HORÁK, 99
PK Kopistská výs., MO, 19.07.95, N D-12, HORÁK, 99
PK Chabařovice ryb., UL, 16.05.96, Russig. dat AOPK
ČS Brná, UL, 16.06.96, Z. Bártová, dat. AOPK ČR
LP Chřibská III., DC, 23.06.96, N D-12, V. Still, VON., 97
LP Rájec, UL, 5.07.96, P, BENDA, 2005
LH Studánka, R.Světlík, DC, 26.04.97, G. Ritschel
ČS Nebočadský luh, DC, 6.05.97, P 1 i., Franěk, VON., 98
ŠP Šluknov, Karlovo úd., DC, 10.05.98, P 1 i., Ritschel
LP Kyjovské údolí, DC, 4.07.98, P, BENDA, 2005
LP Srbská Kamenice, DC, 18.07.98, BENDA, 2005
ČS Litoměřice – Pobřež ul., 27.02.00, 1i., Čeřovs, Von., 2000
LP Růžová, DC, 28.04.01, P, BENDA, 2005
ČS Svádovský luh, DC, 18.01.05, P 1-F, VON., 2006
PK Chabařovice – popelák, UL, 3.04.05, P 1 i., VON., 2006
ŠP Rumburk, DC, 5.04.05, P 1 p., KALÍK, Ms., 1995
ČS Ústí – Střekov. náb., 14.04.05, P 1 i., VON., 2006
ČS Habrovický r., UL, 10.04.05, P 1 i., VON., 2006
ČS Svádov – Valtířov, UL, 14.06.05, P 1 i, Čeřovs, VON., 06
ČS Ústí – ul. SNP, 13.08.05, P 1-M, VON., 2006
ČS Nebočady, DC, 1.05.07, P, Benda, dat. OKLP
PK Duchcov, TP, 10.28., 02.08, P 1 i, Hanzlíková, dat. BPS
PK mokř. Milada, UL, 31.10.08, P 1 i, VO-ŠU, 2009

1976–2015

ŠP Vlčí Hora, DC, 23.02.10, P, R. Marschner, OKLP
DP Černice u drůbež., LN, 7.06.10, P 1 i., Tichý, in VON, 10
PK Duchcov, TP, 102.03.11, P, M. Hanzlíková, dat. BPS
ČS Habrovický r., UL, 4.03.11, P 1-F, VON., 2011
LP Tisá, UL, 25.04.13, P 1 i., Šutera, in VON., 2013
LP Rájec, UL, 10.7.13, P 1 i., Šutera, in VON., 2013

DATLÍK TŘÍPRSTÝ – *Picoides tridactylus*

V minulosti nebyl ve sledované oblasti zaznamenán, první nedoložené údaje pocházejí ze 60. let minulého století z Labských pískovců. BÁRTA a spol., 1961; nověji publikoval HORÁK, 1999, z let 1992–97, 2003, opakovaná pozorování z úpatí Krušných hor. Konečně ŠŤASTNÝ et all, 2006, sdělují, že podle údajů Heringa a spol., potvrzených s náznakem možného hnízdění Tejrovským a Buškem, byl datlík tříprstý v letech 2000–02 12x pozorován v imisemi silně porušené smrčině na Klínovci, CV. Posledním údajem je Řehákovo opakované pozorovaní 1 i., ze zoologické zahrady v Děčíně z ledna roku 2002, publikované BENDOU, 2005.

Před r. 1975

LP Jalůvčí, DC, 30.03.60, P 1 i., Bárta a spol., 1961

1976–2015

DH SPR Úhošť, CV, 26.01.79, P 1 i., TEJROVSKÝ, 1979
PK Osecký les, TP, 28.04.92, P1 i., Jaroš, HORÁK, 1999
PK Osecký les, TP, 1.05.93, P1 i., Jaroš, HORÁK, 1999
PK Loučná, Osec. les, TP, 8.02.95, 1i., Tirpak, HORÁK, 1999
PK Osecký les, TP, 25.04.97, P 2i., Tirpak, HORÁK, 1999
ČS Děčín – zoo, 18.a 25.01.02, P 1 i., Řehák, in BENDA, 05

Literatura:

ANKERT, H., 1896: Vogelfauna im Gebiete des Nortböhmens Excursions Clubs.
Mitt. D. Nordböhm. Excursions-Clubs; 1894, s. 299-314.
BÁRTA, Z., 1974: Avifauna Flájská údolní přehrada a blízkého okolí.
Sbor. kr. muz. v Mostě-Řada přír., 1/1974, s. 37- 64.
1981: Suchozemští obratlovci státní přírodní rezervace Jezerka (okres Most, Krušné hory, Klínovecká hornatina).
Sbor. kr. muz. v Mostě-Řada přír., 3/1981, s. 133-148.
1986-87: Avifauna zámeckého parku v Krásném Dvoře (okr. Louny) v hnízdním období.
Sbor. Okr. muz. v Mostě-Řada přír., 8-9/1986-87, s. 37- 49.
BEJČEK, V., VAŠAK, P., 1979: Ornitologický průzkum velkolomu Chabařovice-jih.

Přírodovědný výzkum. Teplice, 1979, str. 421-459.
BENDA, P., 2005: Ptáci Českého Švýcarska. Disertačné práce ČZU v Praze, Katedra živ. prostředí, str. 1-295.
2008: Výsledky monitoringu Ptačí oblasti Labské pískovce za rok 2007.
Zpravodaj Orn. klubu při Labských pískovcích 3, 2008, s. 3.
Zpravodaj Orn. klubu při Labských pískovcích, 9, 2013, s. 23.
BREJCHA, L., 1910: Ornitologické poměry na Třebenicku. Les a lov, 3, (9), s. 138-140.
ČERNÝ, J., VONDRÁČEK, J., 1982: PTÁCI. Příroda Ústecka I /81., s. 179-211.
FLASAR, I., FLASAROVÁ, M., 1975: Die Nordwestböhmens, (severozápadní Čechy)
Zoologische Abhandlungen-Staat. Mus. f. Tierkunde Dresden, Bd. 33.
Zpravodaj Orn. klubu při Labských pískovcích, 3 (2008), s. 10-11.
FÜSSEL, F., 1928: Auf den Höhen des Erzgebirges.
Heimahkunde des Bezirkes Aussig, 2. Pflanzen u Tiere, s. 199-2011.
HAUPTVOGEL, A., 1886-1897: Ornitologhische Beobachtungen us dem Aussiger Jagd- und Vogelachutzvereine.
Mitt. d. Ornit. Vereine in Wien, (Dir Schwalke) (10)-(21).
1924: Die Vögel des Aussig-Karbizer Bezirkes nach ihrem Gegenwärtigen Bestande.
Vogelschutz-Mitt. d. deutsch. Vogelschutzbundes Sitz Aussig, 1.(1):6-7, (2), s. 5-6.
HERING, J., FUCHS, E., BUŠEK, O., TEPLÝ, V.: 2003: Aktuelle Nachweise des
Dreizehenspechtes, (Picoides tridactylus) im tschechischen Erzgebirge.
Mitt. Ver. Sächs. Ornithol., 9, s. 201-208.
HIERSCHE, A.,1928: Im Bereiche der Kohlgruben.
Heimatkunde des Bezirkes Aussig, S. Pflanzen u. Tiere, s. 192-198.
HORÁK, M., 2004: Inventarizační průzkum NPR Bořeň z oboru ornitologie M.s., 14 stran, dep. AOPOK ČR středisko Ústí n. L.
KALÍK, M., 1994: Přehled zajímavých ornitologických pozorování. M.s. 1994.
1998: Přehled zajímavých ornitologických pozorování. M.s. 1998.
KOLEKTIV, 1988, Výskyt vzácnějších ptáků v Severočeském kraji.
Fauna Boh. Septentrionalis 13. 1988, s. 71.
1992: Výskyt vzácnějších ptáků v Severočeském kraji.
Fauna Boh. Septentrionalis 17. 1992, s. 65-66
MICHEL, 1929: Tiere der Heimat I Teil.
Die Wirbeltiere als Bewohner und Gaste im heimartgau, s. 85-194.
PORSCH, A.,1928: Die Wirbeltiere des Mittelgebirges, Heimatkunde des Bezirkes Aussig,Vögel: s. 157-165.
SCHMATZ, R., 1928: Tiere des Erzgebirges und seines Vorlandes.
Heimatkunde des Bezirkes Aussig, s. 214-219.
ŠENA, V., 2008: K výskytu datla černého (Dryocopus martius) a holuba doupňáka (Columba palumbus) ve Šluknovském výběžku a v NP ČŠ v roce 2008.
Zpravodaj Orn, klubu při Labských pískovcích, 4, 1008, s. 9-10.
ŠTILL,V., ŠTILL, J., 1969: Ornitologická pozorování na Velkém rybníce u Rybniště.
Příroda Děčínska, Sborník Okr. mos., 2, s. 7-9.

ŠŤASTNÝ, K., ŠUTERA, V., 1982: Poznámky k ptactvu Chabařovicka.
Fauna Boh. Sept. (7), s. 57-62.
1983: Inventarizační průzkum SPR Růžák a SPR Ponova louka. FBS, (8), s. 15-20.
ŠUTERA, V., a KOLEKTIV, 2012: Příroda nádrže Milada. Ptáci, s. 119-187.
ŠUTERA, V., VONDRÁČEK, J., 1987: Ptactvo CHKO Labské pískovce. (2. část)
Fauna Boh. Sept. (12), s. 7-27.
1988: Dravci a sovy okresu Ústí nad Labem, Fauna Boh. Sept. (13), s. 37 -50.
TEJROVSKÝ, V., 1979: Datlík tříprstý - Picoides tridactylus, vzácný zatoulanec na Uhošti.
Památky-příroda-život, XI, 1979, 4, s. 111-112.
TICHÝ, H., 1979: Avifauna jihovýchodní části okolí Loun.
Sborn. Severočes. Muz. Ser. Natur., Liberec, 11, s. 165-184.
1984: Dodatky k pozorování avifauny rybníka v Lenešicích. Sb. OMM, (6), s. 105-108.
1985: Obratlovci lesního celku „v Hlubokém" u Peruce (okr. Louny). FBS, (10), 1985, s. 9-20.
1992: Zimní aktivita Falco tinnunculus a Picus viridis při vyhledávání potravy.
Fauna Boh. Sept. (7), 1992, s. 47-48.
TICHÝ, H., PLETICHA, P., 1982: Ptactvo Lounska. Zprávy MOS. (40) 1982, s. 65-125.
TICHÝ, H.,VONDRÁČEK, J., 2005: 116 zajímavých druhů ptáků v okolí Loun v 1975-2004.
Fauna Boh. Sept., (30), s. 183-211.
VLČEK, L., 1992: Volně žijící ptactvo v ústecké zoo. Fauna Boh. Sept. (17), s. 13-16.
VLČEK, M., 1972: Obratlovci státní přírodní rezervace Milešovka.
Ochrana fauny, 1972, 5, s. 8-22, Bratislava.
1972: Obratlovci státní přírodní rezervace Raná v Českém středohoří
Ochranář. průzkum, příloha čas. OP, 2/1972, s. 5-9.
1973: Vertebratologické poměry SPR Loužek v dolním Poohří. MS. Archiv KSSPPOP v Ústí n. L.
1973: MS.Vertebratologie SPR Bílé stráně u Litoměřic.
1975: Ochranářský průzkum obratlovců SPR Franská hora v Českém středohoří, Zprávy-Studie, Obl. vlastivěd. muzea v Teplicích, 11/1975, s. 29-43.
1976: Obratlovci SPR Lovoš v Českém středohoří.
Sborn. Severočes. mus., Ser. Natur. Limdrec. 8, s. 79-87, 1976.
VLČEK, M., VONDRÁČEK, J., 1974: Vertebratologické poměry navržené SPR Kalvárie v Českém středohoří, Severočeská příroda, 5, 1974, s. 89-110. Litoměřice.
VONDRÁČEK, J., 1964: Ornitologická pozorování ve východní části Krušných hor.
M.s., 13 stran, dep. KSSPOP v Ústí n.L.
1972: Výskyt některých vzácnějších druhů v avifauně okresu Litoměřice po roce 1945.
Litoměřicko, vlastivěd. Sborník,1872, s. 113-119.
1976: Změny ve složení avifauny Severočeského kraje v posledních 25 letech.
Fauna Boh. Sept., (1), s. 15-21.
1992: Obratlovci SPR Novodomské rašeliniště, strojopis, 18 stran, dep. AOPK ČR, středisko Ústí n.L.

1991-93: Poznámky k avifauně rybníka Chmelař u Uštěku. Litoměřicko XXVII-XXIX/1991-1993, s. 215-228.
1997: Výskyt vzácnějších druhů ptáků v severních Čechách. FBS (22), s. 81-88.
1999: Obratlovci přírodního parku Východní Krušné hory. M.s., (28 stran).
2001: Výskyt vzácnějších druhů ptáků v severních Čechách. FBS (26), s. 131-147.
2001: Ptáci CHKO Č. středohoří. M.s., NATURA 2000, (83 stran). Dep. Správa CHKO ČS.
2001: Ptáci dolního Labe. FBS (26), s. 87-121.
2002: Výskyt vzácnějších druhů ptáků v severních Čechách. FBS (27), s. 111-122.
2003: Výskyt vzácnějších druhů ptáků v severních Čechách. FBS (28), s. 121-133.
2003-a: Chabařovické „jezero", nová významná ptačí lokalita u Ústí nad Labem, Fauna Boh. Sept. (28), s. 85-98.
2003-c: Ptáci kamenných snosů přírodního parku Východní Krušné hory. FBS (28), s. 11-120.
2004: Vzácná pozorování 2004. Fauna Boh. Sept. (29), s. 161-178.
2005: Avifauna města Ústí nad Labem. Fauna Boh. Sept. (30), s. 71-162.
2005-a: Orel mořský v severních Čechách. Fauna Boh. Sept. (30), s.163-174.
2006: Vzácná pozorování 2005. Fauna Boh. Sept. (31), s. 71-90.
2007: Vzácná pozorování 2007. Fauna Boh. Sept. (32), s. 85-100.
2008: Vzácná pozorování 2008. Fauna Boh. Sept. (33), s. 77-88.
2009: Vzácná pozorování 2009. Fauna Boh. Sept. (34), s. 101-117.
2010: Vzácná pozorování 2010. Fauna Boh. Sept. (35), s. 97-110.
2011: Vzácná pozorování 2011. Fauna Boh. Sept. (36), s. 101-115.
2012: Vzácná pozorování 2012. Fauna Boh. Sept. (37), s. 153-174.
2013: Vzácná pozorování 2013. Fauna Boh. Sept.(38), s. 161-173.
2014: Vzácná pozorování 2014. Fauna Boh. Sept. (39), v tisku.
VONDRÁČEK, J., ŠUTERA, V., 1986: Ptactvo CHKO Labské pískovce. FBS (11), s. 39- 57.
1992: Avifauna SPR Rač v Českém středohoří, Fauna Boh. Sept. (17), 1992, s. 29-34.
2013: Avifauna Ptačí oblasti Východní Krušhé hory, Fauna Boh. Sept. (38), s. 77-148.

Summary:

The woodpecker family is present in the Ústí nad Labem Region with 5 genera and 9 species. Of these, the great spotted woodpecker is the most numerous species nesting in all areas of the region from the valley of the River Elbe as far as the plateau of the mountains of Krušné hory. Other species by requirements to the quality of the habitat are the grey-headed woodpecker and the black woodpecker, recorded at quadrat 43 and 47 that represent about 80% of the region. Grey-headed woodpecker was encountered at about 73% of the region, wryneck at 65% and lesser spotted woodpecker at less than 40% of the region. Three-toed woodpecker and Syrian woodpecker are rare vagrants and their nesting was not proven.

Adresa autora:

Jiří Vondráček, SNP 39, 400 11 Ústí nad Labem

VÝR VELKÝ V ÚSTECKÉM KRAJI

EAGLE OWL IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION

Jiří Vondráček

Na území Ústeckého kraje hnízdí výr velký od nepaměti, již FRIČ, 1972, zaznamenal hnízdění v Labských pískovcích; LOOS, 1906, udává z 80. let 19. století řadu hnízdišť v Českém středohoří, Labských pískovcích a v Podkrušnohorské kotlině, současně zaznamenává trvalý pokles početnosti v důsledku intenzivního pronásledování. Na přelomu století předpokládal podle výsledků dotazníkové akce na Ústecku hnízdění 2-3 párů na Ústecku a po 1 páru na Děčínsku a Teplicku. LOHWASSER, 1929 a 1936 zaznamenal v 30. letech řadu hnízdění v Labských pískovcích a v Českém středohoří. V padesátých letech se rozšířením výrů zabýval z rozsáhlé studii SEKERA, 1954, který udával z území kraje 27 hnízdišť. Koncem sedmdesátých let bylo v okresech Děčín, Chomutov, Litoměřice a Ústí n. L. obsazeno po 6 hnízdištích a v okresech Louny, Most a Teplice po 2 hnízdištích. Údaje získané z dotazníkových akcí nejsou zcela spolehlivé, protože v oblastech, kde je vyšší nabídka hnízdních příležitostí využívají některé páry i několik hnízd ležících v sousedících honitbách. V Ústeckém kraji hnízdí výr v oblastech se skalními ochozy (z 90 % na skalách), stromová hnízda či hnízda u paty stromů či skal jsou výjimkou. Oblíbenými hnízdišti jsou svahy říčních údolí v Polabí a na horním toku Ohře a skály v blízkosti polí či pastvin, vyhýbá se rozsáhlým lesním porostům vzdáleným od potravních zdrojů. Početnost snůšek je odvislá od potravní nabídky, v potravně bohatých oblastech se snůšky pohybují mezi 3-4 vejci, v potravně chudých částech areálu převládají 1-2 kusové snůšky. Současnými centry výskytu jsou České středohoří, Labské pískovce a rozhraní Doupovských a Krušných hor. V ostatních oblastech (vrcholové partie Krušných hor a Šluknovská pahorkatina) hnízdí výr pouze ojediněle.

České středohoří:

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Babětín-Vrabinec	DC	5251-c	1921, N, TAUBMANN, 1926;1967, N, HOLEŠÁK, 1970, P, M. Šťastný in
Bílina-SPR Bořeň	TP	5448-d	1895-1904, N, Loos, 1906, 1921-31, NHAMTSCHMANN, 1932 ;1954 1 p., SEKERA,1954;1966 a 1970, N, VONDRÁČEK,1973; 1974, N, BEJČEK, 1974-Ms;
Bílý Újezd-v. Kloc	LT	5449-c	1954 1p., SEKERA, 1954;
SPR Borečský v.	LT	5449-c	1 895-1902, N, Loos, 1906; 1990, Bondráček, Šutera, dat.
Brná-Průčelí	UL	5350-c	1972, ověřena přítomnost; 2003, N D-12., Doseděl, in VONDRÁČEK, 2005

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Č. Zlatníky v. Zlatník	MO	5448-c	1895, N, LOOS, 1906; do r. 1929 N, HANTSCHMANN, 1932; 1936, N, LODWASSER,1936 1966, N, Bárta, in VONDRÁČEK, 1973; 1974, N, HORÁK, 1999
Dobětická výš.	UL	5350-a	IV.1983, N D-12, VONDRÁČEK, 2005
Habří-SPR Rač	UL	5349-d	1977-2000, N, VONDRÁČEK, 2000;1990, N D-16, VONDRÁČEK, ŠUTERA.,1992; 1998, N, Šutera, in VONDRÁČEK,1999; 16.05.99, N, Šutera, in VONDRÁČEK, 2000
H. Beřkovice	LT	5552-a	2001, stromové hnízdo
Hořenec	LN	5548-c	1977, N.Pařízek, in TICHÝ, VONDRÁČEK, 2005, 1979, N, TICHÝ, 1997
Chraberce-lom Brník	LN	5549-c	1985, N. Šrůma, in TICHÝ, VONDRÁČEK,2005; 1998, N C-5, Černý in VONDRÁČEK, 1999
Jablonec	LN	5548-c	1979, N, H. Tichý, i.l.
Kaňkov	MO	5448-c	
Koštov-Široký kám.	UL	5349-d	1878, Z, HAUPTVOGEL, 1924 1957, 1978, N, VONDRÁČEK, 1985
Lahvice-Radýsek	LN	5549-a	1983, N, H.Tichý, i.l.
Libčeves	LN	5449-a	1963, N, Tichý, in VONDRÁČEK, 1985; 1979, N, TICHÝ, PLETICHA, 1982
Libochovany-lom	LT	5450-a	1895-1904, N, Loos, 1906; 1976, N,
Lovosice, Lovoš	LT	5450-d	1954 1 p., SEKERA, 1954;
SPR Lipská h.,	LT	5449-d	1954 1 p., SEKERA, 1954;
Libochovice	LT	5450-d	1931, N, HANTSCHMANN,1932; 1954 1 p., SEKERA,1954;1970 N a 1971, P, VONDRÁČEK, 1973;1973,1975. VONDRÁČEK,1985;

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Lužice	MO	5450-a	1974, N, V. Horák, in VONDRÁČEK,1985;
Malá Veleň	DC	5251-d	60, 1968, N, H. Knobloch, in VONDRÁČEK, 1985;
Malečov	UL	5350-d	1906, N, LOOS, 1906; 1965, N, Vondráček, dat.
SPR Milá	MO	5548-c	1971 a 1973, N, FLASAR, FLASAROVÁ,1975;
SPR Milešovka	LT	5449-d	1895-1904, N, Loos,1906; 1931- HPm1, HANTSCHMANN,1932; 1936, N, LOHWASSER, 1936; 1954 1 p., SEKERA,1954; 1965 N, 16.05.70, P, VONDRÁČFEK,1973 1973,1975, VONDRÁČEK,1985; 2014, N D-16, B. Franšk, in VONDRÁČEK, 2014
Mnichov	LN	5548	1980, N, H.Tichý, i.l.
Nečichy	LN	5648-b	1986, N, Smolík, in TICHÝ,VONDRÁČEK, 2005
Povrly-Kozí v.	UL	5350-b	1936, N Lohwasswer, 1936 1937, N, MADR, 1937;1977, N, P. Michalega, in VONDRÁČEK, 1985;
Prackovice	LT		1978 N, Gründel, in VONDRÁČEK, 1985;
SPR Radobýl	LT	5450-c	2008, N D-16, P. Moravec, in VONDRÁČEK, 2008
Sebuzín-Krkavčí sk.	UL	5450-a	1976, 1977, N. VONDRÁČEK, 1985;
Stadice-Koštov, v. Rovný	UL	5349-d	1887, N HPM-2, HAUPTVOGEL, 1924 1981, N, J. Vondráček
St. Homole	UL	5351-a	1968, N. J. Pechan, in VONDRÁČEK,1973
St. Šachov	DC	5252-c	1993, N D-12, V. Hohenkreuz, i.l.
Tetčiněves	LT	5452-a	1954 1 p., SEKERA,1954;1965, N, VONDRÁČEK, 1973
Těchlovice-Buková h.	DC	5351-a	1954,1 p., Sekera, 1954;

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Třebenice-Košťálov	LT	5550-a	1971, N, VONDRÁČEK,1985
Třebušín-SPR Sedlo	LT	5451-b	1954, 1 p., SEKERA, 1954; 1973,1977, N VONDRÁČEK, 1985 16.06.74, N, vyplašena, 2 pull, J. Vondráček, 2001 Třebušín, v Kalich, N D-11,Tomšovská, dat. CHKO-ČS
Ústí-Mariánská sk.	UL	5350-a	Před r.1870, N, HAUPTVOGEL, 1924 V., 1996, N, Veselý, in VONDRÁČEK, 1998
Vaňov-Kominická sk.	UL	5350-d	1977, N, VONDRÁČEK, 2005
Vaňov-Panenská sk.	UL	5350-d	1895-1904, N, Loos,1906; 1926 a 1927, N, HANTSCHMANN,1932; 15.03.73, N, VONDRÁČEK, 2005
Vel. Žernoseky, SPR Kalvárie	LT	5449-d	1936, N, LOHWASSER,1936 1963 1970-73, P, VLČEK,VONDRÁČEK, 1974; 1975, 1978, N, VONDRÁČEK,1985; 03.75, N, 4 ovi, J. Vondráček
Veselí-Divoká r.	UL	5350-b	1950, 1968, N, Fengel in VONDRÁČEK,1973;1975, 1978, VONDRÁČEK, 1985 10.05.1974, N, 3 ovi snůška opuštěna, 19.05.1974 v novém cca 100 m vzdáleném hnízdě 3 ovi., 25.05. opuštěno, VONDRÁČEK, 78, 9.03.1975, N 4 ovi, 14.04., K 4 pull., J. Vondráček 14.03.1976, N 3 ovi, 1.05, K 2 pull., J. Vondráček, 27.03.1978, N 3 ovi, J. Vondráček
Vysočany	CV	5647-a	1674, N, Vlček, in VONDRÁČEK, 1985
Želenice-Želenický v.	MO	5448-c	1906, N, Loos,1906; do r 1929 N, HANTSCHMANN, 1932; 1954, N, SEKERA,1955

Krušné hory:

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Dlouhá Louky	TP	5347-d	26.07.00, P 1 i.,P. Vajnar, VONDRÁČEK, 2001
Dřínov	CV	5545-b	N 1880, N, Loos,1906
Hasištejn, 600 m n. m.	CV	5545-a	1963, N, KRTIL, 1963 1967, N, Barta, in VONDRÁČEK, 1985
Jirkov	CV	5546-b	1906, N, Loos
Kadaň	CV	5645-b	1896-04, N, Loos,1965 1963, N, KRTIL, 1963
Klášterec n. O.	CV	5445-a	1895, N, LOOS,1906; 1923, N ZAPF, N,1931 1967, N, Bárta, in VONDRÁČEK, 1973
Klíny, 800 m n. m.	MO	5347-d	1990**, N**, M. Borůvka, i.l.
Měděnec-Mezilesí Orpus, 840 m n. m.	CV	5544-d	20.05.97, **N 3 pull,** VONDRÁČEK,1998
Lom-Osecký les	MO	5347-d	1988-93, N, HORÁK, 1999
Místo	CV	5545	1974, N, Dotazník
Nová Víska	CV	5545-a	1967, N, Bárta, in VONDRÁČEK, 1973
Okounov	CV	5644-b	1974, N, Dotazník
Prackovice	LT	5450-a	1966, N, 1970, P, VONDRÁČEK, 1970
Prunéřov	CV	5545-d	1967,1974, N, VONDRÁČEK,1985
Rašovice	CV	5445-a	1967, N, Bárta, in VONDRÁČEK,1973
Rýzmburk	MO		2013, HPm^3, P, Vajnar
Větrov	UL	5249-c	V.99, P, D. Hůlová, in VONDRÁČEK, 2000
Vysoká Pec-Jezerka	CV	5446-d	19.11.1987, P, 20.04.91, P 2 i., V. Fraouz, in verb.

Labské pískovce:

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Bynovec-Vřesová d.	DC	5251-d	1954, N, HOLEŠÁK,1960;
Č. Kamenice	DC	5252-d	1978, V. Still
Dolní Žleb	DC	5151-a	1954, N SEKERA,1954;
Hřensko	DC	5151-b	1936, N, LOHWASSER,1936, N , VONDRÁČEK,1973,1985;1982-83, N, Hřensko, VONDRÁČEK, ŠUTERA1986;
Hřensko-Tetřeví sk.	DC	5252-b	1915, N, LOHWASSER,1929;1952;
Jedlka	DC	5252-a	1965,1968, N, LEŠÁK
Jetřichovice	DC	5252-a	1968,1974, 1975, N, VONDRÁČEK,1985;
Kámen	DC	5251-b	11.03.91, P 1/1, E.Němec, i.l.
Kamenická Stráň	DC	5251-b	1967, 1974, N, Vondráček, 1985
Kr. Lípa	DC	5053-c	1935, N, JIRSÍK,1949; 1955, N, K. Tomel in verb.
Kyjov, u Piketu	DC	5252-d	4.04.92, P, P. Benda in verb. 24.09.94, Hlas, T. Frinta, in HOLEČEK, KALÍK, 1994
Libouchec	UL	5250-a	1963, N, J. Jscina, in VONDRÁČEK, 1973
Líska	DC	5252-d	1978, N, 1978, HPM-2, M. Malý; 25.05.89, N, HPm-2, Malý, in HOLEČEK, KALÍK,1992, 2.03.92, P 1 p. Still, in HOLEČEK, KALÍK, 1992 21.04.94, N, 2 ovi, V. Still;
Mezná	DC	5151-b	1936, N, LOHWASSER,1936;
Podskalí	DC	5151-a	1888, N. HANTSCHMANN, 1932,196, Bárta i.l.
Pustý zámek	DC	5152-d	1988, N, Novák
Rájec	UL	5250-c	1978, N, Gründel, in VONDRÁČEK, 1985;1982-1986, N, J. Vondráček
Rynartice	DC	5252-a	1965, N, VONDRÁČEK, 1985
Srbská Kamenice	DC	5152-c	13.6.08, N, D-12, Benda, in VONDRÁČEK, 2008
Stará Oleška	DC	5151-c	1954, N, SEKERA,1954

Lokalita	Okres	Kvadrát	Pramen
Tisá	UL	5250-a	1968, N. J.Fara in VONDRÁČEK,1975
Všemily-Pavlínino údolí	DC	5252-a	1880-90, N, März, 1952 1936, N, LOHWASSER, 1936 1936, N, HPm-2, MÄRZ, 1952, 1937, N, HPm-2, MÄRZ, 1952
Z. Doubice	DC	5252-d	1880, N, LOOS.1906; 1928, HPm-2,; LOHWASER,.1929; 1930, N 3 pull., LOHWASSER, 1936 1931, N 2 pull., LOHWASSER, 1936 1932, N 2 ovi., Zastuzená LOHWASSER, 1936 1933, N 2 pul, 1 vyvedeno LOHWASSER, 1936 1934, N 2 pull. LOHWASSER, 1936 1967,-68,-71,-79, N, VONDRÁČEK, 1973

Doupovské hory a ostatní oblasti:

Lokalita:	Okres	Kvadrát	Pramen
Kojetín	CV	5645-c	1977 N, Bazány, 1977
Kotvina	CV	5644-b	1996, N, J.Medek, in verb.
Kryry za cihelnou	LN	5846-a	1980, N, TICHÝ, PLETICHA, 1982
Lestkov	CV	5645-a	1967, 1977, 1979, N, Tejrovský, in VONDRÁČEK, 1985
Ležky	LN	5846-c	1954, N, SEKERA, 1955
Lubenec	LN	5845-c	1954, N, SEKERA, 1955
Lužice	MO	5548-a	1971, N, HORÁK, 1999
Markvarec	LN	5748-a	27.05.05, N, HPm^3, Bělohoubek, in VONDRÁČEK, 2006
Maštov	CV	5745-b	Dotazník,1974, in VONDRÁČEK, 1985
Nepomyšl	LN	5745-d	1989, úhyn, K. Trochta, in verb.

Lokalita:	Okres	Kvadrát	Pramen
Peruc	LN	5649-d.	4.04.82, N, HPm-3,Hlouček, in KOL.1983 01.05.83, P 1i., Nahlovský, Tichý, KOL., 1985 22.04.86, N, TICHÝ,VONDRÁČEK, 2005 01.04.88, N, TICHÝ,VONDRÁČEK, 2005 04.07.91, N, Vondráček, databáze 10.04.93 a V.94, , Bažant, in TICHÝ, VONDRÁČEK, 2005 VII.97, HPm^2, Bažant, in VONDRÁČEK,1998 1.04.04, N, HPm-3, Tichý ,in VONDRÁČEK, 2004
Radnice	CV	5745-b	1974, N, Dotazník
Rašovické skály	CV	5645-a	1967, N, Bárta, in VONDRÁČEK, 1973 10.05.93, P, V. Tejrovský
Rožany	DC	4952-d	1997, N D-16, Ritschel, in KALÍK,1997
Úhošťany	CV	5645-b	1965, N, Dopita in VONDRÁČEK, 1973 1974-78, V. Tejrovský, i.l.
Želinský meandr	CV	5645	1.06.94, N, a 2.05.96, N HPm^2, Vondráček, dat. AOPK ČR
Šluknov-Karlovo údolí	DC	4952	V.-VII. 97, N D-12, Ridschel, in KALÍK, 1997

Šluknovská pahorkatina:

Lokalita:	Okres	Kvadrát	Pramen
Šluknov-Karlovo údolí	DC	4952	26.03.94, P 1 pár, RIDSCHEL, 1994
Rožany	DC	4952	V.-VII. 97**, N D-12**, Ridschel, in KALÍK,1997
Brtníky- Zelený kříž	DC		Léto,1997. hlas. T. Frinta, in KALÍK,1997
Harachov-lom	DC	50525-b	8.-21.04.98, hlas, Ridschel ,in KALÍK,1998

Summary:

The author in his paper describes nesting in the eagle owl (*Bubo bubo*) in the territory of Ústí nad Labem region. According to references, the species has been ranging for decades in the area. It prefer sites with rocky galleries (90% of the birds nest on rocks); arboreal nests or nesting at the base of trees or rocks are exceptions. Preferred breeding sites include slopes of river valleys in the Elbe Basin and the upper reach of the River Eger, as well as rocks near fields or grazing land. The bird avoids extensive forest stands remote from sources of food. The abundance of clutches depends on the food supply; in food-rich areas the clutch is between 3 and 4 eggs, while in food-poor parts of the distribution range the clutch consists of 1 or 2 eggs. The current focus areas of the range are the mountains of České středohoří, Elbe Sandstones and the contact zone between the mountains of Doupovské hory and Krušné hory. In other regions, i.e. the top parts of the mountains of Krušné hory and the upland of Šluknovská pahorkatina, eagle owls nest only sporadically.

Literatura:

BEJČEK, V., 1974: Inventarizační průzkum avifauny navržené SPR Bořeň

M.s, dep. AOPK ČR, středisko Ústí n. L.

HANTSCHMANN, M., 1932: Der Uhu (Bubo bubo) L. in Nordböhmen und die Aussicht für seine wiederansiedlung in Sachsen.

Mitt. d. Ver. Sächsischer Ornithologen, Bd.: 3.Mai 1932 H.: 5, s. 201-2011.

HAUPTVOGEL, A., 1924: Die Vögel des Aussig-Karbizer Bezirkes nach ihrem gegenwärtinen Bestande.

Vogelschutz, Mitt d. Deutsch. Vogelschurzbunddes, Aussig, 1924, 1, s. 6-7.

HOLEČEK, V., KALÍK, M., 1994: Přehled zajímavých ornitolgických pozorování v roce 1994. M.s., 1994, (7 str.).

HOLEŠÁK, J., 1960: Výr velký (Bubo bubo L.) na Děčínsku. Ochrana přírody XV: 168.

HORÁK, V., 1999: Ptáci mokřadu Dolní Jiřetín, okr. Kosař, v letech 1990-98.

Fauna Boh. Sept., 24, 1999, s. 97-133.

KRTIL, F., 1963: Chráněná zvířena a ptactvo na Chomutovsku. Památky-příroda-život, 2/1963, s. 39.

KALÍK, M., 1997: Přehled zajímavých ornitolgických pozorování v roce 1998. M.s., (9 str.).

1998: Přehled zajímavých ornitolgických pozorování v roce 1998. M.s., (11 str.).

LOHWASSER, K., 1929: Vom Uhu in der Böhmischen Schweiz.

Naturschutz in Sachsen, 1929.

1936: Uhu im Elbsandsteingebirge. Mitt-Landesverdkn Sächsischrmatschutz-Dresden, 1936.

LOOS, K., 1906: Der Uhu in Böhmen.

MÄRZ, R., 1952: Vom Uhu Bubo bubo L. in Sachsen und im angrenzenden Raum der Tschechoslowakei.

Beitr. Z., Vogelkunde zweiter Band 1952.

RIDSCHEL, G., 1994: Ornitologická pozorování G. Ridschla v roce 1994. M.s.

SEKERA, J., 1954: Rozšíření výrů v Československu.

Práce výzkumných ústavů lesnických v ČSR, sv. 7, s. 153-170.

TICHÝ, H., VONDRÁČEK, J., 2005: 116 zajímavých druhů ptáků v okolí Loun.

Fauna Boh. Sept., 30, 2005: s. 208-209.

VLČEK, M., VONDRÁČEK, J., 1974: Vertebratologické poměry navržené SPR Kalvárie v Českém středohoří.

Severočes. přír., Litoměřice, 5, 1974, s. 89-110.

VONDRÁČEK, J.,1975: Výskyt některých chráněných ptačích druhů na Ústecku.

STIPA, Vlastivěd. seš. 2/1975, s. 79-108.

1973: K rozšíření výra velkého v Severočeském kraji.

Ochranářský průzkum, příl. čas. Ochrana přírody, 1973, (5), s. 17-18.

1976: Náhradní snůška vajec výra velkého. Živa, 1/1978, s. 29.

1985: Sovy v Severočeském kraji.

Sborn. Severočes. muz. přír. vědy, Liberec, 14, s. 151-153.

1987: Nachgelege beim UHU- ein Beitrag zur Brutbiologie.

Beitr.Vogelkr., 33 (1987) 5/6, s. 244-248.

2000, Ptáci Českého středohoří. NATURA 2000, M.s., (44 stran), dep. správa CHKO ČS.

VONDRÁČEK, J., ŠUTERA, V., 1992: Avifauna SPR Rać v Českém středohoří.

Fauna Boh. Sept., 17, 1992, s. 29-33.

Adresa autora:

Jiří Vondráček, SNP 39, 400 11 Ústí nad Labem

VZÁCNÁ POZOROVÁNÍ 2014

RARE SIGHTINGS IN 2014

Jiří Vondráček

Bekasina otavní – *Gallinago gallinago*

5249	Habartice (TP)	30.04.49	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Berneška bělolící – *Branta leucopsis*

5649	Černčice – přelet (LN)	11.03.14	4 i.	H. Tichý
5448	Mostecké jezera (Mo)	13.03.14	4 i.	H. Tichý ex., Bažant

Bělořit šedý – *Oenanthe oenanthe*

5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice (TP)	18.05.14	1 i.	V. Šutera
5249	Petrovice – Mordová rokle (UL)	27.06.14	1-F	J. Lohniský, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	ND-14	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	14.08.14	1 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	07.09.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Bramborníček černohlavý – *Saxicola torquata*

5049	Podhoří – Habrovická výsypka (UL)	01.05.14	M	J. Vondráček
5450	Lovosice – Prosmyky (LT)	V.-VI.14	1 p.	B. Franěk
5249	Habartice (TP)	08.06.14	2 M	V. Šutera
5349	Mokřad Milada (UL)	19.07.14	2 M	V. Šutera, J. Vondráček

Bramborníček hnědý – *Saxicola rubetra*

5249	Fojtovice (TP)	30.04.14	1 i.	V. Šutera , J. Vondráček
5249	Habartice (TP)	08.06.14	4 M	V. Šutera
5349	Mokřad Milada (UL)	19.07.14	3 M	V. Šutera, J. Vondráček

Břehule říční – *Riparia riparia*

5053	Ústí – Labe pod zdymadlem (UL)	26.04.14	1 i.	J. Vondráček
5053	Ústí – Labe pod zdymadlem (UL)	01.06.14	6-7 p. N D13	J. Vondráček

Bukač velký – *Botaurus stellaris*

5349	mokřad Milada – laguna u Hrbovic (UL)	26.01.14	1 i.	V. Šutera

Čáp bílý – *Ciconia alba*

5349	Chabařovice – na hnízdě (UL)	24.03.14	1 i.	Pí. Šuterová
5349	Chabařovice – na hnízdě (UL)	29.03.14	1 i.	J. Vondráček
5648	Lenešice – přílet (LN)	27.03.14	1-M	H. Tichý ex. Belan
5349	Mokřad Milada, u Roudníků (UL)	01.04.14	1 i.	V. Šutera
5349	Chabařovice – na hnízdě (UL)	07.04.14	2 i.	V. Šutera
5349	Mokřad Milada (UL)	01.04.14	1 i.	J. Vondráček

5350	Velké Březno – přelet nad Labem (UL)	10.06.14	1 i.	J. Vejmola
5349	Chabařovice – na hnízdě (UL)	15.06.14	N 3 pull.	V. Šutera
5546	Zaječice na hnízdě (CV)	24.8.14	N 4 pull.	Pí. Kroupová
5252	H. Habartice (DC)	2014	N 3 pull.	E. Mikolášková
5252	Veselé (DC)	2014	N 3 pull.	E. Mikolášková
5648	Lenešice (LN)	2014	N 1 pull., 3 ovi	E. Mikolášková

Čáp černý – *Ciconia nigra*

5352	Kravaře (CL)	25.03.14	1 i.	V. Šutera
	Horská Kamenice (JA)	26.04.14	2 i.	J. Vondráček
5347	Fláje – obora (MO)	IV.14	2 i.	P. Vajnar
5349	Mokřad – Milada (UL)	25.05.14	1 i.	J. Vondráček
5350	Neštědice, Svádov, přelet 3x (UL)	4.-6.05.14	1 i.	L. Vlček
5249	Habartice (TP)	19.05.14	1 i.	V. Šutera
5451	Třebušín, PR Sedlo (LT)	01.06.14	1 i.	M Skalslý
5352	PR Bobří soutěska (DC)	11.06.14	HPm^3	P. Kůrka, B. Franěk
5152	Chřibský hrádek (DC)	15.06.14	1 i.	V. Sus
5350	Neštěnice – Svádov přelet (UL)	20.06.14	1 i.	L. Vlček
5249	Krásný Les (UL)	20.06.14	3 i.	D. Hůlová
5451	Dolní Týnec (LT)	VI.14	N D-16	Benda, B. Franěk
5251	Františkov – Liščí v. (DC)	VI. 14	N D-16	B. Franěk
5745	okolí Nové Vsi (LN)	22-26.06.14	1 i	P. Skalka
5350	Malé Březno (UL)	28.06.14	1 i.	J. Novák
5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	1 i.	V. Šutera
5745	Okolí Nové Vsi (LN)	11.07.14	1 i.	P. Skalka
5349	mokřad Milada (UL)	15.07.14	1 i.	V. Šutera
5349	Chabařovice, u r. Koleje (UL)	26.07.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada, u Roudníků (UL)	14.08.14	1 i.	A. Jarolímek (foto)
5349	mokřad Milada (UL)	22.08.14	1 i.	V. Šutera

Čejka chocholatá – *Vanellus vanellus*

5349	mokřad Milada (UL)	13.03.14	12 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice (TP)	19.06.14	1 i.	V. Šutera

Čírka modrá – *Anas querquedula*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	1 p.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	1 p.	V. Šutera, J. Vondráček

Čírka obecná – *Anas crecca*

5349	mokřad Milada (UL)	07.01.14	10 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	12 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	12 1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	21.02.14	23 i.	V. Berana

Čížek lesní – *Carduelis spinus*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	cca 100 i.	J. Vondráček

Datel černý – *Dryocopus martius*

5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5351	Zubrnice – Sokolí hřeben (UL)	10.06.14	1 i.	J. Vejmola
5250	Tisá (UL)	26.12.14	1 i.	V. Šutera

Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*

5250	Arnultovice (UL)	03.01.14	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada.(UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5249	Kr. Les – p. Slatina (UL)	30.04.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Drozd brávník – *Turdus viscivorus*

5249	Petrovice, u Mordové r. (UL)	27.06.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohniský

Dudek chocholatý – *Upupa epops*

5252	Karlovka – Velký r. (DC)	14.04.14	1 i.	M. Půlpán

Hohol severní – *Bucephala clangula*

5349	mokřad Milada (UL)	07.01.14	2 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	22 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14 9/10		J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	1 p.	J. Vondráček, J. Lohniský

Hoholka lední – *Clangula hiemalis*

5349	mokřad Milada (UL)	21.02.14	1 i.	V. Beran

Holub doupňák – *Columba oenas*

5249	Habartice – krmiště (TP)	18.05.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice – krmiště (TP)	30.06.14	1 i.	V. Šutera

Holub hřivnáč – *Columba palumbus*

5350	Ústí. Skřivánek – ul. SNP (UL)	14.03.14	1 p.	J. Vondráček
5249	Habartice – krmiště (TP)	30.06.14	6 i.	V. Šutera
5350	Ústí – Střekovské nábřeží (UL)	27.07.14	1 i.	J. Vondráček

Hýl obecný – *Pyrrhula pyrrhula*

5250	Arnultovice (UL)	03.01.14	2 p i.	V. Šutera
5249	Fojtovice (TP)	20.01.14	17 i.	V. Šutera
5250	Ostrov (UL)	24.01.14	4 i.	V. Šutera

Husa velká – *Anser anser*

5349	mokřad Milada (UL)	01.01.14	2 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5249	Fojtovice (TP)	20.01.14	25 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	2 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	17.02.14	2 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14	9 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	24.02.14	6p.+1 i.	J. Vondráček, J. Lohniský

5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	5p.+1 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5251	Děčín – u ústí Ploučnice (DC)	08.03.14	4 i.	L. Vlček, in verb.
5349	mokřad Milada – zdrž. (UL)	18.04.14	1p.+1 pull.	Jarolímek, (foto)
5349	mokřad Milada (UL)	27.04.14	p. N D16	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	28.04.14	3 p. N D16	Jarolímek, (foto)
5349	mokřad Milada (UL)	21.05.14	4 p. N D16	V. Šutera, J. Vondráček
534	mokřad Milada (UL)	01.07.14	26 i.	V. Šutera

Husice nilská – *Aopochen niloticus*

5349	mokřad Milada (UL)	07.01.14	1 i.	V. Šutera
5450	Litoměřice – na Slavíku (LT)	21.01.14	1 p. přelet	B. Franěk, ex. J.Krištof
5648	Lenešický r. (LN)	II.14	1 i.	H. Tichý, ex Belan
5349	mokřad Milada (UL)	3-6.03.14	3 i.	A. Jarolímek, (fotodoklad)
5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5347	Fláje – obora (MO)	26.04.14	2 i.	P. Vajnar
5249	Petrovice okraj obce (fotodoklad) (UL)	22.05.14	3 i.	T. Hanousek, ex. J. Němec

Husice rezavá – *Tadorna feruginea*

5450	Lovosice (LT), Labe u přívozu (LT)	06.03.14	1 i.	L. Vlček

Chřástal polní – *Crex crex*

5349	mokřad Milada (UL)	10.07.14	1 i.	V. Šutera

Jeřáb popelavý – *Grus grus*

5053	Valdek (DC)	22.02.14	1 p.	G. Ritschel
5349	mokřad Milada (UL)	12.03.14	1 p.	O. Kruta
5347	Fláje – obora (MO)	26.04.14	2 i.	P. Vajnar
5349	Habrovice (UL)	29.04.14	6 i.	P. Majer
5249	Petrovice (fotodokumentace) (UL)	14.05.14	N C-5	T. Hanousek, ex. P. Zavadil
5249	Petrovice (UL)	19.05.14	3 i.	T. Hanousek
5349	mokřad Milada (UL)	24 a 25.06.14	2 i.	V. Šutera
5249	Petrovice – Mordová rokle (UL)	27.06.14	2 i.	J. Lohniský, J. Vondráček
5451	Úštěk, r. Chmelař (LT)	VII.14	HPm[2]	B. Franěk ex., P. Kůrka
5746	Kr. Dvůr – Němčany (LN)	2014	3-9 i.	P. Skalka, ex. J. Nabout
5249	Petrovice – Mordová rokle (UL)	06.09.14	2 i.	E. Mikolášková

Jestřáb lesní – *Accipiter gentilis*

5249	Fojtovice (TP)	11.01.14	1 i.	V. Šutera
5449	Radejčín (UL)	26.02.14	1 i.	V. Švejdová
5249	Fojtovice (TP)	02.02.14	3 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5249	Petrovice, západně od obce (UL)	20.05.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5448	Mochov	19.08.14	4 i.	Majer, Lohnický

Kachna divoká – *Anas platyrhynchos*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	86 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14	500 i.	J. Vondráček

Kachnička mandarinská – *Aix galericulata*

5225	Markvartice (DC)	28.03.14	1 p.	M. Půlpán, i. l.

Kalous pustovka – *Aisio fasmmeus*

5250	Arnultovice, stažena autem (UL)	30.12.14	1 i.	V. Šutera

Kavka obecná – *Corvus monedula*

5252	Habartice (DC)	25.03.14	1 i.	M. Půlpán
5350	Ústí, Sev. terasa, u pensionu (UL)	31.03.14	N 2 p.	J. Vondráček
5350	Ústí, Sev. terasa, u pensionu (UL)	30.04.14	8 i.	J. Vondráček

Konipas luční – *Motacilla flava*

5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	25.05.14	1 p.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	19.07.14	2-M	J. Vondráček, V. Šutera

Konipas horský – *Motacilla cinerea*

5349	mokřad Milada u Roudníků.(UL)	19.07.14	1 i.	J. Vondráček, V. Šutera

Konipas bílý – *Motacilla alba*

5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	19.07.14	21 i.	J. Vondráček, V. Šutera

Konopka obecná – *Carduelis canabina*

5349	mokřad Milada (UL)	21.02.14	70 i.	V. Beran
5249	Petrovice, západně od obce (UL)	21.05.14	1 i.	J. Vondráček, J J. Lohniský

Kopřivka obecná – *Anas strepera*

5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	3 p.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	Podhoří, r. pod letištěm (UL)	02.04.14	2-M; 1-F	J. Vondráček
5349	Chabařovické r., (UL)	04.04.14	1-M; 2-F	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	1 p.	V. Šutera, J. Vondráček
5252	Karlovka – Velký r., (DC)	29.04.14	5 p.	M. Půlpán

Kormorán velký – *Phalacrocorax carbo*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	170 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	13.03.14	35 i.	J. Vondráček
5645	PR Vinařský r., (CV)	28.08.14	13 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	06.09.14	18 i.	R. Procházková
5349	mokřad Milada (UL)	15.09.14	22 i.	J. Vondráček
5745	Nová Ves – Velký r., (LN)	29.09.14	1 i.	P. Skalka

Krahujec obecný – *Accipiter nisus*

5449	Radejčín (UL)	10.-18.01.14	1 i.	V. Švejdová
5250	Ostrov (UL)	24.01.14	1 i.	V. Šutera
5249	Habartice (TP)	30.04.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.07.14	1 i.	V. Šutera

Krkavec velký – *Corvus corax*

5349	mokřad Milada (UL)	01.01.14	50 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	Podhoří – Habrovická výsypka (UL)	01.05.14	34 i.	J. Vondráček

5349	mokřad Milada (UL)	06.06.14	9 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5745	okolí Nové Vsi (LN)	V.-IX.14	1-2 i.	P. Skalka
5249	Petrovice, u Mordové rokle (UL)	27.06.14	27 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
249	Habartice – krmiště (TP)	30.06.14	21 i.	V. Šutera

Křepelka polní – *Coturnux coturnix*

5349	mokřad Milada (UL)	10.07.14	2 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	20.07.14	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	24.08.14	hlas	V. Šutera

Kukačka obecná – *Cuculus cancorus*

5249	Habartice (TP)	14.03.14	hlas	V. Šutera, J. Vondráček
5251	Nová Oleška (DC)	14.03.14	hlas	J. Lohniský, J. Vondráček
5349	Habrovický rybník (UL)	24.04.14	1 i.	J. Vondráček
5249	Adolfov – Habartice – Černá louka (TP)	30.04.14	hlas	V. Šutera, J. Vondráček
5349	Podhoří – Habrovická výsypka (UL)	01.05.14	hlas	J. Vondráček
5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	04.05.14	hlas	J. Vondráček
5745	okolí Nové Vsi (LN)	11.05.14	hlas	P. Skalka
5249	Petrovice, západně od obce (UL)	20.05.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	Habrovická výsypka (UL)	27.05.14	hlas	J. Vondráček
5349	Chabařovice, r. Glaser (UL)	26.07.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Kulík říční – *Charadrius dubius*

5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	4 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	27.04.14	1 p.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.07.14	N D-16	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	14.08.14	2 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Labuť velká – *Cygnus olor*

5250	Ostrov (UL)	24.01.14	2 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	27.04.14	32 i.	J. Vondráček.
5349	Malhostický r. (TP)	22.05.14	1 i.	J. Lohniský, J. Vondráček
5349	Habrovický r. (UL)	04.06.14	1/1 + 8 pull.	J.J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	27.06.14	1/1 + 5 pull.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	37 i.	V. Šutera
5251	St. Oleška – Olešský r. (DC)	15.09.14	1/1 + 6 pull.	J. Vondráček, Lohnický
5349	Zalužany, r. „Racák" (UL)	26.07.14	1/1 + 1-b, 2 – š.	J. Vondráček

Ledňáček říční – *Alcedo athis*

5450	Lovosice, Labe nad přívozem (LT)	10.01.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5450	Libochovany, Labe (LT)	17.01.14	1 i.	R. Vlček
5153	Varnsdorf (DC)	22.04.14	1 i.	V. Sus
5746	okolí Buškovic (LN)	14.05.14	1 i.	P. Skalka
5252	Karlovka, Velký r. (DC)	14.06.14	1 i.	M. Půlpán
5349	mokřad Milada, vých. Břeh (UL)	19.07.14	1 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	Zalužany, r. „Racák" (UL)	26.07.14	1 i.	V. Šutera
5745	okolí Nové Vsi (LN)	10.10.14	1 i.	P. Skalka

Luňák červený – *Milvus milvus*

5349	mokřad Milada (UL)	26.03.14	1 p.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad u Podhoří (UL)	26.03.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5249	Kr. Les – intravilán (UL)	03.04.14	2 i.	D. Hůlová
4952	Lobendava (DC)	20.03.14	1 i.	M. Malý
5349	mokřad Milada (UL)	26.03.14	1 p.	J. Vondráček
5052	St. Křečany (DC)	19.04.14	1 i.	M. Malý
5349	mokřad Milada (UL)	04.05.14	1 p.	J. Vondráček
5350	Bánov – u dálnice (UL)	09.05.14	1 i.	J. Vondráček
5249	Petrovice – Mordová rokle (UL)	20.05.14	3 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5249	Petrovice – Mordová rokle (UL)	27.06.14	9 i.	J. Vondráček, J. Lohnický

Luňák hnědý – *Milvus migrans*

5349	Adolfov – K. Les (UL)	31.03.14	1 i.	J. Lohniský
4952	Lipová (DC)	12.04.14	1 i.	M. Malý
5745	Nová Ves – Velký r., (LN)	26.06.14	1 i.	P. Skalka
5745	Nová Ves – Velký r., (LN)	VI.-VII.14	P 1-5 i.	P. Skalka

Lyska černá – *Fulica atra*

5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	800-1000 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14	cca 400 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Lžičák pestrý – *Anas clypeata*

5349	mokřad Milada (UL)	15.04.14	1-M; 2-F	V. Šutera

Morčák bílý – *Mergus albellus*

5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	3-M	J. Vondráček, V. Šutera

Morčák velký – *Mergus merganser*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	13-M; 9-F	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	20.02.14	18-M; 18-F	J. Vondráček, Lohnický
5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	26.03.14	5-M; 4-F	J. Vondráček, V. Šutera

Mlynařík dlouhoocasý – *Aegithalos caudatus*

5349	Podhoří – Habrovická výsypka (UL)	04.06.14	8 i.	J. Vondráček
5249	Habartice – krmiště (TP)	09.06.14	2 i.	V. Šutera

Moták pilich – *Circus cyaneus*

5349	mokřad Milada (UL)	01.01.14	1 F	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice (TP)	09.06.14	1 i.	V. Šutera

Moták pochop – *Circus aeroginosus cyaneus*

5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	26.03.14	1 F	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	15.04.14	7 i.	V. Šutera
5645	PR Vinařský r. (CV)	18.04.14	1 p.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada u Hrbovic (UL)	27.04.14	2-M; 3 F	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	30.05.14	1 F	J. Vondráček

5349	mokřad Milada u Roudníků (UL)	26.06.14	1 p.	J. Vondráček, J. Lohnický
5645	PR Vinařský r. (CV)	28.08.14	1 F	J. Lohnický, J. Vondráček

Moudivláček lužní – *Remiz pendulinus*

5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	1 i.	V. Šutera

Orel mořský – *Haliaerus albicilla*

5349	mokřad Milada (UL)	21.02.14	1 ad. i.	V. Beran
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	1 ad. i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	13.03.14	1 ad. i.	V. Šutera
5252	Karlovka, Velký r. (DC)	22.04.14	1 ad. i.	M. Půlpán
5252	Karlovka, Velký r. (DC)	27.04.14	1 ad. i.	M. Půlpán fotodoklad
5745	Nová Ves – Velký r. (LN)	02.07.14	1 i.	P. Skalka
5745	Nová Ves – Velký r. (LN)	22.-24.09.14	1 imat. i.	P. Skalka
5349	mokřad Milada (UL)	01.- 06.10.14	1 ad. i.	A. Jarolímek

Orlovec říční – *Pandion haliaetus*

5349	mokřad Milada (UL)	18.05.14	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	24.08.14	2 ad.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	07.09.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Ostříž lesní – *Falco subbuteo*

5249	Kr. Les – Větrov (UL)	15.09.14	2 i.	J. Vondráček, J. Lohnický

Pisík obecný – *Actitis hypoleucos*

5349	Chabařovické r., koupaliště (UL)	04.04.14	1. i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	1. i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	19.07.14	1. i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	14.08.14	2 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	22.08.14	2 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	27.09.14	1 i.	V. Šutera.
5349	mokřad Milada (UL)	07.09.14	3 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Polák velký – *Aythya ferina*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	360 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	280-M; 300-F	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	19.07.14	11 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5645	PR Vinařský r., (CV)	28.08.14	25 i.	J. Lohnický, J. Vondráček

Polák chocholačka – *Aythya fuligula*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	300 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5353	Ústí – Labe, st. přístav (UL)	15.02.14	10-M; 2-F	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	27-M; 14-F	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14	30 i.	J. Vondráček, Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	19.07.14	4-M; 1-F	J. Vondráček, V. Šutera

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*

5349	mokřad Milada (UL)	18.07.14	6 i.	J. Vondráček

Potápka černokrká – *Podiceps nigricollis*

5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	3 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Potápka roháč – *Podiceps cristatus*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	26 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	02.02.14	24 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	Podhoří, oprám na golf. hřišti (UL)	02.04.14	1 i.	J. Vondráček
5349	Chabařovice – koupaliště (UL)	04.04.14	1 p.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	33 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5745	PR Sedlecký r., (CV)	18.04.14	18 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	Malhostice, Malhostický r., (TP)	18.04.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	33 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	nadrž Kateřina (TP)	20.04.14	3 p.	J. Vondráček
5745	Nová Ves – Velký r. (LN)	22.05.14	1 p.	P. Skalka
5349	mokřad Milada (UL)	26.06.14	3 p.+7 pull.	J. Vondráček, Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	19.07.14	32 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	26.07.14	N D-16	J. Vondráček, V. Šutera
5645	PR Vinařský r. (CV)	28.08.14	19 i.	J. Vondráček

Potápka malá – *Tachybaptus ruficollis*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	3 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	26.03.14	2 i.	J. Vondráček
5252	Volfartice (CL)	13.04.14	8 i.	M. Půlpán
5745	Okolí Nové Vsi (LN)	27.05.14	1 i.	P. Skalka
5349	mokřad Milada – protieutr. n. (UL)	19.07.14	2 i.	J. Vondráček, V. Šutera

Potáplice severní – *Gavia arctica*

5349	mokřad Milada (UL)	20.02.14	2 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	21.02.14	2-4 i.	V. Beran
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	2 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5349	mokřad Milada (UL)	13.03.14	1 i.	A. Jarolímek (foto)
5349	mokřad Milada (UL)	27.04.14	2 i.	J. Vondráček, V. Šutera

Puštík obecný – *Strix aluco*

5349	mokřad Milada (UL)	27.10.14	1 i.	V. Šutera

Racek chechtavý – *Larus ridibundus*

5350	Ústí – Labe pod Střekovským náb. (UL)	01.02.14	22 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	28 i.	J. Vondráček, J. Lohnický
5448	Duchcov, r. Barbora (TP)	07.04.14	100 p.	E. Mikolášková
5349	mokřad Kateřina (TP)	20.04.14	10 i.	J. Vondráček
5349	Podhoří – oprám (UL)	01.05.14	18 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	22.06.14	4 i.	V. Šutera
5546	nádrž Kyjice (CV)	28.08.14	cca 150 i.	J. Vondráček
5648	Nečichy, r. pod Červeňákem (LN)	2014	150 i.	B. Franěk
5349	mokřad Milada (UL)	07.09.14	3 i.	J. Vondráček

Racek stříbřitý/bělohlavý – *Larus argentatus/cachinans*

5450	Píšťany – pískovna (LT)	10.01.14	4 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	150 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5350	Ústí – Labe pod Střekovským náb. (UL)	17.02.14	13 i.	J. Vondráček
5349	Modlany – nádrž (TP)	20.02.14	104 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	13.03.14	74 i.	J. Vondráček
5546	nádrž Kyjice (CV)	18.04.14	10 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	Modlany – nádrž (TP)	20.02.14	104 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Kateřina (TP)	20.04.14	45 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5646	nádrž Kyjice (CV)	28.08.14	150 i.	J. Vondráček, J. Lohniský

Rákosník obecný – *Acrocephalus scirpeceus*

5349	mokřad Milada, laguna u Hrbovic (UL)		06.06.14 3 i.	J. Vondráček

Rákosník velký – Acrocephalus arundinaceus

5349	mokřad Milada, laguna u Hrbovic (UL)		09.06.14 1 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	12.06.14	D-16	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	13.06.14	1 i.	A. Jarolímek (foto)
5349	mokřad Milada, vých. břeh (UL)	19.07.14	N D-13	J. Vondráček, V. Šutera

Rákosník zpěvný – *Acrocephalus palustris*

5349	mokřad Milada, jižní břeh (UL)	26.07.14	2 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Rorýs obecný – *Apus apus*

5349	mokřad Milada, jižní břeh (UL)	04.05.14	10-15 i.	J. Vondráček

Skorec vodní – *Cinclus cinclus*

5250	Ostrov – Olšový p. (UL)	24.01.14	1 i.	V. Šutera
5450	Dolní Zálezly – bezejmenný p. (UL)	21.05.14	1 i.	J. Vejmula
5249	Z. Telnice – Ždírnický p. (UL)	03.10.14	1 i.	V. Šutera

Skřivan polní – *Alauda arvensis*

5349	mokřad Milada (UL)	19.07.14	26 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	cca 200 i.	V. Šutera

Slavík modráček – *Luscinia sveccica*

5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	1-M	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	26.07.14	1-M	V. Šutera, J. Vondráček

Slavík obecný – *Luscinia megarhynchos*

5350	Ústí, Pod Erbenovou vyhlídkou (UL)	25.04.14	3-M	M. Hanuš
5349	Podhoří (UL)	01.05.14	1-M	J. Vondráček
5350	Ústí, Hoření ul., u rektorátu (UL)	01.05.14	1-M	M. Hanuš
5350	Ústí-Skřivánek, ul. Pod školou (UL)	V.-VI.14	zpěv	V. Feix
5349	mokřad Milada (UL)	06.06.14	1-M	J. Vondráček
5349	Chabařovice, cyklostezka (UL)	08.06.14	zpěv 1 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada, u Trmic (UL)	09.06.14	zpěv 1-M	J. Vondráček

Slípka zelenonohá – *Gallinula chloropus*

5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček

Sluka lesní – *Scolopax rusticola*

5249	Fojtovice (TP)	12.11.13	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	15.12.13	1 i.	V. Šutera
5249	Habartice (TP)	25.12.13	1 i.	V. Šutera
5250	Arnultovice (UL)	03.01.14	1 i.	V. Šutera
5249	Habartice – Černá louka (TP)	14.04.14	1-M	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	17.04.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice – krmiště (TP)	19.06.14	2 i.	V. Šutera
5249	Habartice – krmiště (TP)	19.06.14	1 i.	V. Šutera
5249	Habartice – krmiště (TP)	30.06.14	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	1 i.	V. Šutera
5249	Fojtovice (TP)	12.11.13	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	15.12.13	1 i.	V. Šutera
5250	Tisá (UL)	26.12.14	1 i.	V. Šutera

Sněhule severní – *Plectrophenax nivalis*

5249	Fojtovice (TP)	12.11.13.	2 i.	V. Šutera

Sýček obecný – Athene noctua

5349	Roudníky u kostela (UL)	IV.14	hlas	K. Račák
5350	Ústí, Severní terasa – Pod Parkem (UL)		IV.-V.14 hlas	L. Klíčová

Strakapoud velký – *Dendrocopos major*

5349	mokřad Milada (UL)	26.07.14	2 i.	V. Šutera

Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*

5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	20 i.	V. Šutera

Strnad obecný – *Emberiza citrinella*

5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	70 i.	J. Vondráček

Strnad rákosní – *Emberiza schorniclus*

5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	3 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	07.09.14	1 i.	J. Vondráček

Sýkořice vousatá – *Panurus biarmicus*

5349	mokřad Milada (UL)	27.10.14	2 i.	V. Šutera

Tetřívek obecný – *Tetrao tetrix*

5249	Habartice – Černá louka (TP)	14.03.14	5-M; 2-F	V. Šutera, J. Vondráček
5249	Habartice (TP)	30.04.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5249	Adolfov, Habartice – Černá louka (TP)	30.04.14	5-M; 2-F	V. Šutera, J. Vondráček
5347	Fláje – obora (MO)	IV.2014	10-M; 2-F	P. Vajnar

Ťuhýk obecný – *Lanius collurio*

5249	Habartice – krmiště (TP)	19.06.14	5 i.	V. Šutera
5249	Habartice – krmiště (TP)	30.06.14	3-M; 2-F	V. Šutera
5349	mokřad Milada u Zalužanského p. (UL)	26 07.14	3-M; 2-F	V. Šutera
5745	okolí Nové Vsi (LN)	02.07.14	1 p.	P. Skalka
5349	mokřad Milada (UL)	01.07.14	2-M; 3-F	V. Šutera

Ťuhýk šedý – *Lanius excubitor*

5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	2 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5745	okolí Nové Vsi (LN)	29.09.14	1 i.	P. Skalka

Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	26 i.	J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	22.09.14	cca 1000 i.	V. Šutera

Volavka bílá – *Egretta alba*

5349	mokřad Milada (UL)	07.01.14	12 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	5 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	1 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	10 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	01.04.14	3 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	13.04.14	10 i.	J. Vondráček
5645	Vinařský r., (CV)	18.04.14	1 i.	J. Vondráček, J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	15.07.14	1 i.	V. Šutera
5349	Zalužany – r. Racák (UL)	26.07.14	1 i.	V. Šutera, J. Vondráček
5645	PR Vinařský r., (CV)	28.08.14	6 i.	J. Lohnický, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	15.09.14	13 i.	J. Vondráček

Volavka popelavá – *Ardea cinerea*

5349	mokřad Milada (UL)	05.03.14	9 i.	J.J. Vondráček, J. Lohniský
5249	Kr. Les – rybník (UL)	06.03.14	2 i.	J. Lohniský
5349	mokřad Milada (UL)	01 04.14	5 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	15.07.14	27 i.	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	26.07.14	18 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	14.08.14	17 i.	J. Vondráček
5645	PR Vinařský r., (CV)	28.08.14	19 i.	J. Lohnický, J. Vondráček
5646	nádrž Kyjice (CV)	28.08.14	10 i.	J. Vondráček, J. Lohniský

Výr velký – *Bubo bubo*

5549	SPT Milešovka, Výří skály (LT)	2014	N D-16	B. Franěk
5350	Ústí – Mariánská skála (UL)	30.12.14	P 1 i.	Čmejla

Zrzohlávka rudozobá – *Netta rufina*

5349	mokřad Milada (UL)	22.01.14	1 F	V. Šutera
5349	mokřad Milada (UL)	11.01.14	1 F	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	12.02.14	1 M	V. Šutera, J. Vondráček
5349	mokřad Milada (UL)	26.03.14	1 M	J. Vondráček, V. Šutera

Žluna zelená – *Picus viridis*

5349	Chabařovice, za hřbitovem (UL)	08.06.14	1 i.	J. Vondráček
5745	okolí Nové Vsi (LN)	13.05.14	1 i.	P. Skalka
5349	mokřad Milada u Trmic (UL)	26.07.14	2 i.	J. Vondráček, V. Šutera
5249	Adolfov – Černá louka (UL)	11.09.14	1 i.	J. Vondráček

Souhrn:

Autor uvádí v článku vzácnější druhy ptáků, které byly pozorovány v průběhu roku 2014 a které stojí za to zaznamenat.

Summary:

The author reports in this paper rare species of birds that were sighted during 2014 and are worth recording.

Adresa autora:

Jiří Vondráček, SNP 39, CZ 400 11 Ústí nad Labem

ZOO
Ústí nad Labem

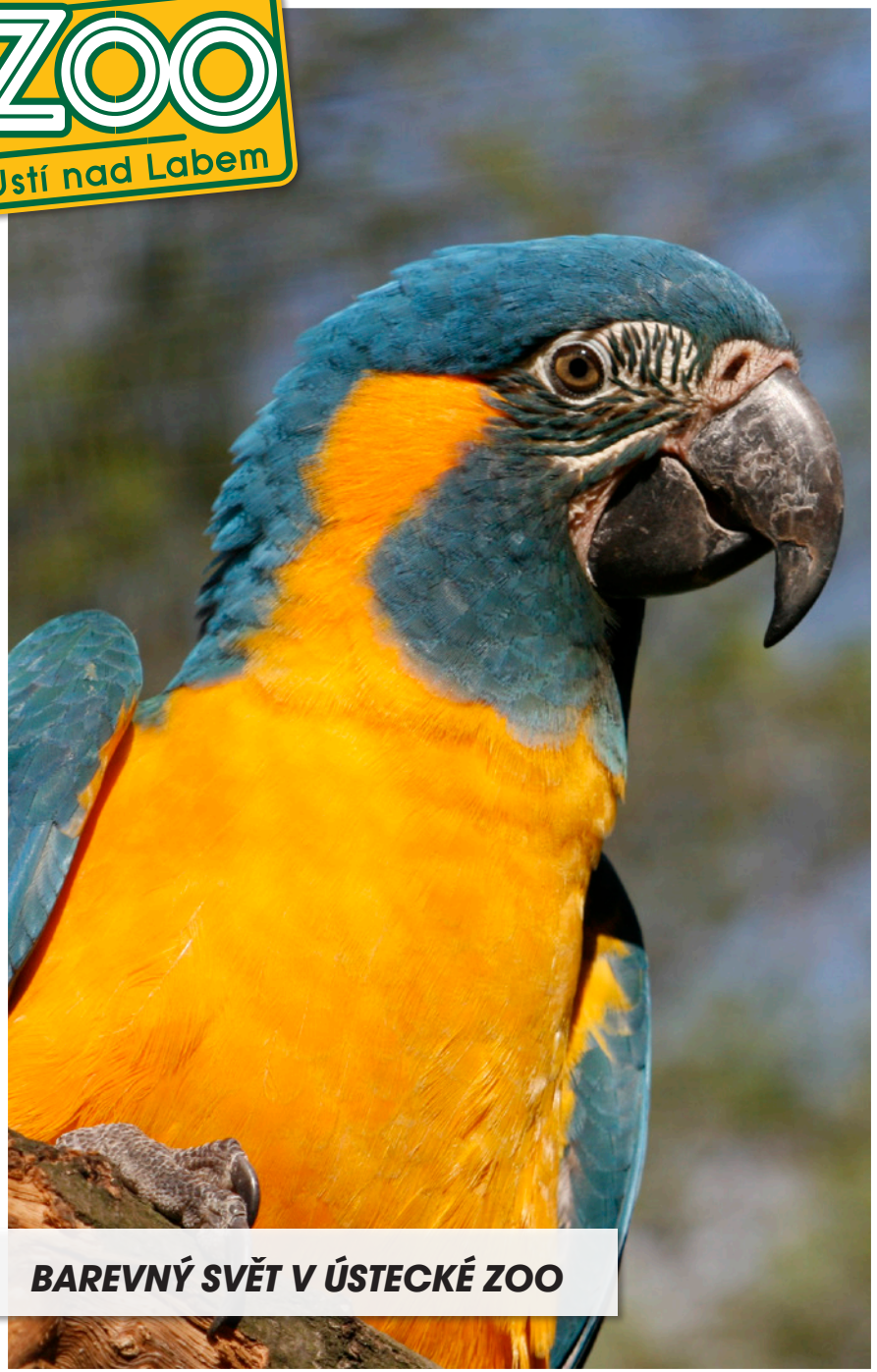

BAREVNÝ SVĚT V ÚSTECKÉ ZOO

ČESKÉ NÁZVOSLOVÍ STŘEVLÍKOVITÝCH *(CARABIDAE)*

THE CZECH NOMENCLATURE FOR CARABID BEETLES *(CARABIDAE)*

Sestavil Václav Vysoký

Souhrn dosavadních znalostí za použití různých podkladů – viz seznam použitých pramenů a literatury

Proč podávám seznam českého názvosloví vybraných čeledí brouků jsem zdůvodnil již v článku „Brouci – české názvy čeledí vyskytujících se v ČR (SR) (Coleoptera)". Zde se zabývám pouze českými názvy poměrně bohaté čeledi střevlíkovitých brouků Coleoptera: Carabidae). V současné době je v ČR a SR známo kolem 100 rodů a celkem cca 600 druhů střevlíkovitých. České názvy se objevují pouze u menší části druhů, a z toho je i tak část českých názvů v současné době neplatná, tj. druhy, která mají za jménem pouze značku 1).

Použité následující značky jednotlivých podkladů:

HŮRKA, 2005 *****;
KLAPÁLEK, 1903 **1)**;
KRATOCHVÍL a KOL., 1954 ******

Jména udávám ve dvou seznamech podle abecedy, a to jména česká s odkazem na jména latinská a jména latinská s odkazem na jména česká.

KATALOG ČESKÝCH JMEN S ODKAZEM NA LATINSKÁ JMÉNA:

Aksamitník – *rod Chlaenius Bonelli, 1810* [1)]
Aksamitník černorohý – *Chlaenius nigricornis (Fabricius, 1787)* [1)]
Aksamitník hedvábitý – *Chlaenius tristis (Schaller, 1783)* [1)]
Aksamitník lemovaný – *Chlaenius festivus (Panzer, 1796)* [1)]
Aksamitník lesklý – *Chlaenius vestitus (Paykull, 1790)* [1)]
Aksamitník slaboleský – *Chlaenius nitidulus (Schrank, 178*[1)] [1)]

Bezkřídlec – *rod Aptinus Bonelli, 1810* [1)]
Bezkřídlec výbušný – *Aptinus bombarda (Illiger, 1800)* [1)]
Brouci – *řád Coleoptera******
Březník – *rod Lionychus Wissmann, 1846* [1)]
Březník čtveroskvrnný – *Lionychus quadrillum (Duftschmid, 1812)* [1)]

Černohlávek – *rod Demetrias Bonelli, 1810* [1)]
Černohlávek černožlutý – *Demetrias imperialis (Germar, 1824)* [1)]
Černohlávek jednoskvrnný – *Demetrias monostigma Samoulle, 1819* [1)]
Černohlávek obecný – *Demetrias atricapillus (Linnaeus, 1758)* [1)]

Hlaváč – *rod Broscus Panzer, 1813* [1)]
Hlaváč obecný – *Broscus cephalotes (Linnaeus, 1758)* [1)]
Hmyz – *třída Insecta******
Hrbáč – *Zabrus Clairville, 1806**** ****

Hrbáč černý – *Zabrus spinipes (Fabricius, 1798)***
Hrbáč osenní – *Zabrus tenebrioides (Goeze, 1777)*** **
Hrotnobradec – *rod Patrobus Dejean, 1821* [1)]
Hrotnobradec vydutý – *Patrobus atrorufus (Stroem, 1768)* [1)]
Hrotnobradec štýrský – *Patrobus styriacus Chaudoir, 1871* [1)] (jen Slovensko)

Chluporožec – *rod Dromius Bonelli, 1810* [1)]
Chluporožec – *rod Paradromius Fowler, 1886*[1)]
Chluporožec – *Philorhizus Hope, 1838* [1)]
Chluporožec bezkřídlý – *Paradromius linearis (Olivier, 1795)* [1)]
Chluporožec černobřichý – *Philorhizus notatus (Stephens, 1827)* [1)]
Chluporožec čtveroskvrnný – *Dromius quadrimaculatus (Linnaeus, 1758)* [1)]
Chluporožec čtveroznaký – *Philorhizus quadrisignatus (Dejean, 1825)* [1)]
Chluporožec dlouhohlavý – *Paradromius longiceps (Dejean, 1826)* [1)]
Chluporožec dvojskvrnný – *Dromius fenestratus (Fabricius, 1794)* [1)]
Chluporožec křížový – *Philorhizus spilotus (Illiger, 1798)* [1)]
Chluporožec lemovaný – *Dromius schneideri Crotch, 1871* [1)]
Chluporožec svižný – *Dromius agilis (Fabricius, 1787)* [1)]
Chluporožec zúžený – *Dromius angustus Brullé, 1834* [1)]

Jamkokřídlec – *rod Blethisa Bonelli, 1810* [1)]
Jamkokřídlec mnohotečný – *Blethisa multipunctata (Linnaeus, 1758)* [1)]

Kluzkonožec – *rod Olisthopus Dejean, 1828* [1)]
Kluzkonožec okrouhlý – *Olisthopus rotundatus (Paykull, 1790)* [1)]
Kluzkonožec Šturmův – *Olisthopus sturmii (Duftschmid, 1812)* [1)]
Kořenokaz – *rod Drypta Latreille, 1796* [1)]
Kořenokaz modrý – *Drypta dentata (Rossi, 1790)* [1)]
Krajník – *rod Calosoma Weber, 1801*** ** [1)]
Krajník hnědý – *Calosoma inquisitor (Linnaeus, 1758)*** ** [1)]
Krajník jamkovaný – *Calosoma auropunctatum (herbst, 1784)* [1)]
Krajník pižmový – *Calosoma sycophanta (Linnaeus, 1758)*** ** [1)]
Krajník síťkovaný – *Calosoma reticulatum (Fabricius, 1787)* [1)]
Krátkočelistník – *rod Licinus Latreille, 1802* [1)]
Krátkočelistník Hofmannsegův – *Licinus hoffmannsegii (Panzer, 1803)* [1)]
Krátkočelistník sploštělý – *Licinus cassideus (Fabricius, 1792)* [1)]
Krátkočelistník zúžený – *Licinus depressus (Paykull, 1790)* [1)]
Kvapník – *rod Amara Bonelli, 1810*** **
Kvapník – *rod Harpalus Latreille, 1802*** **
Kvapník – *rod Pseudoophonus Motschulsky, 1844****
Kvapník kovový – *Amara aenea (DeGeer, 1774)*****
Kvapník měnivý – *Harpalus affinis (Schrank, 178*[1)]*** **
Kvapník plstnatý – *Pseudoophonus rufipes (DeGeer, 1774)*** **
Kvapník široký – *Amara similata (Gyllenhal, 1810*****
Křížák – *rod Panagaeus Latreille, 1802* [1)]
Křížák velký – *Panagaeus cruxmajor (Linnaeus. 1758)* [1)]

Lesklec – *rod Lebia Latreille, 1802* [1)]
Lesklec lopatkoskvrnný – *Lebia scapularis (Fourcroy, 1785)* [1)]
Lesklec modrohlavý – *Lebia cyanocephala (Linnaeus, 1758)* [1)]
Lesklec ramenoskvrnný – *Lebia humeralis Dejean, 1825* [1)]
Lesklec trojpásý – *Lebia cruxminor (Linnaeus, 1758)* [1)]
Lesklec trojskvrnný – *Lebia trimaculata (Villers, 1789)* [1)]
Lesklec zelenohlavý – *Lebia chlorocephala Hoffmann, Koch, P.Müller et Linz, 1803* [1)]
Lupič kožitý – *Carabus coriaceus Linnaeus, 1758* [1)]

Okresulka – *rod Clivina Latreille, 1802* [1)]
Okresulka písečná – *Clivina fossor (Linnaeus, 1758)* [1)]
Okresulka rudokrovečná – *Clivina collaris, (Herbst, 1784)* [1)]
Ostnozubec – *rod Odacantha Paykull, 1798* [1)]
Ostnozubec rákosní – *Odacantha melanura (Linnaeus, 1767)* [1)]
Oválník – *rod Oodes Bonelli, 1810* [1)]
Oválník černý – *Oodes helopioides (Fabricius, 1792)* [1)]

Pestřec – *rod Callistus Bonelli, 1810* [1)]
Pestřec lunoskvrnný – *Callistus lunatus (Fabricius, 1775)* [1)]
Pilodrápník – *rod Laemostenus Bonelli, 1810* [1)]
Pilodrápník zemní – *Laemostenus terricola (Herbst, 1784)* [1)]
Písečník – *rod Omophron Latreille, 1802* [1)]
Písečník lemovaný – *Omophron limbatum (Fabricius, 1776)* [1)]
Plíživec – *rod Microlestes Schmidt-Goebel, 1846* [1)]
Plíživec tmavý – *Microlestes maurus (Sturm, 1827)* [1)]
Pobřežník – *rod Elaphrus Fabricius, 1775* [1)]
Pobřežník bahenní – *Elaphrus uliginosus Fabricius, 1792* [1)]
Pobřežník měďobarvý – *Elaphrus cupreus Duftschmid, 1812* [1)]
Pobřežník obecný – *Elaphrus riparius (Linnaeus, 1758)* [1)]
Pobřežník zlatový – *Elaphrus aureus P.W.J.Müller, 1821* [1)]
Pobřežník Ullrichův – *Elaphrus ullrichii W.Redtenbacher, 1842* [1)]
Podlouhlec – *rod Dolichus Bonelli, 1810* [1)]
Podlouhlec žlutorohý – *Dolichus halensis (Schaller, 1783)* [1)]
Pohrázník – *rod Oreonebria K.Daniel, 1903* [1)]
Pohrázník kaštanový – *Oreonebria castanea sumavica (Obenberger, 1922)* [1)]
Pohrázník – *rod Nebria Latreille, 1802* [1)]
Pohrázník černorohý – *Nebria picicornis (Fabricius, 1792)* [1)]
Pohrázník černý – *Nebria brevicollis (Fabricius, 1792)* [1)]
Pohrázník Gyllenhalův – *Nebria rufescens (Stroem, 1768)* [1)]
Pohrázník Jokischův – *Nebria jockischii hoepfneri Dejean, 1826* [1)]
Pohrázník světlohnědý – *Nebria livida (Linnaeus, 1758)* [1)]
Polokruhoštítník – *rod Syntomus Hope, 1838* [1)]
Polokruhoštítník hladký – *Syntomus truncatellus (Linnaeus, 176*[1)] [1)]
Polokruhoštítník tečkovaný – *Syntomus foveatus (Fourcroy, 1785)* [1)]
Polokruhoštítník tmavoskvrnný – *Syntomus obscuroguttatus (Duftschmid, 1812)* [1)]
Polokruhoštítník žlutonohý – *Syntomus pallipes Dejean, 1825* [1)]
Poutník – *rod Badister Clairville, 1806* [1)]

Poutník dvojskvrnný – *Badister bullatus (Schrank, 1798)* [1)]
Poutník jednoskvrnný – *Badister unipustulatus Bonelli, 1813)* [1)]
Poutník lunoštítý – *Badister peltatus (Panzer, 1797)* [1)]
Poutník ramenoskvrnný – *Badister sodalis (Duftschmid, 1812)* [1)]
Prskavec – *rod Brachinus Weber, 1801*** ** [1)]
Prskavec menší – *Brachinus explodens Duftschmid, 1812*** [1)]
Prskavec obecný – *Brachinus crepitans (Linnaeus, 1758)* [1)]
Prskavec větší – *Brachinus crepitans (Linnaeus, 1758)*** **

Různočelistník – *rod Stomis Clairville, 1806* [1)]
Různočelistník uhlazený – *Stomis pumicatus (Panzer, 1796)* [1)]
Ryhonožec – *rod Calathus Bonelli, 1810* [1)]
Ryhonožec bludivý – *Calathus erratus (C.R.Sahlberg, 1827)* [1)]
Ryhonožec černohlavý – *Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758)* [1)]
Ryhonožec hnědonohý – *Calathus fuscipes (Goeze, 1777)* [1)]
Ryhonožec hnědý – *Calathus ambiguus (Paykull, 1790)* [1)]
Ryhonožec malokřídlý – *Calathus micropterus (Duftschmid, 1812)* [1)]
Ryhonožec kovový – *Calathus metallicus Dejean, 1828* [1)] *(jen Slovensko)*
Ryhoštítník – *rod Synuchus Gyllenhal, 1810* [1)]
Ryhoštítník sněžný – *Synuchus vivalis (Illiger, 1798)* [1)]

Spořík – *rod Masoreus Dejean, 1821* [1)]
Střevlec – *rod Sphodrus Clairville, 1806* [1)]
Střevlec světlooký – *Sphodrus leucophthalmus (Linnaeus, 1758)* [1)]
Střevlíček – *rod Agonum Bonelli, 1810**
Střevlíček – *rod Calathus Bonelli, 1810***
Střevlíček – *rod Callistus Bonelli, 1810**
Střevlíček – *rod Odacantha Paykull, 1798**
Střevlíček – *rod Panagaeus Latreille, 1802**
Střevlíček – *rod Platynus Bonelli, 1810**
Střevlíček – *rod Poecilus Bonelli, 1810**
Střevlíček – *rod Pterostichus Bonelli, 1810*** **
Střevlíček hnědý – *Calathus fuscipes (Goeze, 1777)***
Střevlíček kovový – *Pterostichus burmeisteri Heer, 1838**
Střevlíček lunoskvrnný – *Callistus lunatus (Fabricius, 1775)**
Střevlíček měděný – *Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758)*** **
Střevlíček obecný – *Pterostichus melanarius (Illiger, 1798)***
Střevlíček pobřežní – *Platynus assimilis (Paykull, 1790)* navržené jméno
Střevlíček rákosní – *Odacantha melanura (Linnaeus, 1767)**
Střevlíček šestitečný – *Agonum sexpunctatum (Linnaeus, 1758)**
Střevlíček velkokřižný – *Panagaeus cruxmajor (Linnaeus, 1758)**
Střevlíček zlatý – *Pterostichus pilosus (Host, 1789)* navržené jméno
Střevlíkovití – *čeleď Carabidae*** **
Střevlík – *rod Broscus Panzer, 1813*** **
Střevlík – *rod Carabus Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Střevlík – *rod Cychrus Fabricius, 1794**
Střevlík fialový – *Carabus violaceus Linnaeus, 1758*** ** [1)]

Střevlík hajní – *Carabus nemoralis O.F.Müller, 1764* [1)]
Střevlík hladký – *Carabus glabratus Paykull, 1790*** [1)]
Střevlík hlaváč – *Broscus cephalotes (Linnaeus, 1758)** **
Střevlík hnědý – *Cychrus attenuatus (Fabricius, 1792)* navržené jméno
Střevlík hrbolatý – *Carabus variolosus Fabricius, 1787** [1)]
Střevlík kožitý – *Carabus coriaceus Linnaeus, 1758** **
Střevlík lesklý – *Carabus nitens Linnaeus, 1758** [1)]
Střevlík lesní – *Carabus sylvestris Panzer, 1793** [1)]
Střevlík Linnéův – *Carabus linnei Panzer, 1810** [1)]
Střevlík měděný – *Carabus cancellatus Illiger, 1798*** ** [1)]
Střevlík Menetriesův – *Carabus menetriesi Hummel, 1827**
Střevlík mřížkovaný – *Carabus clatratus Linnaeus, 1761* [1)]
Střevlík nepravidelný – *Carabus irregularis Fabricius, 1792** [1)]
Střevlík nosatý – *Cychrus caraboides (Linnaeus, 1758)**
Střevlík polní – *Carabus arcensis Herbst, 1784* [1)]
Střevlík Scheidlerův – *Carabus scheidleriPanzer, 1799** [1)]
Střevlík svraštělý – *Carabus intricatus Linnaeus, 1758* [1)]
Střevlík uherský – *Carabus hungaricus Fabricius, 1792**
Střevlík Ullrichův – *Carabus ulrichii germar, 1824* [1)]
Střevlík Ulrichův – *Carabus ulrichii Germar, 1824**
Střevlík vrásčitý – *Carabus intricatus Linnaeus, 1758*** **
Střevlík vypuklý – *Carabus convexus Fabricius, 1775* [1)]
Střevlík zahradní – *Carabus hortensis Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Střevlík zlatitý – *Carabus auratus Linnaeus, 1758*** **
Střevlík zlatoleský – *Carabus auronitens Fabricius, 1792*** ** [1)]
Střevlík zlatý – *Carabus auratus Linnaeus, 1758* [1)]
Střevlík zrnitý – *Carabus granulatus Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Svižníci – *podčeleď Cicindelinae***
Svižník – *rod Cicindela Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Svižník lesní – *Cicindela sylvatica Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Svižník lesomil – *Cicindela sylvicola Dejean in Latreille et Dejean, 1822*[1)]
Svižník malý + Svižník německý[1)] – *Cicindela germanica (Linnaeus, 1758)* navržené jméno
Svižník písčinný – *Cicindela hybrida Linnaeus, 1758*** *- viz Svižník zvrhlý** [1)]
Svižník polní – *Cicindela campestris Linnaeus, 1758*** ** [1)]
Svižník zvrhlý – *Cicindela hybrida Linnaeus, 1758** [1)]
Svižníkovití – *Cicindelidae*** *dnes již neplatná čeleď*

Šídlatec – *rod Bembidion Latreille, 1802**
Šídlatec lesklý – *Bembidion lampros (Herbst, 1784)***
Šídlatec pobřežní – *Bembidion tetracolum Say, 1823**
Šídlatec skvrnitý – *Bembidion quadrimaculatum (Linnaeus, 176*[1)]***
Širohlavec – *rod Cymindis Latreille, 1806* [1)]
Širohlavec černoštítý – *Cymindis humeralis (Fourcroy, 1785)* [1)]
Širohlavec červenoštítý – *Cymindis axillaris (Fabricius, 1794)* [1)]
Širohlavec hnědoramenný – *Cymindis cingulata Dejean, 1825* [1)]
Širohlavec lopatkoskvrnný – *Cymindis angularis Gyllenhal, 1810* [1)]

Širohlavec plstnatý – *Cymindis vaporariorum (Linnaeus, 1758)* [1)]
Širohlavec ramenoskvrnný – *Cymindis scapularis Schaum, 1857* [1)]
Štětinorožec – *rod Loricera Latreille, 1802* [1)]
Štětinorožec obecný – *Loricera pilicornis (Fabricius, 1775)* [1)]

Úzkohrdlec – *rod Agonum Bonelli, 1810* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Anchomenus Bonelli, 1810* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Europhilus Chaudoir, 1859* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Oxypselaphus Chaudoir, 1843* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Paranchus Lindroth, 1974* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Platynus Bonelli, 1810* [1)]
Úzkohrdlec – *rod Sericoda Kirby, 1837* [1)]
Úzkohrdlec bledonohý – *Paranchus albipes (Fabricius, 1796)* [1)]
Úzkohrdlec čtverotečný – *Sericoda quadripunctata (DeGeer, 1774)* [1)]
Úzkohrdlec dlouhobřichý – *Platynus longiventris Mannerheim, 1825* [1)]
Úzkohrdlec hnědorohý – *Platynus livens (Gyllenhal, 1810)* [1)]
Úzkohrdlec chudotečný – *Agonum muelleri (Herbst, 1784)* [1)]
Úzkohrdlec Krynického – *Platynus krynickii (Sperk, 1835)* [1)]
Úzkohrdlec měnivý – *Europhilus micans (Nicolai, 1822)* [1)]
Úzkohrdlec modrý – *Europhilus antennarius (Duftschmid, 1812)* [1)]
Úzkohrdlec obroubený – *Agonum marginatum (Linnaeus, 1758)* [1)]
Úzkohrdlec ojedinělý – *Agonum viduum (Panzer, 1797)* [1)]
Úzkohrdlec ošlejchový – *Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763)* [1)]
Úzkohrdlec podlouhlý – *Oxypselaphus obscurus (Herbst, 1784)* [1)]
Úzkohrdlec přizpůsobený – *Platynus assimilis (Paykull, 1790)* [1)]
Úzkohrdlec skromný – *Agonum viridicupreum (Goeze, 1777)* [1)]
Úzkohrdlec smolobarvý – *Europhilus piceus (Linnaeus, 1758)* [1)]
Úzkohrdlec stlačený – *Agonum impressum (Panzer, 1797)* [1)]
Úzkohrdlec šestitečný – *Agonum sexpunctatum (Linnaeus, 1758)* [1)]
Úzkohrdlec tmavý – *Agonum lugens (Duftschmid, 1812)* [1)]
Úzkohrdlec vřesový – *Agonum ericeti (Panzer, 1809)* [1)]
Úzkohrdlec zarudlý – *Europhilus fuliginosus (Panzer, 1809)* [1)]

Úzkoštítník – *rod Cychrus Fabricius, 1794*[1)]
Úzkoštítník nosatý – *Cychrus caraboides (Linnaeus, 1758)* [1)]
Úzkoštítník zúžený – *Cychrus attenuatus (Fabricius, 1792)* [1)]

Vláhomil – *rod Notiophilus Duméril, 1806* [1)]
Vláhomil bahní – *Notiophilus palustris (Duftschmid, 1812)* [1)]
Vláhomil hnědonohý – *Notiophilus rufipes Curtis, 1829* [1)]
Vláhomil polotečkovaný – *Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779)* [1)]
Vláhomil vodní – *Notiophilus aquaticus (Linnaeus, 1758)* [1)]
Vousáč – *rod Leistus Frölich, 1799* [1)]
Vousáč červenohnědý – *Leistus terminatus (Hellwig in Panzer, 1793)* [1)]
Vousáč hnědočerný – *Leistus piceus Frölich, 1799* [1)]
Vousáč modrý – *Leistus spinibarbis (Fabricius, 1775)* [1)]
Vousáč rezavý – *Leistus ferrugineus (Linnaeus, 1758)* [1)]

Zákopník – *rod Dyschirius Bonelli, 1810* [1)]
Zákopník černoštítý – *Dyschirius substriatus priscus J.Müller, 1922* [1)]
Zákopník dvojzubý – *Dyschirius digitatus (Dejean, 1825)* [1)]
Zákopník kulovatý – *Dyschirius globosus (Herbst, 1784)* [1)]
Zákopník lesklý – *Dyschirius nitidus (Dejean, 1825)* [1)]
Zákopník prostřední – *Dyschirius intermedius Putzeys, 1846* [1)]
Zákopník rudolesklý – *Dyschirius aeneus (Dejean, 1825)* [1)]
Zákopník trojzubý – *Dyschirius thoracicus (Rossi, 1790)* [1)]
Zákopník uhlazený – *Dyschirius politus (Dejean, 1825)* [1)]
Zákopník zúžený – *Dyschirius angustatus (Ahrens, 1830)* [1)]

KATALOG LATINSKÝCH JMEN S ODKAZEM NA ČESKÁ JMÉNA:

Agonum Bonelli, 1810 – **rod Střevlíček * (dříve Úzkohrdlec)** [1)]
Agonum ericeti (Panzer, 1809) – **Úzkohrdlec vřesový** [1)]
Agonum impressum (Panzer, 1797) – **Úzkohrdlec stlačený** [1)]
Agonum lugens (Duftschmid, 1812) – **Úzkohrdlec tmavý** [1)]
Agonum marginatum (Linnaeus, 1758) – **Úzkohrdlec obroubený** [1)]
Agonum muelleri (Herbst, 1784) – **Úzkohrdlec chudotečný** [1)]
Agonum sexpunctatum (Linnaeus, 1758) – **Střevlíček šestitečný * (dříve Úzkohrdlec šestitečný)** [1)]
Agonum viduum (Panzer, 1797) – **Úzkohrdlec ojedinělý** [1)]
Agonum viridicupreum (Goeze, 1777) – **Úzkohrdlec skromný** [1)]
Amara Bonelli, 1810 – **rod Kvapník* ****
Amara aenea (DeGeer, 1774) – **Kvapník kovový****
Amara similata (Gyllenhal, 1810 – **Kvapník široký****
Anchomenus Bonelli, 1810 – **rod Úzkohrdlec** [1)]
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – **Úzkohrdlec ošlejchový** [1)]
Aptinus Bonelli, 1810 – **rod Bezkřídlec** [1)]
Aptinus bombarda (Illiger, 1800) – **Bezkřídlec výbušný** [1)]

Badister Clairville, 1806 – **rod Poutník** [1)]
Badister bullatus (Schrank, 1798) – **Poutník dvojskvrnný** [1)]
Badister peltatus (Panzer, 1797) – **Poutník lunoštítý** [1)]
Badister sodalis (Duftschmid, 1812) – **Poutník ramenoskvrnný** [1)]
Badister unipustulatus Bonelli, 1813) – **Poutník jednoskvrnný** [1)]
Bembidion Latreille, 1802 – **rod Šídlatec * ****
Bembidion lampros (Herbst, 1784) – **Šídlatec lesklý****
Bembidion quadrimaculatum (Linnaeus, 176[1)] – **Šídlatec skvrnitý****
Bembidion tetracolum Say, 1823 – **Šídlatec pobřežní***
Blethisa Bonelli, 1810 – **rod Jamkokřídlec** [1)]
Blethisa multipunctata (Linnaeus, 1758) – **Jamkokřídlec mnohotečný**[1)]
Brachinus Weber, 1801 – **rod Prskavec* ** ** [1)]
Brachinus crepitans (Linnaeus, 1758) – **Prskavec větší* ** (dříve Prskavec obecný)** [1)]
Brachinus explodens Duftschmid, 1812 – **Prskavec menší* ** ** [1)]
Broscus Panzer, 1813 – **rod Střevlík* ** (dříve Hlaváč)** [1)]

Broscus cephalotes (Linnaeus, 1758) – **Střevlík hlaváč* ** (dříve Hlaváč obecný)** [1]

Calathus Bonelli, 1810 – **rod Střevlíček** (dříve Rýhonožec)** [1]
Calathus ambiguus (Paykull, 1790) – **Rýhonožec hnědý** [1]
Calathus erratus (C.R.Sahlberg, 1827) – **Rýhonožec bludivý** [1]
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) – **Střevlíček hnědý** (dříve Rýhonožec hnědonohý)** [1]
Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – **Rýhonožec černohlavý** [1]
Calathus metallicus Dejean, 1828 – **Rýhonožec kovový** [1] **(jen Slovensko)**
Calathus micropterus (Duftschmid, 1812) – **Rýhonožec malokřídlý** [1]
Callistus Bonelli, 1810 – **Střevlíček* (dříve Pestřec)** [1]
Callistus lunatus (Fabricius, 1775) – **Střevlíček lunoskvrnný * (dříve Pestřec lunoskvrnný)** [1]
Calosoma Weber, 1801 – **rod Krajník * **** [1]
Calosoma auropunctatum (herbst, 1784) – **Krajník jamkovaný** [1]
Calosoma inquisitor (Linnaeus, 1758) – **Krajník hnědý* **** [1]
Calosoma reticulatum (Fabricius, 1787) – **Krajník síťkovaný** [1]
Calosoma sycophanta (Linnaeus, 1758) – **Krajník pižmový* **** [1]
Carabidae – **rod Střevlíkovití* **
Carabus Linnaeus, 1758 – **rod Střevlík * **** [1]
Carabus arcensis Herbst, 1784 – **Střevlík polní** [1]
Carabus auratus Linnaeus, 1758 – **Střevlík zlatitý* ** (dříve Střevlík zlatý)** [1]
Carabus auronitens Fabricius, 1792 – **Střevlík zlatolesklý* **** [1]
Carabus cancellatus Illiger, 1798 – **Střevlík měděný* **** [1]
Carabus clatratus Linnaeus, 1761 – **Střevlík mřížkovaný**[1]
Carabus convexus Fabricius, 1775 – **Střevlík vypuklý** [1]
Carabus coriaceus Linnaeus, 1758 – **Střevlík kožitý* ** (dříve Lupič kožitý)** [1]
Carabus glabratus Paykull, 1790 – **Střevlík hladký**** [1]
Carabus granulatus Linnaeus, 1758 – **Střevlík zrnitý* **** [1]
Carabus hortensis Linnaeus, 1758 – **Střevlík zahradní* **** [1]
Carabus hungaricus Fabricius, 1792 – **Střevlík uherský***
Carabus intricatus Linnaeus, 1758 – **Střevlík vrásčitý* ** (dříve Střevlík svraštělý)** [1]
Carabus irregularis Fabricius, 1792 – **Střevlík nepravidelný*** [1]
Carabus linnei Panzer, 1810 – **Střevlík Linnéův*** [1]
Carabus menetriesi Hummel, 1827 – **Střevlík Menetriesův***
Carabus nemoralis O.F.Müller, 1764 – **Střevlík hajní** [1]
Carabus nitens Linnaeus, 1758 – **Střevlík lesklý*** [1]
Carabus scheidleriPanzer, 1799 – **Střevlík Scheidlerův*** [1]
Carabus sylvestris Panzer, 1793 – **Střevlík lesní*** [1]
Carabus ulrichii Germar, 1824 – **Střevlík Ulrichův* + Střevlík Ullrichův** [1]
Carabus variolosus Fabricius, 1787 – **Střevlík hrbolatý*** [1]
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – **Střevlík fialový* **** [1]
Cicindela Linnaeus, 1758 – **rod Svižník*** [1]
Cicindela campestris Linnaeus, 1758 – **Svižník polní* **** [1]
Cicindela germanica (Linnaeus, 1758) – **Svižník německý**[1] **+ Svižník malý** navržené jméno
Cicindela hybrida Linnaeus, 1758 – **Svižník zvrhlý*** [1] **také Svižník písčinný****
Cicindela sylvatica Linnaeus, 1758 – **Svižník lesní* **** [1]
Cicindela sylvicola Dejean in Latreille et Dejean, 1822 – **Svižník lesomil**[1]

Cicindelidae – **Svižníkovití** dnes již neplatná čeleď**
Cicindelinae – **podčeleď Svižníci***
Clivina Latreille, 1802 – **rod Okresulka** [1]
Clivina fossor (Linnaeus, 1758) – **Okresulka písečná** [1]
Clivina collaris, (Herbst, 1784) – **Okresulka rudokrovečná** [1]
Coleoptera – **řád Brouci***
Cychrus Fabricius, 1794 – **rod Střevlík* (dříve Úzkoštítník)** [1]
Cychrus attenuatus (Fabricius, 1792) – **Střevlík hnědý**
navržené jméno **(dříve Úzkoštítník zúžený)** [1]
Cychrus caraboides (Linnaeus, 1758) – **Střevlík nosatý* (dříve Úzkoštítník nosatý)** [1]
Cymindis Latreille, 1806 – **rod Širohlavec** [1]
Cymindis angularis Gyllenhal, 1810 – **Širohlavec lopatkoskvrnný** [1]
Cymindis axillaris (Fabricius, 1794) – **Širohlavec červenoštítý** [1]
Cymindis cingulata Dejean, 1825 – **Širohlavec hnědoramenný** [1]
Cymindis humeralis (Fourcroy, 1785) – **Širohlavec černoštítý** [1]
Cymindis scapularis Schaum, 1857 – **Širohlavec ramenoskvrnný** [1]
Cymindis vaporariorum (Linnaeus, 1758) – **Širohlavec plstnatý** [1]

Demetrias Bonelli, 1810 – **rod Černohlávek** [1]
Demetrias atricapillus (Linnaeus, 1758) – **Černohlávek obecný** [1]
Demetrias imperialis (Germar, 1824) – **Černohlávek černožlutý** [1]
Demetrias monostigma Samoulle, 1819 – **Černohlávek jednoskvrnný** [1]
Dolichus Bonelli, 1810 – **rod Podlouhlec** [1]
Dolichus halensis (Schaller, 1783) – **Podlouhlec žlutorohý** [1]
Dromius Bonelli, 1810 – **rod Chluporožec** [1]
Dromius agilis (Fabricius, 1787) – **Chluporožec svižný** [1]
Dromius angustus Brullé, 1834 – **Chluporožec zúžený** [1]
Dromius fenestratus (Fabricius, 1794) – **Chluporožec dvojskvrnný** [1]
Dromius quadrimaculatus (Linnaeus, 1758) – **Chluporožec čtveroskvrnný** [1]
Dromius schneideri Crotch, 1871 – **Chluporožec lemovaný** [1]
Drypta Latreille, 1796 – **rod Kořenokaz** [1]
Drypta dentata (Rossi, 1790) – **Kořenokaz modrý** [1]
Dyschirius Bonelli, 1810 – **rod Zákopník** [1]
Dyschirius aeneus (Dejean, 1825) – **Zákopník rudolesklý** [1]
Dyschirius angustatus (Ahrens, 1830) – **Zákopník zúžený** [1]
Dyschirius digitatus (Dejean, 1825) – **Zákopník dvojzubý** [1]
Dyschirius globosus (Herbst, 1784) – **Zákopník kulovatý** [1]
Dyschirius intermedius Putzeys, 1846 – **Zákopník prostřední** [1]
Dyschirius nitidus (Dejean, 1825) – **Zákopník lesklý** [1]
Dyschirius politus (Dejean, 1825) – **Zákopník uhlazený** [1]
Dyschirius substriatus priscus J.Müller, 1922 – **Zákopník černoštítý** [1]
Dyschirius thoracicus (Rossi, 1790) – **Zákopník trojzubý** [1]

Elaphrus Fabricius, 1775 – **rod Pobřežník**[1]
Elaphrus aureus P.W.J.Müller, 1821 – **Pobřežník zlatový**[1]
Elaphrus cupreus Duftschmid, 1812 – **Pobřežník měďobarvý**[1]
Elaphrus riparius (Linnaeus, 1758) – **Pobřežník obecný**[1]

Elaphrus uliginosus Fabricius, 1792 – **Pobřežník bahenní**[1)]
Elaphrus ullrichii W.Redtenbacher, 1842 – **Pobřežník Ullrichův**[1)]
Europhilus Chaudoir, 1859 – **rod Úzkohrdlec** [1)]
Europhilus micans (Nicolai, 1822) – **Úzkohrdlec měnivý** [1)]
Europhilus antennarius (Duftschmid, 1812) – **Úzkohrdlec modrý** [1)]
Europhilus piceus (Linnaeus, 1758) – **Úzkohrdlec smolobarvý** [1)]
Europhilus fuliginosus (Panzer, 1809) – **Úzkohrdlec zarudlý** [1)]

Harpalus Latreille, 1802 – **rod Kvapník* ****
Harpalus affinis (Schrank, 178[1)] – **Kvapník měnivý* ****

Chlaenius Bonelli, 1810 – **rod Aksamitník** [1)]
Chlaenius festivus (Panzer, 1796) – **Aksamitník lemovaný**[1)]
Chlaenius nigricornis (Fabricius, 1787) – **Aksamitník černorohý**[1)]
Chlaenius nitidulus (Schrank, 178[1)] – **Aksamitník slaboleský**[1)]
Chlaenius tristis (Schaller, 1783) – **Aksamitník hedvábitý**[1)]
Chlaenius vestitus (Paykull, 1790) – **Aksamitník lesklý**[1)]

Insecta – **třída Hmyz***

Laemostenus Bonelli, 1810 – **rod Pilodrápník** [1)]
Laemostenus terricola (Herbst, 1784) – **Pilodrápník zemní** [1)]
Lebia Latreille, 1802 – **rod Lesklec** [1)]
Lebia scapularis (Fourcroy, 1785) – **Lesklec lopatkoskvrnný** [1)]
Lebia cyanocephala (Linnaeus, 1758) – **Lesklec modrohlavý** [1)]
Lebia humeralis Dejean, 1825 – **Lesklec ramenoskvrnný** [1)]
Lebia cruxminor (Linnaeus, 1758) – **Lesklec trojpásý** [1)]
Lebia trimaculata (Villers, 1789) – **Lesklec trojskvrnný** [1)]
Lebia chlorocephala Hoffmann, Koch, P.Müller et Linz, 1803 – **Lesklec zelenohlavý** [1)]
Leistus Frölich, 1799 – **rod Vousáč** [1)]
Leistus ferrugineus (Linnaeus, 1758) – **Vousáč rezavý** [1)]
Leistus piceus Frölich, 1799 – **Vousáč hnědočerný** [1)]
Leistus spinibarbis (Fabricius, 1775) – **Vousáč modrý** [1)]
Leistus terminatus (Hellwig in Panzer, 1793) – **Vousáč červenohnědý** [1)]
Licinus Latreille, 1802 – **rod Krátkočelistník** [1)]
Licinus cassideus (Fabricius, 1792) – **Krátkočelistník sploštělý** [1)]
Licinus depressus (Paykull, 1790) – **Krátkočelistník zúžený** [1)]
Licinus hoffmannsegii (Panzer, 1803) – **Krátkočelistník Hofmannsegův** [1)]
Lionychus Wissmann, 1846 – **rod Břežník** [1)]
Lionychus quadrillum (Duftschmid, 1812) – **Břežník čtveroskvrnný** [1)]
Loricera Latreille, 1802 – **rod Štětinorožec** [1)]
Loricera pilicornis (Fabricius, 1775) – **Štětinorožec obecný** [1)]

Masoreus Dejean, 1821 – **rod Spořík** [1)]
Microlestes Schmidt-Goebel, 1846 – **rod Plíživec** [1)]
Microlestes maurus (Sturm, 1827) – **Plíživec tmavý** [1)]

Nebria Latreille, 1802 – **rod Pohrázník**[1)]
Nebria brevicollis (Fabricius, 1792) – **Pohrázník černý**[1)]
Nebria jockischii hoepfneri Dejean, 1826 – **Pohrázník Jokischův**[1)]
Nebria livida (Linnaeus, 1758) – **Pohrázník světlohnědý**[1)]
Nebria picicornis (Fabricius, 1792) – **Pohrázník černorohý**[1)]
Nebria rufescens (Stroem, 1768) – **Pohrázník Gyllenhalův**[1)]
Notiophilus Duméril, 1806 – **rod Vláhomil**[1)]
Notiophilus aquaticus (Linnaeus, 1758) – **Vláhomil vodní**[1)]
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) – **Vláhomil polotečkovaný**[1)]
Notiophilus palustris (Duftschmid, 1812) – **Vláhomil bahní**[1)]
Notiophilus rufipes Curtis, 1829 – **Vláhomil hnědonohý**[1)]

Odacantha Paykull, 1798 – **rod Střevlíček* (dříve Ostnozubec)** [1)]
Odacantha melanura (Linnaeus, 1767) – **Střevlíček rákosní* (dříve Ostnozubec rákosní)** [1)]
Olisthopus Dejean, 1828 – **rod Kluzkonožec** [1)]
Olisthopus rotundatus (Paykull, 1790) – **Kluzkonožec okrouhlý** [1)]
Olisthopus sturmii (Duftschmid, 1812) – **Kluzkonožec Šturmův** [1)]
Omophron Latreille, 1802 – **rod Písečník** [1)]
Omophron limbatum (Fabricius, 1776) – **Písečník lemovaný** [1)]
Oodes Bonelli, 1810 – **rod Oválník** [1)]
Oodes helopioides (Fabricius, 1792) – **Oválník černý** [1)]
Oreonebria K.Daniel, 1903 – **rod Pohrázník**[1)]
Oreonebria castanea sumavica (Obenberger, 1922) – **Pohrázník kaštanový**[1)]
Oxypselaphus Chaudoir, 1843 – **rod Úzkohrdlec** [1)]
Oxypselaphus obscurus (Herbst, 1784) – **Úzkohrdlec podlouhlý** [1)]

Panagaeus Latreille, 1802 – **rod Střevlíček* (dříve Křížák)** [1)]
Panagaeus cruxmajor (Linnaeus, 1758) – **Střevlíček velkokřižný* (dříve Křížák velký)** [1)]
Paradromius Fowler, 1886 – **rod Chluporožec**[1)]
Paradromius linearis (Olivier, 1795) – **Chluporožec bezkřídlý**[1)]
Paradromius longiceps (Dejean, 1826) – **Chluporožec dlouhohlavý**[1)]
Paranchus Lindroth, 1974 – **rod Úzkohrdlec** [1)]
Paranchus albipes (Fabricius, 1796) – **Úzkohrdlec bledonohý** [1)]
Patrobus Dejean, 1821 – **rod Hrotnobradec** [1)]
Patrobus atrorufus (Stroem, 1768) – **Hrotnobradec vydutý** [1)]
Patrobus styriacus Chaudoir, 1871 – **Hrotnobradec štýrský** [1)] **(jen Slovensko)**
Philorhizus Hope, 1838 – **rod Chluporožec** [1)]
Philorhizus notatus (Stephens, 1827) – **Chluporožec černobřichý** [1)]
Philorhizus quadrisignatus (Dejean, 1825) – **Chluporožec čtveroznaký** [1)]
Philorhizus spilotus (Illiger, 1798) – **Chluporožec křížový** [1)]
Platynus Bonelli, 1810 – **rod Střevlíček* (dříve Úzkohrdlec)** [1)]
Platynus assimilis (Paykull, 1790) – **Střevlíček pobřežní (dříve Úzkohrdlec přizpůsobený)** [1)] navržené jméno
Platynus krynickii (Sperk, 1835) – **Úzkohrdlec Krynického** [1)]
Platynus livens (Gyllenhal, 1810) – **Úzkohrdlec hnědorohý** [1)]
Platynus longiventris Mannerheim, 1825 – **Úzkohrdlec dlouhobřichý** [1)]

Poecilus Bonelli, 1810 – **rod Střevlíček***
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – **Střevlíček měděný* ****
Pseudoophonus Motschulsky, 1844 – **rod Kvapník***
Pseudoophonus rufipes (DeGeer, 1774) – **Kvapník plstnatý* ****
Pterostichus Bonelli, 1810 – **rod Střevlíček* ****
Pterostichus burmeisteri Heer, 1838 – **Střevlíček kovový***
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) – **Střevlíček obecný****
Pterostichus pilosus (Host, 1789) – **Střevlíček zlatý** navržené jméno

Sericoda Kirby, 1837 – **rod Úzkohrdlec** [1)]
Sericoda quadripunctata (DeGeer, 1774) – **Úzkohrdlec čtverotečný** [1)]
Sphodrus Clairville, 1806 – **rod Střevlec** [1)]
Sphodrus leucophthalmus (Linnaeus, 1758) – **Střevlec světlooký** [1)]
Stomis Clairville, 1806 – **rod Různočelistník** [1)]
Stomis pumicatus (Panzer, 1796) – **Různočelistník uhlazený** [1)]
Syntomus Hope, 1838 – **rod Polokruhoštítník** [1)]
Syntomus truncatellus (Linnaeus, 176[1)]) – **Polokruhoštítník hladký** [1)]
Syntomus foveatus (Fourcroy, 1785) – **Polokruhoštítník tečkovaný** [1)]
Syntomus obscuroguttatus (Duftschmid, 1812) – **Polokruhoštítník tmavoskvrnný** [1)]
Syntomus pallipes Dejean, 1825 – **Polokruhoštítník žlutonohý** [1)]
Synuchus Gyllenhal, 1810 – **rod Rýhoštítník** [1)]
Synuchus vivalis (Illiger, 1798) – **Rýhoštítník sněžný** [1)]

Zabrus Clairville, 1806 – **rod Hrbáč* ****
Zabrus spinipes (Fabricius, 1798) – **Hrbáč černý****
Zabrus tenebrioides (Goeze, 1777) – **Hrbáč osenní* ****

Souhrn:

Autor v tomto příspěvku navazuje na svůj článek z r. 2013 a předkládá české názvy u čeledi Carabidae (Střevlíkovití). Udává i česká jména, která nejsou v současnosti akceptované (viz Klapálek, 1903). Vzhledem k tomu, že je v ČR (a SR) více jak 100 rodů a kolem 600 druhů střevlíkovitých, tak české jméno je pouze u zlomku druhů a většina z uvedených českých jmen nic neřekne nejen laické veřejnosti, ale také odborné veřejnosti, nebereme-li v úvahu rodová jména jako je střevlík, svižník, krajník, prskavec apod., která jsou vžitá, ale po připojení druhového jména je jméno druhu většinou méně známé.

Tím autor v souladu se svým prvním článkem zdůvodňuje, proč nejsou u většiny bezobratlých a zvláště u hmyzu uváděna česká jména.

Summary:

The author builds on its paper of 2013 and presents Czech names for the beetle family of Carabidae. He also gives the Czech names that are currently not accepted (see Klapálek, 1903). Due to the fact that in the Czech Republic (as well as Slovakia) there are more than 100 genera and about 600 species of ground beetles, Czech vernacular names exist only for a fraction of the species; in addition, most of those Czech names will not say anything not only to a layperson, but also to experts, if one does not take into account some generic names that are deep seated, but once the specific name is attached, the name of the species is generally less known.

By outlining this, the author in accordance with his previous paper explains why Czech names are not indicated for the majority of invertebrates, chiefly including insects.

Použitá literatura a prameny:

HŮRKA K., 2005: Brouci české a Slovenské republiky. – Nakl. Kabourek Zlín, 390 str.

KLAPÁLEK F., 1903: Atlas brouků I. In Atlas brouků středoevropských. – Nakl. Kobr Praha, 462 str. + 20 barevných tabulí. – většina použitých českých názvů nebyla později akceptována.

KRATOCHVÍL J., BARTOŠ E. a spolupracovníci, 1954: Soustava a jména živočichů. – Nakl. ČSAV, Praha, 544 str.

VYSOKÝ V., 2013: Brouci – české názvy čeledí vyskytujících se v ČR (SR) (Coleoptera). – Fauna Bohemiae Septentrionalis 2013:175-181.

Adresa autora:

Václav Vysoký, Herbenova 11, 400 01 Ústí n. L., e-mail: vysoky@volny.cz

ZOO
Ústí nad Labem

Kuandu obecný
nový druh v ústecké zoo

MRAVENCI NA LABSKÝCH OSTROVECH U LITOMĚŘIC *(HYMENOPTERA: FORMICIDAE)*

ANTS ON THE RIVER ELBE ISLANDS NEAR LITOMĚŘICE
(HYMENOPTERA: FORMICIDAE)

Václav Vysoký

Fauna mravenců na labských ostrovech u Litoměřic je výsledkem determinace jednotlivých dělnic nalezených v zemních pastech, které zde byly instalované za účelem zjištění fauny střevlíků panem Ing. Vladimírem Čeřovským. Individuální průzkum zde nebyl proveden a proto chybí údaje o hnízdech jednotlivých druhů.

Pro průzkum byly vybrané následující labské ostrovy v okolí Litoměřic:

Lovosický ostrov 10 pastí

Písečný ostrov 6 pastí

Střelecký ostrov 6 pastí

Žalhostický ostrov 4 pasti

Provoz zemních pastí od zakopání, přes odběry, dávkování a likvidace zemních pastí zajišťoval Ing. Vladimír Čeřovský, determinaci prováděl V. Vysoký. Zemní pasti byly zakopaně koncem března a poslední odběry byly provedené v srpnu.

Výsledky podávám formou tabulky

Legenda:

LO = Lovosický ostrov, **PO** = Písečný ostrov, **SO** = Střelecký ostrov a **ZO** = Žalhostický ostrov.

Celkem = počet ostrovů, kde byl určitý druh nalezen lomeno počtem ZP, ve kterých byl druh potvrzen, číslo + ZP = počet ZP, v kterých byl druh nalezen.

Druh	Lokalita				Celkem
	LO	PO	SO	ZO	
Lasius alienus (Först.)	-	-	1 ZP	-	1/1
Lasius brunneus (Latr.)	8 ZP	3 ZP	6 ZP	4 ZP	4/21
Lasius emarginatus (Oliv.)	-	1 ZP	1 ZP	2 ZP	3/4
Lasius flavus (F.)	-	1 ZP	1 ZP	-	2/2
Lasius fuliginosus (Latr.)	4 ZP	-	4 ZP	3 ZP	3/11
Lasius niger (L.)	4 ZP	2 ZP	5 ZP	-	3/11
Lasius platythorax Seif.	3 ZP	4 ZP	1 ZP	-	3/8
Leptothorax acervorum (F.)	-	-	2 ZP	-	1/2
Temnothorax corticalis (Schenck)	-	-	1 ZP	-	1/1
Temnothorax nylanderi (Först.)	5 ZP	1 ZP	5 ZP	2 ZP	4/13
Temnothorax parvulus (Schenck)	-	-	1 ZP	-	1/1
Temnothorax unifasciatus (Latreille)	-	-	1 ZP	-	1/1
Myrmecina graminicola (Latr.)	1 ZP	-	-	-	1/1
Myrmica rubra (L.)	9 ZP	-	3 ZP	-	2/12
Myrmica ruginodis Nyl.	9 ZP	5 ZP	6 ZP	4 ZP	4/24
Stenamma debile (Först.)	4 ZP	1 ZP	2 ZP	-	3/7
Tetramorium caespitum (L.)	-	1 ZP	-	-	1
Celkem 17 druhů	9	9	15	5	

Jak je z tabulky zřejmé, tak nejvíce druhů (15) bylo zachyceno na Střeleckém ostrově a nejméně (5) na Žalhostickém ostrově. Na všech ostrovech byly zachycené pouze tyto 3 druhy mravenců: *Lasius brunneus* (Latreille, 1798), *Temnothorax nylanderi* (Förster, 1850) a *Myrmica ruginodis* Nylander, 1846, tj. druhy, které jsou víceméně běžné na většině lokalit Litoměřicka. Na třech ostrovech se podařilo v zemních pastech zachytit 5 druhů: *Lasius emarginatus* (Olivier, 1791), *Lasius fuliginosus* (Latreille, 1798), *Lasius niger* (Linnaeus, 1758), *Lasius platythorax* Seifert, 1991 a *Stenamma debile* (Förster, 1850), z nichž se na Litoměřicku řídčeji vyskytuje pouze druh *Stenamma debile* (Förster). Pouze na 2 ostrovech byly nalezené 2 druhy: *Lasius flavus* (Fabricius, 1781) a *Myrmica rubra* (Linnaeus, 1758) a je zajímavé, že se jedná o běžné druhy známé na většině sledovaných lokalit na Litoměřicku a je otevřená otázka, proč chybí na dalších 2 ostrovech.

Z hlediska hustoty rozšíření jednotlivých druhů na jednotlivých ostrovech vypovídá počet ZP uvedený u každého druhu. Podle toho jsou druhy podle hustoty zastoupené v následujícím pořadí – z hlediska všech ostrovů je nejhustší zastoupení druhu *Myrmica ruginodis* Nylander, 1846 nalezená ve 24 ZP z celkového počtu 26 instalovaných pastí (= 92,3 %), *Lasius brunneus* (Latreille, 1798) nalezený ve 21 ZP z celkového počtu 26 instalovaných pastí (= 80,8 %) a *Temnothorax nylanderi* (Förster, 1850) nalezený ve 13

ZP z 26 instalovaných (= 50 %). Za nejvzácnější na sledovaných ostrovech lze označit druhy, které byly zastoupené pouze v jedné ZP z 26 možných (= 3,8 %) – *Lasius alienus* (Förster, 1850), *Temnothorax corticalis* (Schenck, 1852)), *Temnothorax parvulus* (Schenck, 1852), *Temnothorax unifasciatus* (Latreille, 1798) a *Myrmecina graminicola* (Latreille, 1802).

Souhrn:

Autor v tomto příspěvku podává výsledky determinace mravenců, kteří se nacházeli v zemních pastech na několika labských ostrovech u Litoměřic. Zemní pasti zde byly zakopané a obsluhované Ing. Vladimírem Čeřovským za účelem průzkumu střevlíkovitých brouků. Jedná se o krátkodobý průzkum, ve kterém nebylo dále pokračováno. Důvodem bylo odstěhování V. Čeřovského, a tím ukončení (mimo jiné) také tohoto průzkumu.

Dosud zde nebyli mravenci sledováni, a proto jsou tyto výsledky první, co se týče jejich výskytu na labských ostrovech. Je to také doklad o tom, že mravenci jsou schopni udržet se i na lokalitách, kde jsou velké klimatické změny (např. zatopení ostrovů, kolísání spodních vod apod.). Celkem zde bylo zjištěno 17 druhů mravenců. Ani na jednom sledovaném ostrovu nebyl nalezen žádný zástupce zvláště chráněného druhu z rodu Formica, pravděpodobně proto, že ostrovy byly a jsou skoro každoročně při větší vodě zaplavované a zástupci rodu Formica jsou přísně vázané na zemní hnízda, popřípadě na zemní hnízda s různou nástavbou (hliněné kupky, rostlinné kupky, smíšené kupky), a proto jim tyto biotopy nevyhovují.

Summary:

The author of this paper gives the results of determining ants that were found in pitfall traps on several islands of the River Elbe near Litoměřice. Pitfalls were dug locally and serviced by Ing Vladimír Čeřovský as part of surveying carabid beetles. This was a short-term survey which was not pursued any further because V Čeřovský moved away so the survey was ended, in addition to other activities.

Since ants were never monitored locally before, these results are the first in terms of their presence on the River Elbe islands. It is also a proof that ants are able to endure even at sites where there are extensive climatic changes (e.g. flooding of the islands or groundwater fluctuation). In total, 17 ant species were found locally. None of the islands covered by the monitoring project revealed an occurrence of any of specially protected species under the *Formica* genus, probably because the islands were (and still are) flooded by every high-water almost every year and members of the genus are closely tied to ground nests, whether with or without diverse extensions (mounds of loam, mounds of plant matter, mixed piles); as a result, the habitat is not acceptable for them.

Adresa autora:

Václav Vysoký, Herbenova 11, 400 01 Ústí n. L., e-mail: vysoky@volny.cz

ZOO
Ústí nad Labem

JDETE K NÁM NA NÁVŠTĚVU?
VYHLÍŽÍ VÁS I NAŠE SURIKATY...

PŘÍSPĚVEK K ROZŠÍŘENÍ MINUJÍCÍCH MOTÝLŮ V OKOLÍ ŽATCE *(LEPIDOPTERA)*

PAPER REGARDING DISTRIBUTION OF LEAF-MINING BUTTERFLY SPECIES *(LEPIDOPTERA)* IN THE SURROUNDINGS OF ŽATEC

Václav Vysoký & Jindřich Černý

Úvod:

Minující motýli tvoří početnou skupinu motýlů, jejichž housenky žijí v pletivech rostlin. Vytvářejí přitom miny různých tvarů. U námi sledovaných čeledí chodby (ophionomy): Nepticulidae, Bucculatricidae, Lyonetiidae; plošné miny (stigmatonomy): Nepticulidae; zřasené ptychonomy na spodní nebo vrchní straně listu: Tischeriidae, Garciillariidae (podčeleď Lithocolletinae). Housenky rodu *Parornix* (čeled Gracillariidae, podčeleď Gracillariinae) vytvářejí nejdříve plošnou minu v listu a svůj vývoj dokončují pod jeho přehnutým okrajem.

Jedná se o poměrně vývojově staré zástupce řádu motýlů. Nálezy otisků listů s různými minami jsou známy již ze svrchní křídy. Odhaduje se, že k asociaci mezi minujícími motýli a krytosemennými rostlinami, které jsou jejich živnými rostlinami, došlo asi 100 milionů let po vzniku angiospermu.

Mostecká pánev patří spíše mezi přehlížené oblasti, pokud se týká průzkumů motýlí fauny, zejména tzv. mikrolepidoptery, ve srovnání s nedalekým okolím Loun. V žateckém teritoriu byl dosud proveden průzkum na lokalitě PP Stroupeč v roce 1997 (Vávra 2002) a v relativně blízkém okolí – ve Vysočanech – o rok dříve (Vávra 2003).

Práce přináší další poznatky o rozšíření minujících motýlů v okolí Žatce. Zkoumaná území tvoří především stepní stanoviště s ostrůvky dřevin mezi intenzivně využívanou zemědělskou půdou.

Materiál a metodika:

Při průzkumu mravenců na několika lokalitách v okolí Žatce (PP Žatec, PP Stroupeč a nárazově PP Staňkovice) v letech 2010 – 2014 sbíral první z autorů také listy rostlin, zejména keřů a stromů, s požerky motýlů. U všech nálezů platí lgt. V. Vysoký, determinaci provedl druhý z autorů. Nasbíraný materiál je uložen v Muzeu města Ústí nad Labem.

Miny mají velmi často charakteristický tvar pro ten který druh. Vzhledem k tomu, že se jedná většinou i o monofágy, případně úzce specializované oligofágy v rámci velmi blízkých rostlinných rodů, lze je poměrně lehce určit i podle opuštěných požerků. Výjimku tvoří zejména některé druhy drobníčků (čeleď Nepticulidae), žijící na dubech. V jejich případě lze určit pouze rod, a proto jsou v přehledu zjištěných druhů uvedeni jako skupina druhů *Stigmella ruficapitella*, příp. *Ectoedemia subbimaculella*.

Čeledi jsou v přehledu zjištěných druhů řazeny systematicky, jednotlivé rody a druhy abecedně. U každého druhu jsou lokality řazeny abecedně a v časové posloupnosti a je uvedena živná rostlina. U monofágů je živná rostlina uváděna na konci.

Je použita nomenklatura podle Laštůvky & Lišky (2011), botanické názvosloví podle Kubáta (2002).

Použité zkratky:

lgt. – sbíral; PP – přírodní památka; SV – severovýchodně; V – východně

Přehled zjištěných druhů:

NEPTICULIDAE

***Stigmella aceris* (Frey, 1857)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013.
PP Stroupeč, 2.7.2014.
PP Žatec, 7.7.2011, 2.10.2014.
Živná rostlina: *Acer campestre*.

Stigmella aeneofasciella (Herrich-Schäffer, 1855)

PP Stroupeč, část u silnice nad obcí, 31.8.2011, *Agrimonia eupatoria*, cf. Vávra 2002.

***Stigmella basiguttella* (Heinemann, 1862)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013.
PP Stroupeč, 2.7.2014.
PP Žatec, 7.7.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

***Stigmella betulicola* (Stainton, 1856)**

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Betula pendula*.

***Stigmella carpinella* (Heinemann, 1862)**

PP Žatec, 7.7.2011, *Carpinus betulus*.

***Stigmella lemniscella* (Zeller, 1839)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Žatec, 7.7.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011,.
Živná rostlina: *Ulmus minor*.

***Stigmella malella* (Stainton, 1854)**

PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.13, *Malus domestica*.

***Stigmella minusculella* (Herrich-Schäffer, 1855)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013.

PP Stroupeč, 2.7.2014.
PP Žatec, 7.7.2011.
Živná rostlina: *Pyrus communis*.

***Stigmella perpygmaeella* (Doubleday, 1859)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce), 15.10.13, cf. Vávra 2002.
Živná rostlina: *Crataegus* spec.

***Stigmella plagicolella* (Stainton, 1854)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.13, cf. Vávra 2002.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
PP Žatec, 2.10.2014.
Žatec, cesta kolem zahrad pod PP Žatec, 7.7.2011.
Živná rostlina: *Prunus spinosa*.

***Stigmella prunetorum* (Stainton, 1855)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011, *Prunus cerasus*, cf. Vávra 2002.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Prunus spinosa*.

***Stigmella pyri* (Glitz, 1865)**

PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013.
PP Stroupeč, 2.7.2014.
PP Žatec, 2.10.2014.
Živná rostlina: *Pyrus communis*.

***Stigmella sakhalinella* Puplesis, 1984**

PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013, *Betula pendula*.

***Stigmella splendidissimella* (Herrich-Schäffer, 1855)**

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Agrimonia eupatoria*.

Stigmella ulmivora (Fologne, 1860)

PP Žatec, 7.7.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Ulmus minor*.

***Stigmella viscerella* (Stainton, 1853)**

PP Žatec, 2.10.2014, *Ulmus minor*.

skupina druhů *Stigmella ruficapitella*

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč. část SV-V od obce, 15.10.2013.
PP Stroupeč, 2.7.2014.
PP Žatec, 7.7.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

skupina druhů *Ectoedemia subbimaculella*

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Quercus robur*.

TISCHERIIDAE

***Coptotriche angusticollella* (Duponchel, 1843)**

PP Žatec, 2.10.2014, *Rosa* spec., cf. Vávra 2002.

***Tischeria decidua* Wocke, 1876**

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Quercus robur*.

***Tischeria ekebladella* (Bjerkander, 1795)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.13, cf. Vávra 2002.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

BUCCULATRICIDAE

***Bucculatrix bechsteinella* (Scharfenberg, 1805)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011, cf. Vávra 2002.
Živná rostlina: *Crataegus* spec.

***Bucculatrix thoracella* (Thunberg, 1794)**

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Tilia* spec.

***Bucculatrix ulmella* Zeller, 1848**

PP Žatec, 7.7.2011, *Quercus robur*.

***Bucculatrix ulmifoliae* Hering, 1931**

PP Žatec, 7.7.2011, *Ulmus minor*.

GRACILLARIIDAE

***Macrosaccus robiniella* (Clemens, 1859)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Robinia pseudoacacia*.

***Parornix anglicella* (Stainton, 1850)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.13, cf, Vávra 2002.
Živná rostlina: *Crataegus* spec.

***Parornix anguliferella* (Zeller, 1847)**

PP Žatec, 7.7.2011, *Pyrus communis*.

***Parornix betulae* (Stainton, 1854)**

PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011, *Betula pendula*.

***Parornix petiolella* (Frey, 1863)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011, *Malus domestica*, *Pyrus communis*.
Žatec, cesta kolem zahrad pod PP Žatec, 7.7.2011, *Malus domestica*.

***Parornix torquillella* (Zeller, 1850)**

PP Žatec, 2.10.2014, *Prunus spinosa*.

***Phyllonorycter acerifoliella* (Zeller, 1839)**

PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
PP Žatec, 2.10.2014.
Živná rostlina: *Acer campestre*.

***Phyllonorycter blancardella* (Fabricius, 1781)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.13, cf. Vávra 2002.
Žatec, cesta kolem zahrad pod PP Žatec, 7.7.2011.
Živná rostlina: *Malus domestica*.

***Phyllonorycter cerasicolella* (Herrich-Schäffer, 1855)**

PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013, cf. Vávra 2002.
PP Žatec, 7.7.2011, 2.10.2014.
Živná rostlina: *Prunus cerasus*.

***Phyllonorycter corylifoliella* (Hübner, 1796)**

PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013, *Pyrus communis*, cf. Vávra 2002.

***Phyllonorycter heegeriella* (Zeller, 1846)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011, cf. Vávra 2002.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

***Phyllonorycter issikii* (Kumata, 1963)**

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011, *Tilia* spec.

***Phyllonorycter oxyacanthae* (Frey, 1856)**

PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013, *Crataegus* spec., cf. Vávra 2002.

***Phyllonorycter quercifoliella* (Zeller, 1839)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013.
PP Žatec, 7.7.2011.
PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

***Phyllonorycter roboris* (Zeller, 1839)**

PP Staňkovice, horní část, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013.
PP Stroupeč, 2.7.2014, cf. Vávra 2002.
Živná rostlina: *Quercus robur*.

***Phyllonorycter spinicolella* (Zeller, 1846)**

PP Žatec, 2.10.2014.
Žatec, cesta kolem zahrad pod PP Žatec, 7.7.2011.
Živná rostlina: *Prunus spinosa*.

***Phyllonorycter tenerella* (Joannis, 1915)**

PP Žatec, 7.7.2011, *Carpinus betulus*.

***Phyllonorycter ulmifoliella* (Hübner, 1817)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem), 3.8.2011.
PP Stroupeč, část u silnice, nad obcí, 31.8.2011.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.13, cf. Vávra 2002.

PP Žatec, zadní polovina od věže k areálu chmelařství, 31.8.2011.
Živná rostlina: *Betula pendula*.

LYONETIIDAE

***Lyonetia clerkella* (Linnaeus, 1758)**

PP Stroupeč, část od obce vpravo, nad včelíny a vstupním panelem, 3.8.2011, *Malus domestica*.
PP Stroupeč, část SV-V od obce, 15.10.2013, *Crataegus* spec., *Prunus cerasus*, *Malus domestica*.
PP Stroupeč, část SV-V od obce u spodní cesty, 15.10.2013, *Betula pendula*, cf. Vávra 2002.
PP Žatec, 7.7.2011, 2.10.2014, *Prunus cerasus*.

Přehled druhů motýlů minujících na jednotlivých rostlinách:
(Legenda: St = PP Staňkovice, S= PP Stroupeč, Ž = PP Žatec, Ža = okolí PP Žatec)

***Acer campestre* L. – Javor babyka**

Stigmella aceris (Frey, 1857) – S + Ž
Phyllonorycter acerifoliella (Zeller, 1839) – S + Ž

***Agrimonia eupatoria* L. – Řepík lékařský**

Stigmella aeneofasciella (Herrich-Schäffer, 1855) – S
Stigmella splendidissimella (Herrich-Schäffer, 1855) - Ž

***Betula pendula* Roth. – Bříza bělokorá (bříza bradavičnatá)**

Stigmella betulicola (Stainton, 1856) – Ž
Stigmella sakhalinella Puplesis, 1984 – S
Parornix betulae (Stainton, 1854) – S
Phyllonorycter ulmifoliella (Hübner, 1817) – S + Ž
Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758) – S

***Carpinus betulus* L. – Habr obecný**

Stigmella carpinella (Heinemann, 1862) – Ž
Phyllonorycter tenerella (Joannis, 1915) – Ž

***Crataegus* spec. – Hloh**

Stigmella perpygmaeella (Doubleday, 1859) – S + St
Bucculatrix bechsteinella (Scharfenberg, 1805) – S
Parornix anglicella (Stainton, 1850) – S
Phyllonorycter oxyacanthae (Frey, 1856) – S
Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758) – S

***Malus domestica* (Borkh.) – Jabloň domácí**

Stigmella malella (Stainton, 1854) - S
Parornix petiolella (Frey, 1863) – S + Ž
Phyllonorycter blancardella (Fabricius, 1781) – S + Ža
Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758) – S

***Prunus cerasus* L. – Třešeň višeň (višeň)**

Stigmella prunetorum (Stainton, 1855) – S
Phyllonorycter cerasicolella (Herrich-Schäffer, 1855) – S + Ž
Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758) – S + Ž

***Prunus spinosa* L. – Trnka obecná (trnka)**

Stigmella plagicolella (Stainton, 1854) – S + St + Ž + Ža
Stigmella prunetorum (Stainton, 1855) – Ž
Parornix torquillella (Zeller, 1850) – Ž
Phyllonorycter spinicolella (Zeller, 1846) – Ž + Ža

***Pyrus communis* L. – Hrušeň obecná**

Stigmella minusculella (Herrich-Schäffer, 1855) – S + Ž
Stigmella pyri (Glitz, 1865) – S + Ž
Parornix anguliferella (Zeller, 1847) – Ž
Parornix petiolella (Frey, 1863) – S
Phyllonorycter corylifoliella (Hübner, 1796) – S

***Robinia pseudoacacia* L. – Trnovník akát**

Macrosaccus robiniella (Clemens, 1859) – S + St + Ž

***Rosa* spec. – Růže**

Coptotriche angusticolella (Duponchel, 1843) – Ž

***Quercus robur* L. – Dub letní (křemelák)**

Stigmella basiguttella (Heinemann, 1862) – S + Ž
Sk. *Stigmella ruficapitella* – S + St + Ž
Sk. *Ectoedemia subbimaculella* – Ž
Tischeria ekebladella (Bjerkander, 1795) – S + St
Tischeria decidua Wocke, 1876 – Ž
Bucculatrix ulmella Zeller, 1848 – Ž
Phyllonorycter roboris (Zeller, 1839) – S + St
Phyllonorycter heegeriella (Zeller, 1846) – S + Ž
Phyllonorycter quercifoliella (Zeller, 1839) – S + St + Ž

***Tilia* spec. – Lípa**

Bucculatrix thoracella (Thunberg, 1794) – Ž
Phyllonorycter issikii (Kumata, 1963) – Ž

***Ulmus minor* Mill. (= U. carpinifolia Gled.) – Jilm habrolistý**

Stigmella lemniscella (Zeller, 1839) – Ž
Stigmella ulmivora (Fologne, 1860) – Ž
Stigmella viscerella (Stainton, 1853) – Ž
Bucculatrix ulmifoliae Hering, 1931 – Ž

Tabulka: Zastoupení druhů na jednotlivých lokalitách

(Legenda: A – PP Staňkovice, B – PP Stroupeč, C – PP Žatec, D – Žatec-okolí)

Druh	A	B	C	D	Celkem lokalit
NEPTICULIDAE					
Stigmella aceris (Frey, 1857)	-	X	X	-	2
Stigmella aeneofasciella (Herr.-Schäff., 1855)	-	X	-	-	1
Stigmella basiguttella (Heinemann, 1862)	-	X	X	-	2
Stigmella betulicola (Stainton, 1856)	-	-	X	-	1
Stigmella carpinella (Heinemann, 1862)	-	-	X	-	1
Stigmella lemniscella (Zeller, 1839)	-	X	X	-	2
Stigmella malella (Stainton, 1854)	-	X	-	-	1
Stigmella minusculella (Herrich-Schäffer, 1855)	-	X	X	-	2
Stigmella perpygmaeella (Doubleday, 1859)	X	X	-	-	2
Stigmella plagicolella (Stainton, 1854)	X	X	X	X	4
Stigmella prunetorum (Stainton, 1855)	-	X	X	-	2
Stigmella pyri (Glitz, 1865)	-	X	X	-	2
Stigmella ruficapitella – skupina druhů	X	X	X	-	3
Stigmella sakhalinella Puplesis, 1984	-	X	-	-	1
Stigmella splendidissimella (Herr.-Schäff, 1855)	-	-	X	-	1
Stigmella ulmivora (Fologne, 1860)	-	-	X	-	1
Stigmella viscerella (Stainton, 1853)	-	-	X	-	1
Ectoedemia subbimaculella – skupina druhů	-	-	X	-	1
Nepticulidae – 18 druhů	**3**	**12**	**14**	**1**	

Druh	A	B	C	D	Celkem lokalit
TISCHERIIDAE					
Coptotriche angusticollella (Duponchel, 1843)	-	-	X	-	1
Tischeria ekebladella (Bjerkander, 1795)	X	X	-	-	2
Tischeria decidua Wocke, 1876	-	-	X	-	1
Tischeriidae – 3 druhy	**1**	**1**	**2**	**0**	
BUCCULATRICIDAE					
Bucculatrix bechsteinella (Sch,, 1805)	-	X	-	-	1
Bucculatrix thoracella (Thunberg, 1794)	-	-	X	-	1
Bucculatrix ulmella Zeller, 1848	-	-	X	-	1
Bucculatrix ulmifoliae Hering, 1931	-	-	X	-	1
Bucculatricidae – 4 druhy	**0**	**1**	**3**	**0**	
GRACILLARIIDAE					
Parornix anglicella (Stainton, 1850)	-	X	-	-	1
Parornix anguliferella (Zeller, 1847)	-	-	X	-	1
Parornix betulae (Stainton, 1854)	-	X	-	-	1
Parornix petiolella (Frey, 1863)	-	X	-	X	2
Parornix torquillella (Zeller, 1850)	-	-	X	-	1
Phyllonorycter acerifoliella (Zeller, 1839)	-	X	X	-	2
Phyllonorycter blancardella (Fabricius, 1781)	-	X	X	X	3
Phyllonorycter cerasicolella (Herr.-Sch., 1855)	-	X	X	-	2
Phyllonorycter corylifoliella (Hübner, 1796)	-	X	-	-	1
Phyllonorycter heegeriella (Zeller, 1846)	-	X	X	-	2
Phyllonorycter issikii (Kumata, 1963)	-	-	X	-	1
Phyllonorycter oxyacanthae (Frey, 1856)	-	X	-	-	1
Phyllonorycter quercifoliella (Zeller, 1839)	X	X	X	-	3
Macrosaccus robiniella (Clemens, 1859)	X	X	X	-	3
Phyllonorycter roboris (Zeller, 1839)	X	X	-	-	2

Druh	A	B	C	D	Celkem lokalit
Phyllonorycter spinicolella (Zeller, 1846)	-	-	X	X	2
Phyllonorycter tenerella (Joannis, 1915)	-	-	X	-	1
Phyllonorycter ulmifoliella (Hübner, 1817)	-	X	X	-	2
Gracillariidae – 18 druhů	**3**	**13**	**12**	**3**	
LYONETIIDAE					
Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758)	-	-	X	-	1
Lyonetiidae – 1 druh	**0**	**0**	**1**	**0**	
Celkem potvrzeno 44 minujících druhů	**7**	**27**	**32**	**4**	

Závěr:

Autoři v tomto příspěvku předkládají výsledky sběrů min motýlů z lokalit v okolí Žatce, a to PP Staňkovice, PP Stroupeč a PP Žatec. Zastoupení druhů na jednotlivých lokalitách je uvedeno v tabulce. Celkem se zde podařilo prokázat výskyt 44 druhů minujících motýlů, z nichž 18 druhů náleží k čeledi Nepticulidae, 3 druhy k čeledi Tischeriidae, 4 druhy k čeledi Bucculatricidae, 18 druhů k čeledi Gracillariidae a 1 druh k čeledi Lyonetiidae.

Výsledky na lokalitě PP Stroupeč lze porovnat s průzkumem prováděným J. Vávrou (Vávra 2002). Je však nutné připomenout, že v jeho případě šlo o komplexní průzkum za použití různých forem sběru, včetně sběru imag. Doložil zde výskyt 55 druhů motýlů sledovaných čeledí oproti našim 27 druhům. Přesto se podařilo prokázat výskyt dalších dosud z této lokality neuváděných druhů: *Stigmella aceris* Frey, *S. basiguttella* Heinemann, *S. lemniscella* Zeller, *S. malella* Stainton, *S. minusculella* Herrich-Schäffer, *S. pyri* Glitz, *S. sakhalinella* Puplesis, *Macrosaccus robiniella* Clemens, *Parornix betulae* Stainton, *Parornix petiolella* Frey, *Phyllonorycter acerifoliella* Zeller, *P. quercifoliella* Zeller.

Komentář k významným nálezům:

Stigmella viscerella (Stainton, 1853)

Poměrně vzácný drobníček, který je potravně vázán na jilmy (*Ulmus* spp.), byl nalezen v PP Žatec. Z území Ústeckého kraje je udáván z několika málo lokalit. Žatci nejblíže jeho výskyt doložil J. Vávra ve Vysočanech (Vávra 2003).

Stigmella splendidissimella (Herrich-Schäffer, 1855)

Druh sám o sobě není vzácný, vyskytuje se hojně po celém území Ústeckého kraje. Jeho hlavní živnou rostlinou jsou ostružiník a maliník (*Rubus* spp.). Vzácně se vyskytuje také na jiných rostlinách, v našem případě na řepíku (*Agrimonia eupatoria*).

Tischeria decidua Wocke, 1876

Mina vzácného mnovníčka, jehož larva žije na dubech (*Quercus* spp.), je podobná běžnému druhu *Tischeria dodonaea* Stainton, 1858. J. Vávra tento druh uvádí z PP Stroupeč (Vávra 2002).

Phyllonorycter blancardella (Fabricius, 1781)

V současné době lze tuto klíněnku považovat za jediného zástupce klíněnek, které vytvářejí na listech jabloní (*Malus* sp.) spodní zřasený ptychonom, na území Ústeckého kraje. Nové druhy, které jsou potravně spojeny s čeledí růžovitých a šíří se z orientální nebo středomořské oblasti jako je *Phyllonorycter hostis* (Triberti, 2007), byly zjištěny zatím jen na území Moravy (Liška et al. 2014).

Summary:

This paper summarizes the results of the short-term research of the mining moths in the surroundings of town Žatec in 2010 – 2014. Altogether 44 species have been reported: Nepticulidae – 18, Tischeriidae – 3, Bucculatricidae – 4, Gracillariidae – 18, Lyonetiidae – 1.

Most interesting records involve rare moths of the family Nepticulidae and Tischeriidae: *Stigmella viscerella* and *Tischeria decidua*.

Použitá literatura:

KUBÁT K. (ed.), 2002: Klíč ke květeně České republiky. Academia Praha, 927 pp.

LAŠTŮVKA Z. & LIŠKA J. 2011: Komentovaný seznam motýlů České republiky. Annoted checklist of moths and butterflies of the Czech Republic (Insecta: Lepidoptera). Biocont Laboratory, Brno, 148 pp.

LIŠKA J. et al. 2014: Faunistic records from the Czech Republic – 361. Lepidoptera: Psychidae, Gracillariidae, Argyresthiidae, Glyphipterigidae, Ypsolophidae, Blastobasidae, Coleophoridae, Cosmoptergidae, Gelechiidae, Tortricidae, Epermeniidae, Sesiidae, Pyralidae, Crambidae, Nolidae, Noctuidae. Klapalekiana, 50: 111-120.

VÁVRA J. 2002: Motýlí fauna přírodní památky Stroupeč v okrese Louny. (Lepidopteran fauna (Lepidoptera) of Stroupeč nature monument in district of Louny). Sborník Okresního Muzea v Mostě, řada přírodovědná 24: 21-47 (in Czech, English summary).

VÁVRA J. 2003: Vegetace a motýlí fauna na lokalitě Vysočany v okrese Louny. (Vegetation and lepidoptera fauna (Lepidoptera) in Vysočany locality in district of Louny). Sborník Oblastního Muzea v Mostě, řada přírodovědná 25: 3-32 (in Czech, English summary).

Adresy autorů:

Jindřich Černý, Košická 243, 405 05 Děčín IX, e-mail: jindr.cerny@seznam.cz

Václav Vysoký, Herbenova 11, 400 01 Ústí n. L., e-mail: vysoky@volny.cz

UKÁZKY MIN Z OKOLÍ ŽATCE

A. Phyllonorycter roboris – mina na listu Quercus robur
B. Phyllonorycter robiniellus – miny na listech Robinia spec.
PP Staňkovice, 31. 8. 2011, lgt. et foto Vysoký

Tischeria ekebladela – miny na Quercus robur
Staňkovice – horní část území, 31. 8. 2011, lgt. et foto Vysoký

A B

A. Stigmella perpygmaeella – mina na listu Crataegus spec.
B. Stigmella plagicolella – mina na listu Prunus spinosa
PP Staňkovice, 31. 8. 2011. lgt. et foto Vysoký.

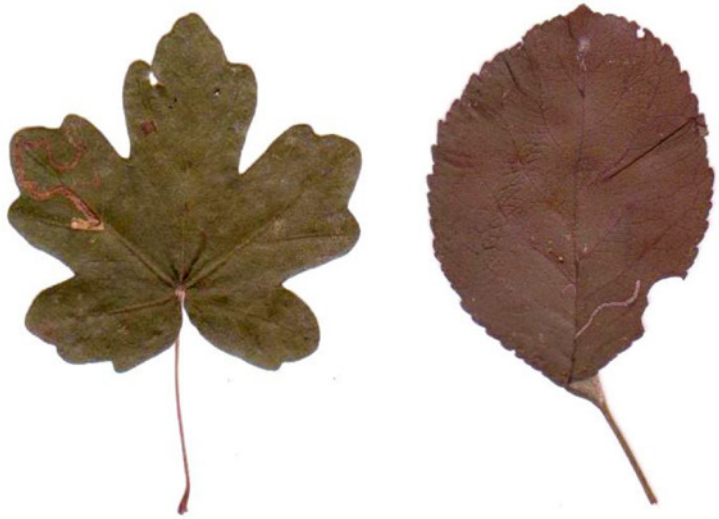

A B

A. Stigmella aceris – miny na listecg Acer campestre
B. Lyonetia clerkella – mina na listu Malus domestica
PP Stroupeč – nad včelíny, 3. 8. 2011, lgt. et foto Vysoký.

A B

A. Stigmella splendidissimella – mina na listu Agrimonia eupatoria
B. Stigmella lemniscella – mina na listuUlmus carpinofolia
PP Žatec 31. 8. 2011, lgt. et foto Vysoký.

A B

A. Stigmella betulicola – mina na listu Betula pendula
B. Phyllonorycter umlifoliellus – mina na listu Betula pendula
PP Žatec 31. 8. 2011. lgt. et foto Vysoký.

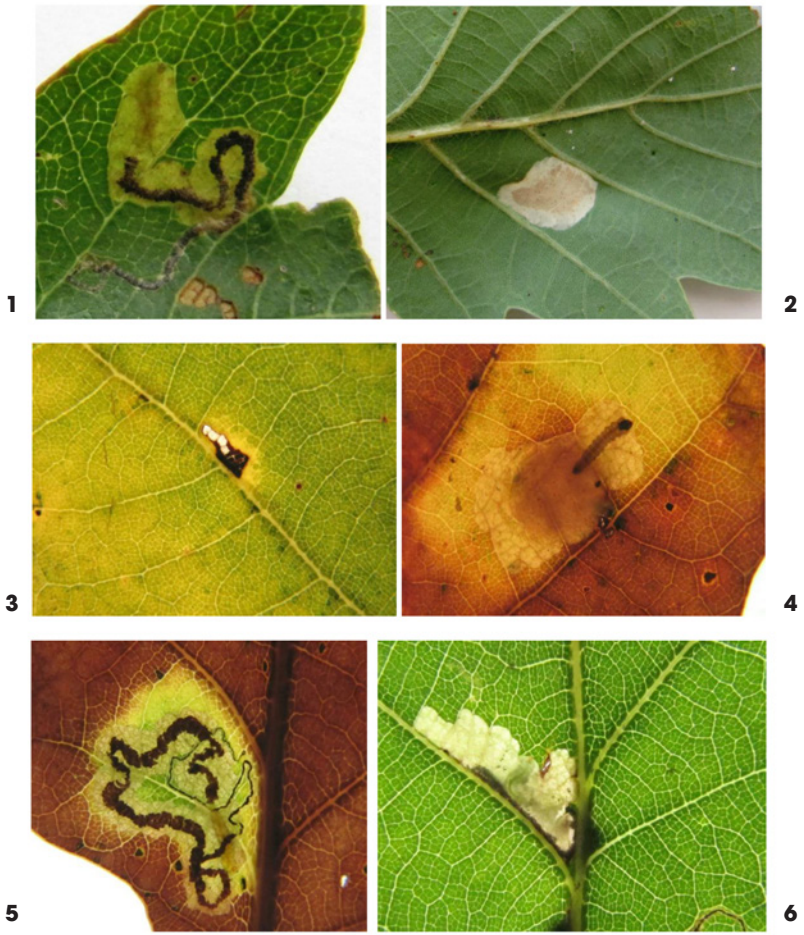

Detaily min Stigmella perpygmaeella (1), Phyllonorycter quercifoliella (2), Bucculatrix ulmella (3), Tischeria ekebladella (4), skupina druhu Stigmella ruficapitella (5) a skupina druhu Ectoedemia subbimaculella (6) – vše foto a det. Jindřich Černý.

Vydala Zoo Ústí nad Labem za finanční podpory Ministerstva životního prostředí ČR.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky